

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών
«Πρόωθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, πρόληψη και
καταπολέμηση της έμφυλης βίας – Ρυθμίσεις για την απονομή
Ιθαγένειας - Διατάξεις σχετικές με τις εκλογές στην Τοπική
Αυτοδιοίκηση – Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας ΥΠΕΣ»

Μέρος Πρώτο

Πρόωθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, πρόληψη και
καταπολέμηση της έμφυλης βίας

Κεφάλαιο Α'

Αρχή της ίσης μεταχείρισης και καταπολέμηση των διακρίσεων με βάση
το φύλο

A. Επί της αρχής.

Με τις ρυθμίσεις του Μέρους Πρώτου εισάγεται για πρώτη φορά στην εθνική έννομη τάξη ένα αυτοτελές θεσμικό πλαίσιο με αντικείμενο την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, την πρόληψη και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας, του οποίου το ρυθμιστικό αντικείμενο δεν εξαντλείται στη θέσπιση σημειακών ρυθμιστικών παρεμβάσεων, αποκαταστατικών της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ των φύλων, σε επιμέρους μόνο βιοτικά πεδία ούτε συνιστά αυτούσια μεταφορά ενωσιακών ή διεθνών κανονιστικών κειμένων. Είναι, άλλωστε, γνωστό ότι, υπό την υφιστάμενη έννομη τάξη, τα ζητήματα έμφυλων διακρίσεων ή άσκησης έμφυλης βίας αντιμετωπίζονται κανονιστικά με την εφαρμογή διατάξεων οικογενειακού ή εργατικού δικαίου ή δικαίου κοινωνικής ασφάλισης και υπό το φως σχετικών Κοινοτικών Οδηγιών ή με την εφαρμογή διατάξεων υπερνομοθετικής ισχύος, όπως το ίδιο το Σύνταγμα της χώρας ή και διεθνείς συνθήκες τις οποίες η Ελλάδα έχει κυρώσει.

Η αρχή της ισότητας των φύλων προβλέπεται στην παρ. 4 του άρθρου 2 του Συντάγματος της Ελλάδος του 1975, ενώ, στο δεύτερο εδάφιο της παρ.1 του άρθρου 22 του Συντάγματος του 1975, θεσπίζεται το δικαίωμα ίσης αμοιβής για παρεχόμενη εργασία ίσης αξίας ανεξαρτήτως φύλου ή άλλης

διάκρισης. Πρόσθετα, στην παρ. 1 του άρθρου 21 του Συντάγματος του 1975 προστατεύεται, μεταξύ άλλων, και η μητρότητα.

Εν συνεχεία, με τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001, συντελέστηκε η τροποποίηση του άρθρου 116 του Συντάγματος του 1975 με την συμπερίληψη στο περιεχόμενό του της πρόβλεψης ότι «Δεν αποτελεί διάκριση λόγω φύλου η λήψη θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Το Κράτος μεριμνά για την άρση των ανισοτήτων που υφίστανται στην πράξη, ιδίως σε βάρος των γυναικών», επί της οποίας διαμορφώθηκε πλούσια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας για τη λήψη και την εφαρμογή κατάλληλων νομοθετικών μέτρων από το νομοθέτη και τα όργανα του κράτους και για την, κατά περίπτωση, αποκατάσταση της επιβαλλόμενης ίσης μεταχείρισης των φύλων.

Πέρα, εντούτοις, από τη θέσπιση βασικών και γενικών αρχών που κατοχυρώνουν κανονιστικά την ισότητα μεταξύ των φύλων, οι υφιστάμενες διατάξεις κατά των έμφυλων διακρίσεων εστιάζουν συνήθως το αντικείμενο της ρυθμιστικής τους παρέμβασης σε συγκεκριμένους μόνο τομείς, γεγονός που συχνά σχετικοποιεί την κανονιστική τους δυναμική. Περαιτέρω, έχει συχνά υποστηριχθεί ότι διατάξεις του εθνικού, ιδίως, δικαίου που περιέχουν ρυθμίσεις για την εξάλειψη των διακρίσεων σε βάρος του γυναικείου φύλου ενίοτε δεν διέπονται από πνεύμα συνολικής θεώρησης των έμφυλων σχέσεων ή αντιμετωπίζουν το γυναικείο φύλο ως «ειδική κατηγορία».

Το παρόν νομοθέτημα, ως προς τις ρυθμίσεις του Μέρους Πρώτου, διατρέχει οριζόντια το σύνολο των βιοτικών και έννομων σχέσεων, ιδιωτικού και δημοσίου δικαίου, κατατείνοντας στην εμπέδωση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων και στην καταπολέμηση της έμφυλης βίας, μέσα από στοχευμένες παρεμβάσεις που αναμετρώνται με παγιωμένες πρακτικές και νοοτροπίες, αναπαραγωγικές των διακρίσεων με βάση το φύλο. Στο πλαίσιο αυτό, με επίγνωση του γεγονότος ότι, σε κοινωνίες με μακρά πατριαρχική παράδοση, την ανωτέρω υποβάθμιση υφίσταται κατ' εξοχήν το γυναικείο φύλο, το παρόν σχέδιο νόμου, με τις ρυθμίσεις του Μέρους Πρώτου αυτού, επιδιώκει να διαμορφώσει τις βάσεις και τις προϋποθέσεις για την πραγμάτωση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων και την άρση των έμφυλων διακρίσεων σε όλα τα πεδία της δημόσιας, κοινωνικής και οικονομικής ζωής, με την πρόβλεψη πολιτικών, μέτρων και δράσεων που θα υλοποιούνται εκ μέρους

της Πολιτείας, αλλά και που θα διαμορφώνουν τους όρους ώστε η κοινωνία των πολιτών και οι συλλογικές οργανώσεις να εντείνουν και να οργανώσουν τη δράση τους προς την κατεύθυνση αυτή.

Το Μέρος Πρώτο του παρόντος σχεδίου νόμου διαρθρώνεται σε τέσσερα (4) διακριτά κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται στον προσδιορισμό των βασικών εννοιών και των μηχανισμών και φορέων για την πραγμάτωση της αρχής της ίσης μεταχείρισης των φύλων, το δεύτερο έχει ως αντικείμενο την ενσωμάτωση της εν λόγω αρχής στις δημόσιες πολιτικές, το τρίτο κεφάλαιο ρυθμίζει την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου, με κατεύθυνση εξισωτική, στον ιδιωτικό βίο και στην απασχόληση και με το τέταρτο έχει ως αντικείμενο τη διαμόρφωση και οργάνωση ενός δικτύου δομών, ανά τη χώρα, με αντικείμενο δράσης την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών.

Περαιτέρω, προβλέπεται η εκπόνηση «Σχεδίων Ισότητας», ολοκληρωμένων δηλαδή και αλληλοσυμπληρούμενων παρεμβάσεων, τα οποία εκπονούνται από επιχειρήσεις του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, εφαρμόζονται μετά από ανάλυση της υφιστάμενης κοινωνικής πραγματικότητας και θέτουν συγκεκριμένους στόχους, στρατηγικές και πρακτικές για την επίτευξη της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, καθώς και η απονομή «Σήματος Ισότητας» από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, ως τίτλου επιβράβευσης, χορηγούμενου σε επιχειρήσεις του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, για την εφαρμογή πολιτικών ίσης μεταχείρισης και ίσων ευκαιριών των εργαζομένων γυναικών και ανδρών.

Για τη περαιτέρω ενθάρρυνση, εξάλλου, της ενεργού συμμετοχής των γυναικών στην πολιτική ζωή του τόπου, και δη για την ενίσχυση της εκπροσώπησής τους τόσο στο κοινοβούλιο όσο και στα όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης (σε συνέχεια, ως προς τα τελευταία, αντίστοιχων διατάξεων του ν. 4555/2018), περιλαμβάνεται στο σχέδιο νόμου πρόβλεψη για αύξηση του ποσοστού ανά φύλο σε ποσοστό τουλάχιστον ίσο με το 40% του συνολικού αριθμού των υποψηφίων ανά εκλογική περιφέρεια, για τις βουλευτικές εκλογές, ενώ σε ό, τι αφορά τη συγκρότηση των συλλογικών οργάνων της διοίκησης, θεσπίζεται κύρωση περί μη νόμιμης συγκρότησής τους επί μη πλήρωσης της προϋπόθεσης της εκπροσώπησης εκάστου φύλου στο, κατά νόμο, οριζόμενο ποσοστό.

Στον τομέα της εκπαίδευσης, προτείνεται να ενθαρρυνθεί περαιτέρω από την Πολιτεία η ανάπτυξη των σπουδών φύλου και της έρευνας με βάση το φύλο και η οπτική του φύλου να αποτυπωθεί τόσο στις δράσεις και στα προγράμματα σπουδών των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων όσο και στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και στην εκπαιδευτική, εν γένει, διαδικασία.

Στον τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης και της διαφήμισης προωθούνται ρυθμίσεις που αποβλέπουν στην πραγμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων, καθώς επίσης και στην εξάλειψη των στερεοτύπων που σχετίζονται με το φύλο, ενώ προβλέπεται ρητή απαγόρευση αναπαραγωγής διαφημιστικών, τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών μηνυμάτων με χρήση λόγου που εμπεριέχει έμφυλη διάκριση.

Στις ρυθμίσεις του Μέρους Πρώτου, επίσης, περιλαμβάνονται διατάξεις σχετικές με την πρόληψη και την αντιμετώπιση του φαινομένου της ασκούμενης βίας κατά των γυναικών. Η βία κατά των γυναικών είναι ένα φαινόμενο διαχρονικό, το οποίο δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένες φυλετικές, κοινωνικές, οικονομικές, θρησκευτικές ή μορφωτικές ομάδες, αλλά συνιστά το σκληρό πυρήνα των έμφυλων ανισοτήτων και αναπαράγει τις σχέσεις εξουσίας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Είναι μάλιστα δύσκολο να καταπολεμηθεί, αν λάβει κανείς υπόψη και τη διστακτικότητα των θυμάτων να καταγγείλουν τα περιστατικά βίας ενώπιον των αρχών.

Κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, καθώς και εν μέσω συνεχών μεταναστευτικών ροών, το φαινόμενο της κακοποίησης των γυναικών εμφανίζει και νέες μορφές και έχει καταστήσει σαφή την ανάγκη για τη λήψη μέτρων, από την Πολιτεία, για την αντιμετώπισή του. Για το σκοπό αυτό, προβλέπεται η λειτουργία ενός ολοκληρωμένου Δικτύου δομών και υπηρεσιών με αντικείμενο την προσφορά ψυχοκοινωνικής στήριξης, νομικής συμβουλευτικής, αλλά και ασφαλούς διαμονής στις γυναίκες θύματα έμφυλης βίας. Πρόκειται, κατά πρώτον, για τα Συμβουλευτικά Κέντρα Γυναικών, που λειτουργούν υπό τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών ή υπό τους Δήμους, κατά δεύτερον, για τους Ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών, που λειτουργούν υπό τους Δήμους και, κατά τρίτον, για την 24ώρη πανελλαδική τηλεφωνική γραμμή SOS 15900, που λειτουργεί υπό τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων.

B. Επί των άρθρων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Αρχή της ίσης μεταχείρισης και προστασία των φύλων από κάθε είδους διάκριση με βάση το φύλο

Άρθρο 1

Πεδίο Εφαρμογής

Στο άρθρο 1 ορίζεται ότι το ρυθμιστικό πεδίο του παρόντος σχεδίου νόμου είναι το σύνολο των εννόμων σχέσεων που μπορούν να αποτελέσουν πεδίο δυσμενών διακρίσεων σε βάρος των φύλων. Παράλληλα, ορίζεται ο συμπληρωματικός χαρακτήρας των διατάξεών του σε σχέση με την ήδη υπάρχουσα ειδικότερη νομοθεσία, γεγονός που προκύπτει ήδη από το σκοπό του, δηλαδή αυτόν της ενίσχυσης της θέσης των γυναικών με ένα πιο συστηματικό και ολοκληρωμένο τρόπο.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Στο άρθρο 2 παρατίθενται οι ορισμοί των εννοιών που εισάγονται για πρώτη φορά στην εθνική έννομη τάξη με το παρόν σχέδιο νόμου. Οι εν λόγω ορισμοί, μεταξύ των οποίων και η «ένταξη της διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές (gender mainstreaming)», η «ουσιαστική ισότητα», τα «σχέδια ισότητας» κ.λπ. αποτελούν αποτύπωση των διεθνώς αναγνωρισμένων όρων που προβλέπονται τόσο από διεθνή κείμενα (σε επίπεδο Ο.Η.Ε.) όσο και από κοινοτικά (σε επίπεδο Ε.Ε.) και εντάσσονται πλέον στην ελληνική έννομη τάξη.

Άρθρο 3

Πολιτικές και θετικά μέτρα ισότητας

Στο άρθρο 3 περιγράφονται τα χαρακτηριστικά και οι καταστάσεις που η διοίκηση λαμβάνει υπόψη όταν προβαίνει σε πράξεις και αποφάσεις που αποσκοπούν στην εξάλειψη των έμφυλων ανισοτήτων.

Άρθρο 4

Κεντρικοί, περιφερειακοί και τοπικοί μηχανισμοί και φορείς για την πραγμάτωση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων

Με το άρθρο 4 περιγράφεται ο μηχανισμός, ο οποίος έχει αναπτυχθεί από την Πολιτεία για το σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών, μέτρων και δράσεων για την προώθηση της ισότητας των φύλων, για την ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών και την παρακολούθηση και αντιμετώπιση των διακρίσεων λόγω φύλου που εκδηλώνονται στην εργασία, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα, στενό και ευρύτερο. Ο εν λόγω μηχανισμός διαρθρώνεται σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και περιλαμβάνει, σε κεντρικό επίπεδο, τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ), το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ), τις εκάστοτε υπηρεσιακές μονάδες των Υπουργείων με αντικείμενο την ισότητα των φύλων, το Συνήγορο του Πολίτη, και πιο ειδικά, τον Τομέα Ίσης Μεταχείρισης αυτού, καθώς και το Κεντρικό Συμβούλιο Ισότητας των Φύλων του άρθρου 9 του παρόντος. Πιο ειδικά, η ΓΓΙΦ, ως αρμόδιος κρατικός φορέας για το σχεδιασμό και την υλοποίηση των εθνικών πολιτικών ισότητας για την εξάλειψη των έμφυλων διακρίσεων και την προώθηση της ισότητας των φύλων, συντάσσει και παρακολουθεί την εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα των Φύλων (ΕΣΔΙΦ), έπειτα από διαβούλευση με τις γυναικείες και φεμινιστικές οργανώσεις, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) και κοινωνικούς φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Πρόσθετα, έχει την ευθύνη σύνταξης και υποβολής της εθνικής έκθεσης στην Επιτροπή CEDAW του ΟΗΕ και παρακολουθεί την υλοποίηση των κυρωθεισών από τη Βουλή διεθνών συμβάσεων για την ισότητα των φύλων, υποστηρίζει και συντονίζει την ανάπτυξη των δράσεων των Υπουργείων και λοιπών κρατικών φορέων για την προώθηση της ισότητας των φύλων, είναι αρμόδια για το συντονισμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών και μέτρων πρόληψης και καταπολέμησης κάθε μορφής βίας που καλύπτεται από τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την

καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση Κωνσταντινούπολης).

Κατά δεύτερο, το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, εποπτευόμενο από τον Υπουργό Εσωτερικών, συντονίζει, προάγει και εκπονεί έρευνες και μελέτες σε θέματα ισότητας των φύλων και υλοποιεί εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα δράσης για τη συμβουλευτική υποστήριξη των γυναικών και την κοινωνική και εργασιακή ένταξή τους.

Σε περιφερειακό επίπεδο, ο μηχανισμός, ο οποίος έχει αναπτυχθεί από την Πολιτεία για το σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών, μέτρων και δράσεων για την προώθηση της ισότητας των φύλων περιλαμβάνει τις περιφερειακές Επιτροπές Ισότητας των φύλων που έχουν συγκροτηθεί στις Περιφέρειες της χώρας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 186 του ν.3852/2010 και τον Τομέα Ισότητας της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος, ενώ σε τοπικό επίπεδο περιλαμβάνει τις δημοτικές επιτροπές ισότητας που έχουν συγκροτηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 70 του ν.3852/2010 και την Επιτροπή Ισότητας της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας.

Άρθρο 5

Τροποποίηση του άρθρου 75 παρ. Ι του ν. 3463/2006 - Αρμοδιότητες ΟΤΑ α' βαθμού για την προώθηση της ισότητας των φύλων

Με την προτεινόμενη διάταξη προστίθεται μία νέα αρμοδιότητα στον τομέα Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης των Δήμων και των Κοινοτήτων. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της διοίκησης των τοπικών τους υποθέσεων και χάραξης της πολιτικής τους, οι Δήμοι και οι Κοινότητες οφείλουν να προωθούν την ισότητα των φύλων και να φροντίζουν για την εφαρμογή της «Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες».

Η «Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στις τοπικές κοινωνίες» εκπονήθηκε από το Συμβούλιο Δήμων και Περιφερειών της Ευρώπης (CEMR) σε συνεργασία με φορείς από διάφορες χώρες (από την Ελλάδα συμμετείχε η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας-ΚΕΔΚΕ), με στόχο οι Δήμοι και οι Περιφέρειες να αναλάβουν δέσμευση για

την ένταξη της διάστασης του φύλου στις πολιτικές τους. Ειδικότερα η Χάρτα αποτελεί συνέχεια της «Πόλης της Ισότητας», η οποία συνιστά εργαλείο με στόχο την απεικόνιση του ιδανικού πορτρέτου μιας πόλης που λαμβάνει υπόψη την ισότητα των φύλων σε όλες τις πολιτικές της. Η «Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στις τοπικές κοινωνίες» διαρθρώνεται σε τρία μέρη και, λαμβάνοντας υπόψη τις αρμοδιότητες των τοπικών και περιφερειακών αρχών, αποτυπώνει συγκεκριμένες δεσμεύσεις για την εφαρμογή Σχεδίου Δράσης για την Ένταξη της Ισότητας των Φύλων. Με αφετηρία το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, οι Δήμοι που υπογράφουν την «Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στις τοπικές κοινωνίες» καλούνται να καταρτίσουν και να υιοθετήσουν το δικό τους Σχέδιο Δράσης για την Ένταξη της Ισότητας των Φύλων και στη συνέχεια, να το εφαρμόσουν. Το παραπάνω Σχέδιο Δράσης αποτελεί προϊόν διαβουλεύσεων με τους τοπικούς κοινωνικούς φορείς, αξιολογείται και θα επικαιροποιείται ανάλογα με τις αναγκαιότητες που προκύπτουν και εντοπίζονται. Οι δράσεις που καλείται ο κάθε Δήμος να υλοποιήσει σύμφωνα με την «Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες», καλύπτουν τους ακόλουθους γενικούς άξονες: ενίσχυση, βελτίωση και επέκταση παροχών ή/και δομών, στρατηγικές και μέτρα για την αλλαγή νοοτροπίας, προγράμματα επιμόρφωσης και ευαισθητοποίησης, δημιουργία δικτύων και ανάπτυξη συνεργασιών με την κοινωνία των πολιτών και ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων.

Άρθρο 6

Προσθήκη άρθρου 70Α στο Ν. 3852/2010 (87 Α') -

Δημοτική Επιτροπή Ισότητας

Το άρθρο 70 του Ν. 3852/2010 προβλέπει δυνατότητα του Δημοτικού Συμβουλίου να συνιστά με τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του επιτροπές από τα μέλη του, υπαλλήλους και εμπειρογνώμονες για την επεξεργασία και εισήγηση θεμάτων αρμοδιότητάς του όπως προβλέπεται και με τον ισχύοντα Κ.Δ.Κ. Δυνάμει της εν λόγω διάταξης, και δίχως να μνημονεύεται αυτό ρητά, μπορεί να συγκροτείται μεταξύ άλλων και η Δημοτική Επιτροπή Ισότητας των Φύλων. Παρά το γεγονός ότι οι περισσότεροι δήμοι έχουν συγκροτήσει Δημοτικές Επιτροπές Ισότητας, κρίνεται επιβεβλημένη η

σαφής θεσμοθέτηση αυτών των επιτροπών. Γι' αυτό στην προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται ρητά η σύσταση Δημοτικής Επιτροπής Ισότητας σε κάθε δήμο και οριοθετούνται οι αρμοδιότητές της. Στην επιτροπή συμμετέχουν αιρετοί και αιρετές, υπηρεσιακά στελέχη καθώς και εμπειρογνώμονες στα θέματα ένταξης της διάστασης του φύλου στις τοπικές πολιτικές, εκπρόσωποι Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, γυναικείων οργανώσεων της περιοχής και τοπικών φορέων. Η εν λόγω επιτροπή αποτελεί το συνδετικό κρίκο της ΓΓΙΦ με την αυτοδιοίκηση β' βαθμού στο επίπεδο πολιτικών ισότητας και αναλαμβάνει πρωταγωνιστικό ρόλο στην ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές που εμπίπτουν στο φάσμα των αρμοδιοτήτων των δήμων. Ενδεικτικά η δημοτική επιτροπή ισότητας αναλαμβάνει τη συνδιοργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων, ημερίδων/συνεδρίων, επιμορφωτικών προγραμμάτων και σεμιναρίων σε θέματα κακοποίησης/πρόληψης της βίας, υγείας, γυναικείας απασχόλησης και πολιτικών ίσων ευκαιριών, καταπολέμησης των στερεοτύπων με βάση το φύλο, ενίσχυσης της συμμετοχής των γυναικών σε θέσεις ευθύνης, συνεργασία με τις γυναίκες καλλιτέχνιδες των δήμων και των περιφερειών, συνεργασία με την Α/θμια και Β/θμια εκπαίδευση και με τις μονάδες υγείας για ενημερωτικές εκδηλώσεις που θα απευθύνονται σε μαθητές και μαθήτριες των Δήμων κλπ.

Άρθρο 7

Τροποποίηση του άρθρου 186 του Ν. 3852/2010 – Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας – Αυτοτελές Γραφείο Ισότητας σε Περιφέρεια

Με την προτεινόμενη ρύθμιση τροποποιείται η παρ. VI του άρθρου 186 του Ν. 3852/2010, στην οποία ήδη προβλέπεται η συγκρότηση Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας και Φύλων. Με την προτεινόμενη διάταξη προστίθενται επιπλέον μέλη στην εν λόγω επιτροπή, η οποία από 5μελής γίνεται 9μελής, με στόχο την αποτελεσματικότερη λειτουργία της και τη βελτιστοποίηση του έργου της. Επιπλέον, διευρύνονται οι αρμοδιότητές της, με στόχο την καλύτερη προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Περαιτέρω με την προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπεται η σύσταση Αυτοτελούς Γραφείου Ισότητας, το οποίο συνιστά δομή της περιφέρειας που

αποτιμά τις δράσεις της στον τομέα της ισότητας των φύλων, καταρτίζει σχετική ετήσια έκθεση, συνεργάζεται με την Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των και διασφαλίζει τη συνεργασία των υπηρεσιών της Περιφέρειας με την ΓΓΙΦ. Τα εν λόγω Γραφεία στελεχώνονται με τουλάχιστον δύο υπαλλήλους της Περιφέρειας.

Άρθρο 8

Τροποποίηση του άρθρου 282 του Ν. 3852/2010 – Αυτοτελή Γραφεία Ισότητας των Φύλων σε ΕΝΠΕ και ΚΕΔΕ

Με την προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπεται η δυνατότητα σύστασης Αυτοτελών Γραφείων Ισότητας των Φύλων στη Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και στην Ένωση Περιφερειών. Οι αρμοδιότητες των δύο αυτών θεσμικών οργάνων της αυτοδιοίκησης είναι η ενημέρωση των δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων σχετικά με τις δημοτικές και περιφερειακές επιτροπές ισότητας, η συνεργασία με τους Δήμους και τις Περιφέρειες στον τομέα της ισότητας των φύλων, με τις αιρετές και υποψήφιες αιρετές γυναίκες της τοπικής αυτοδιοίκησης με σκοπό την ενίσχυση εκπροσώπησης των γυναικών στην τοπική ζωή.

Άρθρο 9

Κεντρικό Συμβούλιο Ισότητας των Φύλων

Με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται η σύσταση συλλογικού συμβουλευτικού γνωμοδοτικού οργάνου, του Κεντρικού Συμβουλίου Ισότητας των Φύλων το οποίο έχει ως αποστολή τη διεξαγωγή διαβούλευσης με γυναικείες οργανώσεις και οργανώσεις που προωθούν την ισότητα των φύλων, κοινωνικούς φορείς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, εκπροσώπους των ΟΤΑ α' και β' βαθμού και εκπροσώπους ανεξάρτητων αρχών, με σκοπό την υποβολή προτάσεων προς τη ΓΓΙΦ για την υιοθέτηση πολιτικών και δράσεων που προωθούν την ισότητα των φύλων και την αξιολόγηση και αποτίμηση των υφιστάμενων πολιτικών ισότητας. Για τη βέλτιστη δυνατή εκπλήρωση των ιδρυτικών σκοπών του, δύναται να συμμετέχουν ή προσκαλούνται στις συνεδριάσεις του στελέχη και εκπρόσωποι των κεντρικών, περιφερειακών και τοπικών υπηρεσιών και φορέων, καθώς και ακαδημαϊκοί, εμπειρογνώμονες, ειδικοί επιστήμονες, γυναίκες και άνδρες από

την Ελλάδα ή χώρες του εξωτερικού, με εγνωσμένο κύρος και εξειδίκευση σε θέματα ισότητας των φύλων και έμφυλης βίας. Πρόσθετα, το ΚΣΙΦ, όταν κρίνεται αναγκαίο, δύναται να συνεργάζεται με τις αρμόδιες διαρκείς, ειδικές ή ειδικές μόνιμες Επιτροπές και Υποεπιτροπές του κοινοβουλίου, όπως λόγω χάρη η μορφωτικών υποθέσεων, η ισότητας, η νεολαίας και δικαιωμάτων του ανθρώπου, η ατόμων με αναπηρία, η οικονομικών υποθέσεων, η κοινωνικών υποθέσεων, η δημόσιας διοίκησης, η δημόσιας τάξης και δικαιοσύνης, η θεσμών και διαφάνειας, η έρευνας και τεχνολογίας, η κοινοβουλευτικής δεοντολογίας, η σωφρονιστικού συστήματος ή άλλες, για την υποβοήθηση του έργου του.

Η συγκρότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Ισότητας των Φύλων πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ως επταμελής και με προεδρεία της/του Γενικού-ής Γραμματέα-έως Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών και μέλη έναν ή μία εκπρόσωπο του Υπουργείου Εσωτερικών, έναν ή μία εκπρόσωπο του Υπουργείου Δικαιοσύνης, δύο μέλη Διδακτικού Επιστημονικού Προσωπικού με ειδίκευση στις σπουδές φύλου, έναν εκπρόσωπο του ΚΕΘΙ και ένα πρόσωπο εγνωσμένου κύρους και εμπειρίας σε αντικείμενο σχετικό με την ισότητα των φύλων και την έμφυλη βία. Πρόσθετα, προβλέπεται ότι το ΚΣΙΦ θα συνέρχεται τακτικά δύο φορές το χρόνο και έκτακτα, όποτε κρίνεται απαραίτητο, ενώ η θητεία του είναι τριετής και υποστηρίζεται διοικητικά από τις υπηρεσίες της ΓΓΙΦ.

Κεφάλαιο Β´

Ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων και της διάστασης του φύλου στις δημόσιες πολιτικές

Άρθρο 10

Δράσεις της κεντρικής διοίκησης για την ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων και της διάστασης του φύλου στις δημόσιες πολιτικές

Στο άρθρο 10 προβλέπεται η ανάληψη ορισμένων πρωτοβουλιών εκ μέρους των Υπουργείων και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, για το σκοπό της ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας των φύλων και της

διάστασης του φύλου στις δημόσιες πολιτικές. Ειδικότερα, προβλέπεται κάθε Υπουργείο να παρουσιάζει υποχρεωτικά και σε ετήσια βάση δράσεις, μέτρα και προγράμματα για την επίτευξη των παραπάνω σκοπών, και ιδίως, να αναρτά στον ιστότοπό του, σε ετήσια βάση, και τουλάχιστον μία φορά κατ' έτος, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, έκθεση προόδου για τα θέματα εξάλειψης των διακρίσεων με βάση το φύλο. Επίσης, να υιοθετεί ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες για τα θέματα φύλου, όπως αυτά καθορίζονται από διεθνή, ευρωπαϊκά και εθνικά όργανα για την αξιολόγηση της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου στα σχετικά μέτρα και στις ασκούμενες πολιτικές. Στην προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπεται πρόσθετα η υποχρεωτική συμπερίληψη έκθεσης αξιολόγησης των επιπτώσεων με βάση το φύλο στην ανάλυση συνεπειών ρυθμίσεων κάθε σχεδίου νόμου, προσθήκης ή τροπολογίας, καθώς και κανονιστικής απόφασης.

Άρθρο 11

Η ένταξη της διάστασης του φύλου στους προϋπολογισμούς

Με το άρθρο αυτό προβλέπεται η ένταξη της διάστασης του φύλου στους γενικούς προϋπολογισμούς των Υπουργείων και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των φορέων του δημοσίου τομέα, συμπεριλαμβανομένων και των δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών, εφόσον ανήκουν στη Γενική Κυβέρνηση, αποτυπώνεται η διάσταση του φύλου κατά την κατάρτιση αυτών, καθώς και στις δράσεις που τους συνοδεύουν. Ιδρύεται υποχρέωση για τις δημόσιες αρχές να λογοδοτούν για τις δεσμεύσεις τους για την ισότητα των φύλων και να συνδέουν τις δεσμεύσεις αυτές με την κατανομή, τη χρήση και την παραγωγή των δημοσίων πόρων. Για τον ανωτέρω σκοπό, κάθε Υπουργείο αποστέλλει για το ίδιο και για τους εποπτευόμενους από αυτό φορείς στη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων ένα μήνα μετά την κατάρτιση και έγκριση του προϋπολογισμού των ως άνω φορέων, έκθεση με τα στοιχεία που σχετίζονται με τον επιδιωκόμενο σκοπό, μεριμνούν για την επιμόρφωση των στελεχών που ασχολούνται με την κατάρτιση των οικείων προϋπολογισμών και δράσεων, ενώ το έργο της επιμόρφωσης υποστηρίζεται από τη Γ.Γ.Ι.Φ., το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.) και το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.).

Άρθρο 12

Ένταξη της διάστασης του φύλου στη σύνταξη των διοικητικών εγγράφων

Στο άρθρο 12 προβλέπεται η απαγόρευση του γλωσσικού σεξισμού στα διοικητικά έγγραφα και η υποχρέωση των διοικητικών υπηρεσιών να μεριμνούν για την εφαρμογή του Οδηγού που εκπονήθηκε από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων με τίτλο «Υπέρβαση του γλωσσικού σεξισμού και ένταξη της διάστασης του φύλου στα διοικητικά έγγραφα» και γνωστοποιήθηκε με την με ΑΔΑ:ΩΣΞΧ465ΦΘΕ-ΧΦ9 εγκύκλιο του αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης.

Άρθρο 13

Τήρηση στατιστικών στοιχείων και ενίσχυση του έργου του Παρατηρητηρίου για την Ισότητα των Φύλων

Με το άρθρο 13 θεσμοθετείται η υποχρέωση των δημοσίων υπηρεσιών και των νομικών προσώπων που ανήκουν στο δημόσιο τομέα να συλλέγουν και να τηρούν στατιστικά στοιχεία με βάση το φύλο για τους τομείς ευθύνης τους, τα οποία αποστέλλονται σε ετήσια βάση, και τουλάχιστον μία φορά κατ' έτος στο Τμήμα Τεκμηρίωσης, Έρευνας και Ψηφιακής Υποστήριξης (Παρατηρητήριο) της ΓΓΙΦ και αξιοποιούνται αναλόγως από εκείνη για τη λειτουργία του Παρατηρητηρίου για την Ισότητα των Φύλων. Το τελευταίο, είναι διαδικτυακός κόμβος που διατηρεί η ΓΓΙΦ, και πιο ειδικά ένα εύχρηστο ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα, το οποίο επιτρέπει τη συλλογή, ανάλυση, επεξεργασία και διάχυση στατιστικών δεδομένων και δεικτών που σχετίζονται με τις πολιτικές ισότητας των δύο φύλων.

Άρθρο 14

Πειθαρχικό Δίκαιο

Η περίπτωση (ζ') της παρ.1 του άρθρου 107 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. ν. 3528/2007 (Α'26), τροποποιείται με την προσθήκη της πρόβλεψης ότι, πέραν της παραβίασης της αρχής της ισότητας, των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης,

συνιστά πειθαρχικό αδίκημα και η χρήση γλώσσας που εμπεριέχει έμφυλη διάκριση κατά την άσκηση των καθηκόντων.

Η εν λόγω πρόβλεψη αποσκοπεί στην καταπολέμηση στην πράξη του ελλείμματος ισότητας με βάση το φύλο, που ενίοτε χαρακτηρίζει τις πράξεις αλλά και παραλείψεις ενεργειών των δημοσίων υπαλλήλων.

Άρθρο 15

Ποσοστό υποψηφίων κατά φύλο στις βουλευτικές εκλογές

Με την προτεινόμενη ρύθμιση θεσπίζεται η αύξηση του ποσοστού του αριθμού των υποψηφίων ανά φύλο από τριάντα (30%) σε σαράντα τοις εκατό (40%) ανά εκλογική περιφέρεια. Η εν λόγω ποσόστωση θα λειτουργήσει ως εργαλείο ουσιαστικής ισότητας και ως μέσο βελτίωσης της ποιότητας της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας. Πρόκειται για θετικό μέτρο που παρεμβαίνει στην εκλογική διαδικασία με στόχο την ενίσχυση της παρουσίας των γυναικών στην πολιτική ζωή. Παραδείγματα άλλων ευρωπαϊκών χωρών έχουν αποδείξει ότι η νομοθετική ποσόστωση έχει ως αποτέλεσμα τη ραγδαία επίδραση αύξησης της συμμετοχής των γυναικών στην πολιτική ζωή.

Άρθρο 16

Συγκρότηση συλλογικών οργάνων με βάση το ποσοστό υποψηφίων κατά φύλο

Με το άρθρο 16 θεσπίζεται κύρωση επί της μη συμμόρφωσης με την εκ του ν. 3852/2010 υποχρέωση για εκπροσώπηση εκάστου φύλου σε ποσοστό 30% στη σύνθεση των συλλογικών οργάνων της διοίκησης, ήτοι τόσο αυτών που διορίζονται όσο και αυτών που υποδεικνύονται από το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η νομοθετική αυτή πρωτοβουλία λαμβάνεται από την Πολιτεία, επειδή στο πέρας της τελευταίας δεκαετίας σημειώθηκε συστηματική παραβίαση της προβλεπόμενης κατά φύλο ποσόστωσης. Ως εκ τούτου, με την προτεινόμενη ρύθμιση, διατυπώνεται ρητά ότι, επί μη πλήρωσης της εκ του νόμου προϋπόθεσης που προαναφέρθηκε, η συγκρότηση του εκάστοτε συλλογικού οργάνου είναι μη νόμιμη, όπως και κάθε τυχόν εκδιδόμενη, από αυτό, απόφαση. Εξαιρούνται από το πεδίο ρύθμισης του άρθρου αυτού οι περιπτώσεις συλλογικών οργάνων των οποίων τα μέλη εν μέρει ή στο

σύνολό τους ορίζονται ως εκ της θέσεως αυτών (ex officio) ή προέρχονται από εκλογή. Επίσης εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διάταξης τα μέλη που ορίζονται από το ΥΠΕΘΑ και τα εποπτευόμενα από αυτό νομικά πρόσωπα λόγω αποδεδειγμένης ανεπάρκειας ικανού αριθμού προσώπων του ετέρου φύλου, διότι αφενός για τη συγκρότηση των διοικητικών συμβουλίων ή άλλων συλλογικών οργάνων διοίκησης των εποπτευόμενων από το ΥΠΕΘΑ Ν.Π.Δ.Δ και Ν.Π.Ι.Δ. προβλέπεται συμμετοχή εν αποστρατεία στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων και αφετέρου αντικειμενικά δεν υπάρχει επαρκής αριθμός γυναικών στους ανώτερους και ανώτατους αξιωματούχους της στρατιωτικής ιεραρχίας.

Άρθρο 17

Πρώθηση της ισότητας των φύλων μέσα από την εκπαίδευση και την εκπαιδευτική διαδικασία

Στο άρθρο 17 περιλαμβάνονται ρυθμίσεις που αφορούν την πρώθηση της ισότητας των φύλων μέσα από την εκπαίδευση και την εκπαιδευτική διαδικασία, καθώς ο χώρος της εκπαίδευσης συνιστά προνομιακό πεδίο για την καλλιέργεια μιας ισχυρής προοδευτικής αντίληψης, για την εξάλειψη παντός είδους ανισοτήτων.

Άρθρο 18

Ένταξη της διάστασης του φύλου στη δημόσια υγεία

Με το άρθρο 18, προβλέπεται η ένταξη της διάστασης του φύλου στη διαδικασία του σχεδιασμού, εφαρμογής και αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών για τη σωματική και ψυχική υγεία των πολιτών, θεσμοθετείται η πρώθηση της έρευνας για την υγεία των φύλων με βάση τις καταγεγραμμένες και επιστημονικά τεκμηριωμένες ανάγκες τους και της ισότιμης συμμετοχής του γυναικείου φύλου σε όλα τα ερευνητικά προγράμματα και εξειδικεύεται περαιτέρω η έννοια της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου ειδικά στο χώρο της ψυχικής υγείας με το Υπουργείο Υγείας, την Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας, τις Υγειονομικές Περιφέρειες, την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία σε συνεργασία με τη ΓΓΙΦ, το ΚΕΘΙ και κάθε άλλο δημόσιο φορέα που δραστηριοποιείται στο χώρο της υγείας.

Με την παρούσα διάταξη προτείνεται πρόσθετα η αξιοποίηση του θεσμού της/του Διαμεσολαβήτριας-τή Υγείας, με ειδικό σκοπό τη διευκόλυνση της πρόσβασης γυναικών και κοριτσιών και ιδίως αυτών που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, όπως άπορες, πρόσφυγες, γυναίκες που έχουν υποστεί κακοποίηση, υπερήλικες κ.λ.π., σε υπηρεσίες υγείας όλων των βαθμίδων.

Άρθρο 19

Χορήγηση ειδικής άδειας για την υποβολή σε ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή

Με την προτεινόμενη ρύθμιση επιχειρείται η διευκόλυνση των υπαλλήλων, οι οποίες υποβάλλονται σε θεραπευτικό πρόγραμμα υποβοηθούμενης αναπαραγωγής. Σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης είναι αναγκαία η ειδική άδεια, προκειμένου να είναι ασφαλής και αποτελεσματική η διαδικασία. Η άδεια αυτή θεσπίζεται στο πλαίσιο της διεύρυνσης των δικαιωμάτων που συνδέονται με την προστασία της μητρότητας.

Άρθρο 20

Φύλο και Κοινωνική Αλληλεγγύη

Στο άρθρο 20 προβλέπεται η ένταξη της διάστασης του φύλου στα προγράμματα κοινωνικής αλληλεγγύης με σκοπό την εξάλειψη όχι μόνον των συνεπειών, αλλά κυρίως των αιτιών που έχουν προκαλέσει φαινόμενα φτώχειας και εξαθλίωσης ειδικά σε βάρος των γυναικών.

Κεφάλαιο Γ'

Ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στον ιδιωτικό βίο και στην απασχόληση

Άρθρο 21

Επιβράβευση των επιχειρήσεων για την ανάπτυξη δράσεων προώθησης της ουσιαστικής ισότητας των φύλων

Με τις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού, προβλέπεται η επιβράβευση των επιχειρήσεων του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, που εφαρμόζουν πολιτικές ίσης μεταχείρισης και ίσων ευκαιριών για τις εργαζόμενες και τους εργαζομένους. Συγκεκριμένα, ορίζεται ότι η ΓΓΙΦ δύναται να χορηγεί «σήμα ισότητας» στις επιχειρήσεις που αναπτύσσουν δράσεις οι οποίες προωθούν την ουσιαστική ισότητα, παρέχοντάς τους με τον τρόπο αυτό ένα περαιτέρω κίνητρο να μεριμνούν για την εξάλειψη των ανισοτήτων μεταξύ των εργαζομένων τους και να ενθαρρύνουν την ενσωμάτωση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων στο εργασιακό τους περιβάλλον.

Στην παρ. 1, καθορίζονται ενδεικτικά ορισμένα κριτήρια που λαμβάνει υπόψη η ΓΓΙΦ στις αποφάσεις της περί της απονομής ή μη του «σήματος ισότητας» σε μια επιχείρηση, όπως η ίση αμοιβή για ίσης αξίας εργασία, η ισόρροπη συμμετοχή γυναικών και ανδρών στις διευθυντικές θέσεις ή σε επαγγελματικές και επιστημονικές ομάδες που συγκροτούνται στην επιχείρηση, η ισότητα στην επαγγελματική εξέλιξη, η τήρηση της εργατικής νομοθεσίας σχετικά με την προστασία της μητρότητας, η εφαρμογή Σχεδίων Ισότητας ή άλλων καινοτόμων μέτρων προώθησης της ουσιαστικής ισότητας των φύλων. Πρόσθετα, προβλέπεται ότι η ΓΓΙΦ παρακολουθεί και αξιολογεί κατά πόσον οι επιχειρήσεις που βραβεύθηκαν εξακολουθούν να εφαρμόζουν τις πολιτικές της ίσης μεταχείρισης και ίσων ευκαιριών έναντι των εργαζομένων γυναικών και ανδρών, βάσει σχετικής απολογιστικής έκθεσης που οι ανωτέρω υποχρεώνονται να της αποστέλλουν και, σε αντίθετη περίπτωση, τους αφαιρεί το Σήμα Ισότητας.

Άρθρο 22

Έλεγχος εφαρμογής

Με την ρύθμιση του άρθρου αυτού προστίθεται σε διάταξη του νόμου περί «Αναμόρφωσης του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας, ρυθμίσεις θεμάτων Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες διατάξεις», (ν.3996/2011), και ειδικότερα περί αρμοδιοτήτων του Σ.ΕΠ.Ε. για την εκτέλεση του έργου του, ήτοι την επίβλεψη και τον έλεγχο της εφαρμογής των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, την έρευνα της ασφαλιστικής κάλυψης και παράνομης απασχόλησης των εργαζομένων, τη συμφιλίωση και επίλυση των εργατικών διαφορών, καθώς και την παροχή πληροφοριών σε εργαζομένους και

εργοδότες σχετικά με τα πλέον αποτελεσματικά μέσα για την τήρηση της κείμενης νομοθεσίας, περίπτωση σύμφωνα με την οποία το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας «κατά την εξέταση καταγγελιών που αφορούν όρους εργασίας θα ερευνά αυτεπαγγέλτως εάν συντρέχει στο χώρο εργασίας περίπτωση άνιση μεταχείρισης λόγω φύλου». Με τη συμπερίληψη της διάταξης αυτής στον παρόντα νόμο επιδιώκεται η πληρέστερη δυνατή προστασία των δικαιωμάτων γυναικών και ανδρών στο χώρο της εργασίας.

Άρθρο 23

Έννομη Προστασία

Με τη ρύθμιση του άρθρου αυτού προστίθεται στη διάταξη του άρθρου 66 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας περίπτωση, σύμφωνα με την οποία αναγνωρισμένα επαγγελματικά σωματεία εργαζομένων ή εργοδοτών, αναγνωρισμένες ενώσεις τους ή επιμελητήρια έχουν το δικαίωμα να παρεμβαίνουν σε εργατικές διαφορές υπέρ διαδίκου, ο οποίος ασκεί τα δικαιώματα που απορρέουν από τον ν.3896/2010, «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης - Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις» και από τον παρόντα νόμο, σε οποιοδήποτε στάδιο της δίκης και στην κατ' αναίρεση δίκη το πρώτο, για την τήρηση της αρχής της ισότητας και της ίσης μεταχείρισης των φύλων στην εργασία. Με τη διάταξη αυτή ενισχύεται δικονομικά ο εργαζόμενος που έχει υποστεί δυσμενή διάκριση στην εργασία του λόγω φύλου.

Άρθρο 24

Μέτρα για την προώθηση της ισότητας των φύλων στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, στη διαφήμιση και στις αρμοδιότητες του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης.

Με το άρθρο αυτό, προβλέπονται μέτρα για την προώθηση της ισότητας των φύλων στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, στη διαφήμιση και στο πεδίο των αρμοδιοτήτων του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης. Ειδικότερα, προβλέπεται η υποχρέωση να υιοθετούνται, στους κώδικες δεοντολογίας που καταρτίζονται από παράγοντες της δημόσιας επικοινωνίας,

σε συμβάσεις αυτοδέσμευσης που τυχόν συνάπτονται από αυτούς, καθώς και στους κανόνες αυτορρύθμισης που θεσπίζονται και τυχόν εγκρίνονται από τις αρμόδιες αρχές, ρυθμίσεις που αποβλέπουν στην πραγμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων και στην εξάλειψη των στερεοτύπων λόγω φύλου στο χώρο δραστηριοποίησής τους. Οι παράγοντες που δραστηριοποιούνται στο χώρο της δημόσιας επικοινωνίας υποχρεούνται εφεξής να διαβιβάζουν μία φορά κατ' έτος έκθεση σχετική με την υιοθέτηση των ρυθμίσεων του προηγούμενου εδαφίου στη Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης και στη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών. Επίσης, η ΕΡΤ Α.Ε. και οι ιδιωτικοί τηλεοπτικοί και ραδιοφωνικοί σταθμοί, ανεξαρτήτως του μέσου εκπομπής τους, εξασφαλίζουν, μέσω των προγραμμάτων τους, την ισότιμη προβολή της παρουσίας του γυναικείου φύλου σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, οικονομικής, πολιτιστικής και πολιτικής ζωής της χώρας. Προβλέπεται, με την παρούσα διάταξη, ότι στις εκπομπές λόγου, τέχνης, πολιτισμού και αθλητισμού, που εντάσσονται στο ελάχιστο περιεχόμενο του προγράμματός, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, συμπεριλαμβάνονται θεματικές που συμβάλλουν στην προώθηση της ισότητας των φύλων, στον εντοπισμό και άρση των διακρίσεων, καθώς και στην καταπολέμηση των στερεοτύπων. Πρόσθετα, εισάγεται ρητά στην εθνική έννομη τάξη η απαγόρευση της χρήσης λόγου που εμπεριέχει ή εισάγει έμφυλες διακρίσεις κατά την αναπαραγωγή διαφημιστικών, τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών μηνυμάτων, άλλως επέρχονται οι εκ του ν. 2328/1995 κυρώσεις. Προβλέπεται, επίσης, η νομοθετική ενθάρρυνση, για τη συμπερίληψη θεματικών που συμβάλλουν στην προώθηση της ισότητας των Φύλων, στον εντοπισμό και στην άρση των διακρίσεων και στην καταπολέμηση των στερεοτύπων. Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης προβαίνει ακόμη στην έκδοση οδηγιών για την ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων και της μη διάκρισης λόγω φύλου στα μεταδιδόμενα προγράμματα των ραδιοτηλεοπτικών φορέων, ανεξαρτήτως μέσου εκπομπής τους.

Η ανάγκη για την ανωτέρω νομοθετική παρέμβαση πηγάζει από τον κοινό τόπο ότι τα μέσα μαζικής ενημέρωσης επιβάλλεται να συμβάλλουν θετικά στην εξάλειψη των έμφυλων στερεοτύπων. Με την παρούσα διάταξη

θεσμοθετείται η υποχρέωση των μέσων μαζικής ενημέρωσης να μεριμνούν για την προβολή μιας ισότιμης και απαλλαγμένης από στερεότυπα και σεξιστικές απεικονίσεις των σχέσεων ανδρών και γυναικών, καθώς και να εξασφαλίζουν την προβολή της παρουσίας των γυναικών σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, οικονομικής, πολιτιστικής και πολιτικής ζωής της χώρας.

Κεφάλαιο Δ´

Λειτουργία δικτύου δομών και άλλες ρυθμίσεις για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών

Κεφάλαιο Δ´

Δίκτυο δομών και άλλες ρυθμίσεις για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας και των πολλαπλών διακρίσεων κατά των γυναικών

Άρθρο 25

Συμβουλευτικά Κέντρα Γυναικών

Στην παρ. 1 του προτεινόμενου άρθρου προβλέπεται η σύσταση συμβουλευτικών κέντρων γυναικών στη ΓΓΙΦ, σε νομικά πρόσωπα που εποπτεύονται από το Υπουργείο Εσωτερικών και έχουν ως σκοπό την ενασχόληση με θέματα ισότητας, στους Δήμους και τα νομικά πρόσωπα αυτών, τα οποία παρέχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες στις γυναίκες - θύματα βίας και στις γυναίκες που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις. Πρόκειται για μία εξειδικευμένη υπηρεσία που υπάγεται απευθείας στην αρμόδια διεύθυνση κοινωνικής προστασίας, με επιστημονικά καταρτισμένο προσωπικό το οποίο μπορεί να συνδράμει τόσο γυναίκες θύματα βίας όσο και γυναίκες που βιώνουν απειλητικές καταστάσεις για την ψυχική και σωματική τους υγεία. . Στις μονάδες δεν προβλέπεται θέση ευθύνης, αυτές υπάγονται στην αρμόδια διεύθυνση κοινωνικής προστασίας, καθώς ήδη υπάρχει εμπειρία για τη δομή και τον τρόπο λειτουργίας δομών με αντίστοιχες αρμοδιότητες που λειτουργούν, ήδη, μέσω συγχρηματοδότησης. Στην παρ. 2 του άρθρου αυτού

προβλέπονται οι ειδικότητες με τις οποίες στελεχώνονται τα εν λόγω συμβουλευτικά κέντρα, ώστε να μπορούν να επιτελέσουν αποτελεσματικά τον ρόλο τους. Στην παρ. 3 επισημαίνεται ότι για την εφαρμογή γίνονται οι απαραίτητες τροποποιήσεις στους οργανισμούς των φορέων..

Άρθρο 26

Ξενώνες φιλοξενίας γυναικών - θυμάτων έμφυλης βίας και πολλαπλών διακρίσεων

Στην παρ. 1 προβλέπεται η λειτουργία ξενώνων φιλοξενίας στους Δήμους και τα νομικά πρόσωπα αυτών, καθώς και σε νομικά πρόσωπα, τα οποία εποπτεύονται από το Υπουργείο Εσωτερικών και έχουν ως σκοπό την ενασχόληση με θέματα ισότητας, που παρέχουν, σύμφωνα με την παρ. 3, ασφαλή διαμονή σε γυναίκες-θύματα έμφυλης βίας και στα ανήλικα τέκνα τους μέχρι την ηλικία που ορίζεται από τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του ξενώνα. Περαιτέρω, το προσωπικό των ξενώνων παρέχει ψυχοκοινωνική στήριξη στις γυναίκες θύματα βίας και διευκολύνει την πρόσβασή τους σε νομικές συμβουλές. Οι υπηρεσίες που παρέχονται στοχεύουν στην στήριξη των γυναικών σε όλα τα επίπεδα. Στις μονάδες δεν προβλέπεται θέση ευθύνης, αυτές υπάγονται στην αρμόδια διεύθυνση κοινωνικής προστασίας, καθώς ήδη υπάρχει εμπειρία για τη δομή και τον τρόπο λειτουργίας δομών με αντίστοιχες αρμοδιότητες που λειτουργούν, ήδη, μέσω συγχρηματοδότησης. Στην παρ. 2 του εν λόγω άρθρου προβλέπονται οι ειδικότητες με τις οποίες στελεχώνεται ο ξενώνας φιλοξενίας γυναικών, ώστε να υλοποιείται το σύνολο των αρμοδιοτήτων του. Στην παρ. 4 αναλύεται ο τρόπος παραπομπής των γυναικών - θυμάτων έμφυλης βίας και των ανήλικων τέκνων τους στους ξενώνες. Περαιτέρω, ορίζονται οι αρμόδιοι φορείς που έχουν την ευθύνη να παραπέμπουν τη γυναίκα - θύμα βίας στους ξενώνες φιλοξενίας και τα συμβουλευτικά κέντρα του προηγούμενου άρθρου. Συγκεκριμένα, πρόκειται για τα συμβουλευτικά κέντρα γυναικών, τις κοινωνικές υπηρεσίες των δήμων και τις υπηρεσίες του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), διότι αυτοί είναι οι φορείς που ασχολούνται με ανάλογα περιστατικά βίας και στους οποίους μπορεί να προσφεύγει μία γυναίκα που υφίσταται βία. Στην παρ. 5 ορίζεται ο προσωρινός χαρακτήρας της διαμονής γυναικών και των τέκνων τους στον ξενώνα, ο οποίος δικαιολογείται από το γεγονός ότι η

γυναίκα και τα ανήλικα τέκνα της πρέπει να μπορέσουν εντός ευλόγου χρόνου να δημιουργήσουν με τη βοήθεια του δικτύου συνθήκες ικανές για να αποκτήσουν ξανά μια φυσιολογική ιδιωτική και κοινωνική ζωή εκτός του ξενώνα. Η βραχεία παραμονή επιχειρεί να αντιμετωπίσει τον κίνδυνο «ιδρυματοποίησης» των γυναικών εντός του ξενώνα λόγω της μακροχρόνιας παραμονής σε αυτόν. Προβλέπεται για το λόγο αυτό μέγιστη διάρκεια διαμονής με δυνατότητα τρίμηνης παράτασής της, δίνοντας έτσι κίνητρο στις γυναίκες – θύματα βίας να προσδιορίσουν τους όρους της ζωής τους από την αρχή. Στην παρ. 6, δεδομένου ότι πολλές γυναίκες – θύματα βίας είναι μετανάστες ή πρόσφυγες, οι οποίες βρίσκονται στη χώρα μας άνευ ταξιδιωτικών εγγράφων, είτε εγγράφων προσδιοριστικών της ταυτότητάς τους, κρίνεται σκόπιμο να προβλεφθεί η δυνατότητα φιλοξενίας στις ως άνω δομές και για αυτές. Στην παρ. 7 επισημαίνεται ότι για την εφαρμογή γίνονται οι απαραίτητες τροποποιήσεις στους οργανισμούς των οικείων φορέων.

Άρθρο 27

Μονάδες επικοινωνιακών μέσων εικοσιτετράωρης πανελλαδικής

υποστήριξης -

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ SOS 15900

Στην παρ. 1 του προτεινόμενου άρθρου προβλέπεται η σύσταση μονάδων επικοινωνιακών μέσων εικοσιτετράωρης πανελλαδικής υποστήριξης (τηλεφωνική υποστήριξη SOS 15900) καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, η οποία προσφέρει στις γυναίκες – θύματα βίας υπηρεσίες άμεσης ψυχοκοινωνικής στήριξης, άμεσης συμβουλευτικής στήριξης, πληροφόρησης για θέματα ισότητας των φύλων, ψυχοκοινωνικής συμβουλευτικής και αναλαμβάνει την παραπομπή τους στα συμβουλευτικά κέντρα. Η συνεχόμενη λειτουργία της γραμμής εξασφαλίζει την παροχή βοήθειας στις γυναίκες – θύματα βίας ανά πάσα στιγμή, ώστε να είτε να προλαμβάνεται η εκδήλωση βίας σε βάρος της γυναίκας είτε να αντιμετωπίζεται αυτό στην αρχή της εκδήλωσής του. Στις μονάδες δεν προβλέπεται θέση ευθύνης, αυτές υπάγονται στην αρμόδια διεύθυνση κοινωνικής προστασίας, καθώς ήδη υπάρχει εμπειρία για τη δομή και τον τρόπο λειτουργίας δομών με αντίστοιχες αρμοδιότητες που λειτουργούν, ήδη, μέσω συγχρηματοδότησης. Στην παρ. 2 του άρθρου αυτού

ορίζεται η στελέχωση για την λειτουργία των ανωτέρω μονάδων (τηλεφωνική γραμμή SOS 15900). Λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη τον μεγάλο αριθμό γυναικών προσφύγων και μεταναστών, οι οποίες δεν ομιλούν ελληνικά, έχουν όμως απόλυτη ανάγκη σχετικής ψυχοκοινωνικής αρωγής, προβλέπεται η υποστήριξη και στην αγγλική γλώσσα. Στην παρ. 3 επισημαίνεται ότι για την εφαρμογή γίνονται οι απαραίτητες τροποποιήσεις στους οργανισμούς των φορέων λειτουργίας.

Άρθρο 28

Βάση δεδομένων του Δικτύου δομών

Με τη ρύθμιση του άρθρου αυτού προβλέπεται η τήρηση μίας βάσης δεδομένων με τα στοιχεία των γυναικών – θυμάτων έμφυλης βίας υπό τη ΓΓΙΦ, την οποία για λόγους εύρυθμης και αποτελεσματικότερης λειτουργίας του δικτύου, οφείλει κάθε δομή του δικτύου να ενημερώνει, τόσο για στατιστικούς λόγους αλλά και για την παρακολούθηση της ροής των περιστατικών και για τη βελτιστοποίηση των τρόπων αντιμετώπισης τέτοιων περιστατικών.

Άρθρο 29

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας Δικτύου Δομών

Στο προτεινόμενο άρθρο ορίζεται η αρμοδιότητα της ΓΓΙΦ για την κατάρτιση του πρότυπου εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας των μονάδων του δικτύου, ο οποίος περιλαμβάνει όλα τα θέματα που σχετίζονται με την οργάνωση και τη λειτουργία των μονάδων και προβλέπονται ενδεικτικά περιπτώσεις θεμάτων που πρέπει να αποτελούν περιεχόμενο του εν λόγω κανονισμού. Ακολούθως, προβλέπεται ότι το οικείο δημοτικό συμβούλιο των Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού εγκρίνει τον κανονισμό λειτουργίας για τις μονάδες αρμοδιότητάς του και των νομικών προσώπων αυτών, ο οποίος πρέπει να είναι σύμφωνος με τον Πρότυπο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας.

Άρθρο 30

Ειδικότερα ζητήματα εποπτείας, χρηματοδότησης και εφαρμογής

Στην παρ. 1 του προτεινόμενου άρθρου ορίζεται ότι η επιστημονική εποπτεία όλου του δικτύου ανήκει στη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων. Με την παρ. 2 προβλέπεται ο εποπτεύων και ελεγκτικός φορέας εποπτεία στους ξενώνες για γυναίκες θύματα βίας και πολλαπλών διακρίσεων που λειτουργούν στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ). Με την παρ. 3 προβλέπεται η δυνατότητα χρηματοδότησης των υπηρεσιακών μονάδων από εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους. Με την παρ. 4 δίνεται η δυνατότητα στη ΓΓΙΦ, τους ΟΤΑ α΄ βαθμού και τα νομικά πρόσωπα αυτών να εντάξουν τα «ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ», τους «ΞΕΝΩΝΕΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ» και την τηλεφωνική γραμμή SOS 15900 που λειτουργούν κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου μέσω συγχρηματοδότησης, στις υπηρεσιακές μονάδες που θα συστήσουν και θα λειτουργήσουν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου. Ακολούθως, σε περίπτωση ένταξης, η διαδικασία θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί έως 30 Νοεμβρίου 2020 και σε κάθε περίπτωση πριν τη λήξη της συγχρηματοδότησης από τα ευρωπαϊκά προγράμματα. Με τη ρύθμιση αυτή, εξασφαλίζεται η ομαλή συνέχεια των κοινωνικής φύσης υπηρεσιών που ήδη παρέχονται και αποκρυσταλλώνεται η κοινωνική ανάγκη για την πάγια θεσμοθέτηση των υπηρεσιών αυτών.

Μέρος Δεύτερο

Ρυθμίσεις θεμάτων Ιθαγένειας

Γενικό μέρος

Έχουν ήδη διανυθεί οκτώ έτη εφαρμογής του ν. 3838/2010 που τροποποίησε το δίκαιο ιθαγένειας και τρία από τότε που τέθηκαν σε ισχύ οι διατάξεις του ν.4332/2015, οι οποίες εισήγαγαν εκ νέου ρυθμίσεις περί κτήσης ιθαγένειας υπό προϋποθέσεις, για όσους αλλοδαπούς έχουν γεννηθεί ή/και μεγαλώνουν στη χώρα, φοιτούν σε ελληνικά σχολεία και διαμένουν νόμιμα σε αυτή (άρθρα 1Α και 1Β του ΚΕΙ). Κατά τη διάρκεια των ετών αυτών, έχουν διαπιστωθεί επιμέρους δυσλειτουργίες στην εφαρμογή διατάξεων, τόσο της πολιτογράφησης όσο και της κτήσης ιθαγένειας λόγω γέννησης/φοίτησης, ενώ ταυτόχρονα έχουν καταγραφεί παραλείψεις ή αβλεψίες του υφιστάμενου

νομοθετικού πλαισίου. Οι εμφανέστερες δυσλειτουργίες αφορούν στην αδυναμία ομογενοποιημένης, ενιαίας και διαφανούς διαδικασίας κατά την πολιτογράφηση, καθώς και στις μεγάλες καθυστερήσεις για την εξέταση των αιτήσεων και την έκδοση αποφάσεων. Οι διαπιστωμένες αυτές αδυναμίες οδήγησαν αρχικά στη σύσταση της Ειδικής Γραμματείας Ιθαγένειας και στη συνέχεια στην υπαγωγή των Διευθύνσεων Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης (εκτός των αρμοδιοτήτων των μητρών αρρένων και της κοινωνικής ένταξης) από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις στο Υπουργείο Εσωτερικών, με το άρθρο 248 του ν. 4555/2018. Ως εκ τούτου, σκοπός των διατάξεων του παρόντος νόμου είναι η βελτίωση της ποιότητας των σχετικών ρυθμίσεων, έτσι ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι δυσλειτουργίες. Πέρα όμως από το ενιαίο, ομοιογενές, διαφανές και ταχύτερο στο οποίο στοχεύουν οι διατάξεις, η αναβάθμιση της ρυθμιστικής αποτελεσματικότητας του σχετικού νομοθετικού πλαισίου θα διαμορφώσει επιπλέον του όρους για τη μείωση του αριθμού των διοικητικών και δικαστικών προσφυγών αναφορικά με την κτήση ιθαγένειας, άρα και το φόρτο της διοίκησης και των δικαστηρίων.

Περαιτέρω, στο πλαίσιο της επιδίωξης ομοιογενών και διαφανών διαδικασιών πολιτογράφησης, αναμορφώνεται η συνέντευξη ενώπιον των επιτροπών πολιτογράφησης. Για το επόμενο χρονικό διάστημα, ειδικά για την επάρκεια της γλώσσας, προκρίθηκαν μεταβατικά δύο εναλλακτικές διαδικασίες, είτε μέσω συνέντευξης ενώπιον της επιτροπής πολιτογράφησης, είτε μέσω ειδικής δοκιμασίας (τεστ) πιστοποίησης της γλωσσικής επάρκειας. Οι δύο διαδικασίες, που θα γίνονται σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, προκρίθηκαν από την άμεση μετάπτωση μόνο στην ειδική δοκιμασία (τεστ) πιστοποίησης της γλωσσικής επάρκειας, προκειμένου να αποφευχθούν καθυστερήσεις που θα προέκυπταν από την εισαγωγή ενός νέου και υποχρεωτικού τεστ για χιλιάδες αιτούντων.

Οι παρούσες αλλαγές σκοπεύουν επίσης στην εναρμόνιση με τις απαιτήσεις της Σύμβασης του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου, όπως κυρώθηκαν με το ν. 4074/2012, και ιδίως του άρθρου 7, καθώς και με το σύνολο του νομοθετικού πλαισίου της Ε.Ε. και του εθνικού δικαίου περί ίσης μεταχείρισης και εξάλειψης των διακρίσεων λόγω ηλικίας και χρόνιας πάθησης, εισάγοντας διατάξεις ανάλογες με αυτές που υπάρχουν ήδη σε άλλες χώρες της Ε.Ε..

Ιδιαίτερης σημασίας είναι η για πρώτη φορά εισαγωγή στοιχειωδών κανόνων και διαδικασίας σχετικά με τον καθορισμό/διαπίστωση και την αμφισβήτηση της ελληνικής ιθαγένειας. Ο καθορισμός της ελληνικής ιθαγένειας λόγω ανιόντα έλληνα πολίτη, πρώτη φορά διατυπώθηκε στο άρθρο 14 του *Αστυκού Νόμου* του 1856. Το διαχρονικό δίκαιο ιθαγένειας επιβάλλει την εξέταση των υποθέσεων με βάση το δίκαιο που ίσχυε κάθε φορά όταν έλαβε χώρα το κρίσιμο ληξιαρχικό γεγονός, ως εκ τούτου σε πολλές περιπτώσεις το στέλεχος της διοίκησης οφείλει να ανατρέξει σε παλαιότερες διατάξεις, ακόμη και του 19^{ου} αιώνα. Ως σήμερα, ο νομοθέτης απέφυγε να θεσμοθετήσει ειδικότερα ζητήματα καθορισμού ιθαγένειας, είτε ουσίας, είτε διαδικαστικά, αρκούμενος στην διάταξη, όπως αυτή μεταβαλλόταν διαχρονικά, περί κτήσεως της ιθαγένειας των τέκνων των Ελλήνων από τη γέννησή τους. Στην ισχύουσα νομοθεσία, η διαδικασία διαπίστωσης δεν αναφέρεται καν, εκτός εκείνων των περιπτώσεων όπου για την αμφισβήτηση της ιθαγένειας αποφαινεται ο Υπουργός Εσωτερικών. Οι παρούσες ρυθμίσεις εισάγουν ένα ελάχιστο κανονιστικό πλαίσιο, όπως αυτό έχει προκύψει ιδίως από την πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, Γνωμοδοτήσεις του Συμβουλίου Ιθαγενείας και του ΝΣΚ, αλλά και ορθές πρακτικές της διοίκησης. Έτσι, ελαχιστοποιούνται τα περιθώρια τυχόν αυθαίρετων, εκ μέρους της διοίκησης, ερμηνειών των παραπάνω, καθώς αυτές κωδικοποιούνται και ανάγονται σε νόμο. Έχουν δε ιδιαίτερη σημασία, καθώς σχετίζονται πρωτευόντως με τους απόδημους Έλληνες. Επιπλέον, δεδομένης της αντικειμενικής αδυναμίας να αντιμετωπιστεί ρυθμιστικά κάθε περίπτωση δυσλειτουργίας ή ανεπάρκειας του θεσμικού πλαισίου, οι ρυθμίσεις αυτές στοχεύουν στην εμπέδωση της αντίληψης –και για τη διοίκηση και για το κοινωνικό σύνολο– ότι ο καθορισμός ιθαγένειας δεν εναπόκειται ούτε μπορεί να σχετίζεται καθ' οιονδήποτε τρόπο με την εκάστοτε πολιτική συγκυρία, τις τοπικές ή συνολικές –μεταβαλλόμενες, άλλωστε– προσλήψεις περί ορθού και συμφέροντος ή με εκτιμήσεις περί του αιτούντος προσώπου, αλλά υπόκειται στους νόμους και σε δικαστικό και διοικητικό έλεγχο.

Επίσης, εισάγονται ρυθμίσεις εξορθολογιστικού χαρακτήρα για την κτήση ιθαγένειας ομογενών από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Σχεδόν 30 έτη μετά τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης και τη δημιουργία διαδόχων κρατών σε πολλά από τα οποία διαβιούσαν και διαβιούν ομογενείς,

το ρυθμιστικό πλαίσιο εξακολουθεί να διέπεται από τις ανάγκες ρυθμίσεων που προέκυψαν αμέσως μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης και την μαζική εισροή στη χώρα ομογενών. Οι Ειδικές Επιτροπές εξέτασης των αιτήσεων ομογενών, τόσο στις κατά τόπους προξενικές αρχές όσο και στο εσωτερικό της χώρας, καθώς και η διαφοροποίηση μερικών εκ των ομογενών σε όσους κατέφθασαν στη χώρα πριν και μετά το 2001, έχουν πλέον ολοκληρώσει τη ρυθμιστική τους αναγκαιότητα. Με τις σχετικές διατάξεις του παρόντος, γίνεται προσπάθεια επίλυσης του προβλήματος των πολυετών καθυστερήσεων στην εξέταση των αιτήσεων και των αποκλίσεων ως προς την αποδοχή ή μη της αίτησης. Οι αποκλίσεις αυτές εντοπίζονται ιδίως στο ότι οι κρίσεις περί *ελληνικής καταγωγής, ομογενειακής ιδιότητας* αλλά και ένταξης συχνά αποτιμώνται με μη ενιαίο τρόπο, είναι δε ενίοτε ανεπαρκώς τεκμηριωμένες. Πρέπει να επισημανθεί ότι όλα τα παραπάνω αναφερόμενα δεν συνιστούν ελληνική ιδιαιτερότητα: Όλα τα κράτη που θέσπισαν ειδικές ρυθμίσεις απόδοσης ιθαγένειας για ομάδες πληθυσμών της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, που κατηγοριοποίησαν ως *ομογενείς* –με διαφορετική ορολογία ανά χώρα-, βρέθηκαν να αντιμετωπίζουν ανάλογα αδιέξοδα και να αναθεωρούν ανά τακτά χρονικά διαστήματα τις ρυθμίσεις τους, όπως έκανε και ο Έλληνας νομοθέτης από το 1990. Χαρακτηριστικά είναι τα παραδείγματα της Γερμανίας, του Ισραήλ αλλά και της Πολωνίας, με ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα την πρώτη χώρα, η οποία, κατά το ίδιο χρονικό διάστημα με την Ελλάδα, προχώρησε στην προϋπόθεση της ελάχιστης ένταξης για την χορήγηση ιθαγένειας. Με τις παρούσες διατάξεις η διαδικασία ιδιότυπης πολιτογράφησης τους εντάσσεται, είτε στο άρθρο 10 του ΚΕΙ περί πολιτογράφησης ομογενών εξωτερικού, είτε στις κατά τόπους Επιτροπές Πολιτογράφησης, οι οποίες θα γνωμοδοτούν και για την ομογενειακή ιδιότητα του αιτούντος.

Τέλος, εισάγονται ειδικές ρυθμίσεις για την επίλυση της ανιθαγένειας Ρομά με μακρά ιστορική παρουσία στην Ελλάδα. Οι εν λόγω διατάξεις αφορούν πρόσωπα γεννημένα στην Ελλάδα, με ανιόντες που διαθέτουν μακρά οικογενειακή παρουσία και εγκατάσταση στην Ελλάδα, τα οποία δεν έχουν καθορίσει την ελληνική τους ιθαγένεια μέχρι σήμερα. Τα πρόσωπα αυτά εν προκειμένω αυτοπροσδιορίζονται ή ετεροπροσδιορίζονται ως προερχόμενα από κοινότητες με ειδικά χαρακτηριστικά που εμπίπτουν στον χαρακτηρισμό

Ρομά, ως γενικού όρου που υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης το 2010, ανεξαρτήτως των πιθανών διαφορετικών όρων αυτοπροσδιορισμού ή ετεροπροσδιορισμού τους. Σκοπός των συγκεκριμένων διατάξεων είναι η εξάλειψη του φαινομένου της ανιθαγένειας στην Ελλάδα για πρόσωπα που, τόσο τα ίδια όσο και οι ανιόντες τους, είναι εγκατεστημένα στην Ελλάδα από μακρού ήδη χρόνου, έχουν δηλαδή μακρά ιστορική παρουσία στη χώρα. Επιπλέον η χώρα έχει υποχρέωση ως κράτος δικαίου να αποδώσει την ιθαγένεια στη συγκεκριμένη κατηγορία προσώπων, δίνοντάς τους το δικαίωμα στην προσωπικότητα, ζήτημα που, πέραν όλων των άλλων, ενδιαφέρει και τη δημόσια τάξη. Αν και το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο για την απόδοση ελληνικής ιθαγένειας σε ανιθαγενείς γεννημένους σε ελληνικό έδαφος κρίνεται γενικά επαρκές και τυγχάνει εφαρμογής και στους Ρομά, αδυνατεί να καλύψει αρκετούς, ιδίως τις μετακινούμενες ή κοινωνικά αποκλεισμένες ομάδες. Οι οριζόμενες ρυθμίσεις τίθενται στην βάση του θετικού μέτρου για την συγκεκριμένη ομάδα, θεσπίζοντας κατά παρέκκλιση διαδικασίες σε σχέση με τις ισχύουσες καθώς και σε σχέση με τις εφαρμοζόμενες πρακτικές της διοίκησης, ακολουθώντας όμως τις διατάξεις του άρ. 1 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας περί γεννημένων στο ελληνικό έδαφος.

Σύντομο Ιστορικό

Κατά τη διάρκεια ιδίως του 20^{ου} αιώνα τμήμα των Ρομά που ζούσαν ήδη στην Ελλάδα ή μετακινήθηκαν ως ελληνορθόδοξοι σε αυτή τις δύο πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα κατά την περίοδο της ελληνοτουρκικής ανταλλαγής πληθυσμών, δεν κατείχαν ούτε και απέκτησαν την ελληνική ιθαγένεια. Ένα μικρό μέρος τους, καθόρισε την ιθαγένειά του το 1955 με βάση την περίπτωση δ' αλλά και β' του άρ. 1 του ν.δ.3358/1955 και ιδίως το 1968 βάσει του άρ. 1 του α.ν. 481/1968 το οποίο έδινε αναδρομική ισχύ στις προαναφερθείσες περιπτώσεις δ' και β' του ν.δ.3378/1955. Παρόλα αυτά, το μεγαλύτερο μέρος όσων δεν ήταν εδραίοι εξακολουθούσε να διαβιοί στη χώρα χωρίς ιθαγένεια, ενώ ένα μικρό ποσοστό εξ αυτών, λίγες χιλιάδες, διέθετε άδειες παραμονής του αρ. 14 του ν. 4310/1929. Το 1978 και 1979 με τη Γενική Διαταγή 212 (α.π. 69468/20.10.1978) του Υπουργείου Εσωτερικών «Τακτοποίηση από απόψεως ιθαγενείας, των διαβιούντων στη Χώρα μας Αθιγγάνων» και 81 (α.π. 16701/12.03.1979) του Υπουργείου Εσωτερικών

«Περί της εγγραφής των αδηλώτων Αθιγγάνων», υιοθετήθηκε ένα εξαιρετικά ευέλικτο και πρωτοποριακό σύστημα ώστε να αποδοθεί ιθαγένεια σε όσους δεν την κατείχαν. Οι ρυθμίσεις αυτές, αφενός κάλυπταν όσους ήταν ανιθαγενείς, αλλά και όσους ήταν αδήλωτοι. Το Υπουργείο Εσωτερικών σε συνεργασία με τις αστυνομικές αρχές και τις νομαρχίες αξιολογούσε τα προσκομιζόμενα στοιχεία, αλλά και συμπλήρωνε, με ευέλικτο τρόπο και κατά παρέκκλιση των τότε ισχυουσών διατάξεων, ουσιώδη στοιχεία δημοτολογικών εγγραφών. Επί παραδείγματι, η ηλικία αδηλώτου μπορούσε να προκύψει και από απλή υπεύθυνη δήλωση του ν.δ. 105/1968. Οι ρυθμίσεις αυτές, λόγω ακριβώς και της απλότητας και ευελιξίας τους, κρίθηκαν άκρως επιτυχημένες και δεκάδες χιλιάδες Έλληνες Ρομά απέκτησαν την ελληνική ιθαγένεια. Από τη δεκαετία του 1990 η εφαρμογή των συγκεκριμένων διατάξεων ατόνησε. Τούτο οφειλόταν ιδίως στην αδυναμία των αστυνομικών αρχών να συνεισφέρουν στοιχεία ειδικά για συνεχώς μετακινούμενους πληθυσμούς, όσο και στην επιφυλακτικότητα που προκάλεσαν στις ελληνικές Αρχές οι μεταναστευτικές ροές από τις Βαλκανικές χώρες.

Από τη δεκαετία του 2000 το πρόβλημα των εναπομεινάντων ανιθαγενών ή όσων αδυνατούσαν να αποδείξουν την ελληνική τους ιθαγένεια, άρχισε να γίνεται πάλι ορατό, καθώς μάλιστα προστίθονταν νέα πρόσωπα, εν μέρει και λόγω της συνεχιζόμενης αμέλειας των γονέων να προβούν στις απαραίτητες μετά τη γέννηση διαδικασίες ληξιαρχικής και ιδίως δημοτολογικής τακτοποίησης, ή της πολυέξοδης και χρονοβόρας διαδικασίας που έπρεπε να ακολουθηθεί καθώς η ληξιαρχική και δημοτολογική τακτοποίηση των τέκνων εξαρτιόταν από αυτή των γονέων, πολλοί των οποίων δεν διέθεταν δημοτολογική εγγραφή. Αλλά ακόμη και αν διέθεταν, ήταν σύνηθες, για παράδειγμα, η ληξιαρχική πράξη του τέκνου να αναφέρει ως πατέρα πρόσωπο που δεν ήταν σε γάμο με τη μητέρα ή τα στοιχεία της (βιολογικής) μητέρας να αντιστοιχούν σε άλλο συγγενικό πρόσωπο ή να υπάρχουν άλλες αναντιστοιχίες που καθιστούν ουσιαστικά αδύνατη τη δημοτολογική τακτοποίηση των τέκνων. Αυτό οδήγησε στην ανιθαγένεια και πρόσωπα των οποίων ο ένας τουλάχιστον γονέας ήταν/είναι δημοτολογικά τακτοποιημένος, αλλά οι αντιφάσεις των εγγραφών καθιστούν εξαιρετικά πολυέξοδη και χρονοβόρα την δημοτολογική τακτοποίηση του τέκνου. Τον Αύγουστο του

2009 ο Συνήγορος του Πολίτη σε Ειδική Έκθεση («Δημοτολογική Τακτοποίηση των Ελλήνων Τσιγγάνων») πρότεινε τρία διαφορετικά ρυθμιστικά πλαίσια για την αντιμετώπιση του ζητήματος. Τη δεκαετία του 2010, εκπονήθηκαν τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Σχέδια Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά, τα οποία ενώ εντόπιζαν το πρόβλημα, δεν προσκόμιζαν επαρκή και αξιοποιήσιμα αριθμητικά δεδομένα ή τρόπους επίλυσης των προβλημάτων. Την ίδια περίοδο, μελέτες μη κρατικών φορέων (ιδίως διεθνών), αλλά και άλλες εκτιμήσεις κάνουν λόγο για χίλια πεντακόσια με πέντε χιλιάδες άτομα, χωρίς όμως επαρκή τεκμηρίωση. Τον Ιούλιο του 2013, ο τότε Υπουργός Εσωτερικών, απαντώντας σε σχετική ερώτηση στη Βουλή, είχε περιγράψει και παραδεχθεί το πρόβλημα χωρίς όμως να ορίζει πλαίσιο επίλυσης. Γνωρίζουμε πλέον ότι το ζήτημα αφορά αρκετά διαφορετικές ομάδες. Η πρόσφατη έρευνα του Δήμου Χαλανδρίου ανέδειξε το πρόβλημα σε πρόσωπα που διαβιούν δεκαετίες στα όρια του Δήμου με απώτερη καταγωγή από τη Χαλκίδα, ενώ, χαρακτηριστικά, έχουν αναφερθεί περιπτώσεις και προσώπων των οποίων οι ανιόντες κατέφθασαν στην Ελλάδα από την Κωνσταντινούπολη και τη Μικρά Ασία ως ελληνορθόδοξοι τη δεκαετία του 1920 και ανήκουν σε ενταγμένες ομάδες Ρομά.

Η παρούσα ρύθμιση αξιοποιεί την εμπειρία του 1978-1979 και τις διαπιστώσεις του Υπουργείου Εσωτερικών το οποίο επίσης περιστασιακά συλλέγει δεδομένα από τις Διευθύνσεις Αστικής Κατάστασης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων σχετικά με τα συνήθη προβλήματα που ανακύπτουν, καθώς και τις παλαιότερες προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη αλλά και του Διαδημοτικού Δικτύου ROM. Το παρόν πλαίσιο, λαμβάνοντας υπόψη τις μετά το 1990 μεταναστεύσεις προς τη χώρα, δεν μπορεί να έχει την ίδια ευελιξία με αυτό του 1978-1979 και ως εκ τούτου είναι αυστηρότερο. Καθώς δεν υπάρχει ανάλογη διεθνής εμπειρία η οποία να είναι αξιοποιήσιμη, έγινε προσπάθεια δημιουργίας ενός ρυθμιστικού πλαισίου ευέλικτου μεν αλλά όχι αυτοματοποιημένου και με δικλείδες ασφαλείας ώστε να αποκλειστεί η δυνατότητα καταστρατήγησης του σκοπού του νόμου.

Ειδικό μέρος

Με τις επιμέρους διατάξεις των άρθρων του Μέρους Δεύτερου προβλέπονται ειδικότερα τα ακόλουθα:

Άρθρο 31

Τροποποίηση άρθρων 1Α και 1Β Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας

Με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου εισάγεται η δυνατότητα απόκτησης ιθαγένειας από ανήλικα, με βαριά αναπηρία, παιδιά, στα οποία παρέχεται αδιαλείπτως εξειδικευμένη περίθαλψη και παρεμβάσεις ψυχοκοινωνικής ή θεραπευτικής αποκατάστασης από αρμόδιους φορείς, διασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό την κτήση ιθαγένειας από όλα τα παιδιά που πληρούν τις λοιπές προϋποθέσεις του νόμου.

Άρθρο 32

Τροποποίηση άρθρου 5Α Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας

Με διάταξη της πρώτης παραγράφου του παρόντος εξειδικεύεται ότι για τη διακρίβωση της συνδρομής επί μέρους ουσιαστικών προϋποθέσεων της πολιτογράφησης η Επιτροπή Πολιτογράφησης διενεργεί ειδική δοκιμασία (τεστ). Με τη διάταξη της δεύτερης παραγράφου δίνεται η δυνατότητα απαλλαγής από το μέρος της δοκιμασίας που αφορά τη γλωσσική επάρκεια σε όσους πιστοποιείται η γνώση της ελληνικής γλώσσας ώστε να μην επιβαρύνονται αναίτια η διοίκηση και οι αιτούντες. Με τη διάταξη της τρίτης παραγράφου εισάγεται νέα ρύθμιση, με την οποία δίνεται η δυνατότητα κτήσης ιθαγένειας με πολιτογράφηση αλλοδαπών ηλικίας άνω των 65 ετών, με νοητική ή ψυχική ή σωματική αναπηρία χωρίς να συντρέχει μέρος των ουσιαστικών προϋποθέσεων πολιτογράφησης, ενώ οι τυπικές παραμένουν αμετάβλητες.

Άρθρο 33

Τροποποίηση άρθρου 6 Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας

Με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου μεταβάλλονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τη συνδρομή της ουσιαστικής

προϋπόθεσης περί της ένταξης του αιτούντος στην οικονομική ζωή της χώρας. Εφεξής δεν αρκεί η προσκόμιση εκκαθαριστικού σημειώματος του τελευταίου οικονομικού έτους πριν την αίτηση, αλλά προσκομίζονται κατά την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης εκκαθαριστικά σημειώματα των οικονομικών ετών που αντιστοιχούν στο σύνολο των ετών προηγούμενης νόμιμης παραμονής στη χώρα που απαιτούνται κατά περίπτωση, με βάση τα οποία να προκύπτει η φορολογική υποχρέωση του αιτούντος ως κατοίκου της Ελλάδας. Με την παράγραφο 2 αναπροσδιορίζεται το ύψος παραβόλου περί κτήσης ιθαγένειας με πολιτογράφηση και μειώνεται από το ποσό των επτακοσίων (700) ευρώ στο ποσό των πεντακοσίων πενήντα (550) ευρώ. Το μειωμένο αυτό παράβολο εξακολουθεί να παραμένει το δεύτερο υψηλότερο σε σχέση με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στις χώρες της Ε.Ε.. Με την παράγραφο 3 προστίθεται ως δικαιολογητικό, μεταξύ αυτών που απαιτούνται να συνοδεύουν την αίτηση πολιτογράφησης κατά την υποβολή της, πιστοποιητικά που αποδεικνύουν την υπαγωγή του αιτούντος στις παραγράφους 4 και 5 του άρθρου 5Α, όπως αυτές προστίθενται με το προηγούμενο άρθρο. Με την παράγραφο 4 δίνεται η δυνατότητα σε ενήλικους αλλοδαπούς που στερούνται δικαιοπρακτικής ικανότητας να εκπροσωπούνται για την υποβολή αίτησης και δήλωσης πολιτογράφησης από τον νομίμως ορισθέντα δικαστικό συμπαραστάτη τους και στην περίπτωση αυτή αρκεί για την απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας η δημοσίευση της απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών.

Άρθρο 34

Αντικατάσταση άρθρου 7 Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας

Με το παρόν άρθρο αντικαθίσταται ολόκληρο το άρθρο 7 υπό το πρίσμα της διάταξης του άρθρου 248 του ν.4555/2018 για την ευχερέστερη ενσωμάτωση των αλλαγών που επέρχονται στη διαδικασία πολιτογράφησης και αποσκοπούν στην αποτελεσματικότερη λειτουργία της διοίκησης και κυρίως στην επιτάχυνση της διαδικασίας. Επιπλέον εισάγεται παράβολο για την υποβολή αντιρρήσεων ενώπιον του Συμβουλίου Ιθαγένειας με δεδομένο ότι με το νέο εισαγόμενο τρόπο της ειδικής δοκιμασίας (τεστ) η άσκηση

προσφυγής αποκτά εξαιρετικό χαρακτήρα. Η διάταξη περί παραπομπής για διατύπωση γνώμης στο Συμβούλιο Ιθαγένειας από τον Υπουργό Εσωτερικών σε περίπτωση αμφιβολιών του ως προς την εισήγηση της Επιτροπής Πολιτογράφησης εξακολουθεί να ισχύει αλλά μεταφέρεται για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας στη διάταξη του άρθρου 7B που εισάγεται με το επόμενο άρθρο.

Άρθρο 35

Προσθήκη άρθρου 7A στον Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας

Σκοπός της διάταξης αυτής είναι να αναδείξει τη βούληση του νομοθέτη περί συνεχούς διαμονής του αιτούντος στη χώρα και μετά την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης. Σημειωτέον δε ότι η συνεχής διαμονή, όπως έχει κριθεί από τη νομολογία του ΣΤΕ και παγίως ερμηνεύεται κατά την εφαρμογή των διατάξεων του ΚΕΙ δεν εννοείται ως το πραγματικό γεγονός της αδιάλειπτης φυσικής παρουσίας του προσώπου στη χώρα. Εισάγεται δε εξαίρεση από τον προηγούμενο κανόνα λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη καθυστέρηση άνευ υπαιτιότητας του αιτούντος στη διαδικασία πολιτογράφησης και τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης σε μεγάλα τμήματα του μεταναστευτικού πληθυσμού: Όταν το χρονικό διάστημα διαμονής του αιτούντος εκτός Ελλάδας δεν υπερβαίνει τους 18 μήνες και διατηρούνται οι βιοτικοί δεσμοί του με τη χώρα, η αίτηση δεν απορρίπτεται αλλά αναστέλλεται η εξέτασή της και συνεχίζεται όταν ο αιτών καταστήσει εκ νέου την Ελλάδα χώρα της συνεχούς διαμονής του για χρόνο ίσο με αυτό της απουσίας του.

Άρθρο 36

Προσθήκη άρθρου 7B στον Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας

Με τη διάταξη αυτή ρυθμίζονται οι περιπτώσεις παραπομπής υποθέσεων στον Υπουργό Εσωτερικών ή και στο Συμβούλιο Ιθαγένειας.

Άρθρο 37

Τροποποίηση άρθρου 9 Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας

Με τη ρύθμιση της παρ. 1 γίνονται αναγκαίες ορολογικές προσαρμογές στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, ενώ με την παρ. 2 του άρθρου αυτού δίνεται η δυνατότητα σε άτομα με σωματική αναπηρία να ορκίζονται στην οικία τους ή μέσω τηλεδιάσκεψης.

Άρθρο 38

Τροποποίηση άρθρου 12 Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας

Με το άρθρο αυτό τροποποιείται η σύνθεση των Επιτροπών Πολιτογράφησης με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία της ώστε να αποφευχθεί το φαινόμενο των αναβολών συνεδριάσεων λόγω έλλειψης απαρτίας.

Άρθρο 39

Πολιτογράφηση ομογενών προερχομένων από χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης

Με το άρθρο αυτό εξορθολογίζεται και απλοποιείται η διαδικασία κτήσης ιθαγένειας από τους ομογενείς που προέρχονται από χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωση καθώς καταργούνται οι Ειδικές Επιτροπές. Ειδικότερα όσοι κατοικούν σε αυτές, εφεξής αντιμετωπίζονται ως ομογενείς του εξωτερικού και υπάγονται στην ίδια διαδικασία με τους λοιπούς ομογενείς. Όσοι διαμένουν στην Ελλάδα, ανεξαρτήτως του πότε αφίχθησαν ή με ποιου τύπου θεώρηση εισόδου, εφόσον έχουν εισέλθει νόμιμα, υποβάλλουν αίτηση κατά τη διαδικασία της πολιτογράφησης με ειδικότερες τυπικές προϋποθέσεις και δικαιολογητικά. Οι Επιτροπές Πολιτογράφησης γνωμοδοτούν για την ομογενειακή ιδιότητα του αιτούντος και τη συνδρομή ουσιαστικών προϋποθέσεων οι οποίες καθορίζονται με υπουργική απόφαση. Επιπλέον εισάγονται ρυθμίσεις για τις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος σχετικές αιτήσεις, υπό το πρίσμα της διάταξης του άρθρου 248 του ν.4555/2018.

Άρθρο 40

Διαδικασία καθορισμού ιθαγένειας

Με την προτεινόμενη διάταξη κωδικοποιείται ορθολογικά η διαδικασία καθορισμού ιθαγένειας ούτως ώστε να τερματισθεί η οξύμωρη κατάσταση, κατά την οποία η διαπίστωση πλήρωσης των ουσιαστικών προϋποθέσεων κτήσης (συνήθως από αλληλουχία γεννήσεων) αποτελούσε μεν (θεωρητικά) αχώσιμο δικαίωμα του ενδιαφερομένου και αντίστοιχη δέσμη αρμοδιότητα της διοίκησης, συνθλιβόταν όμως μέσα σε μιαν απόλυτη διαδικαστική αταξία και ανασφάλεια δικαίου.

Άρθρο 41

Διαδικασία επί αμφισβητήσεων ιθαγένειας

Με την παρούσα διάταξη εισάγεται συγκεκριμένη διαδικασία επί αμφισβητήσεων ιθαγένειας.

Άρθρο 42

Τροποποίηση άρθρου 23 και 28 ν. 3838/2010

Με τη ρύθμιση της πρώτης παραγράφου επανεισάγεται η υποχρέωση ορκωμοσίας των ομογενών κατόχων Ε.Δ.Τ.Ο. μετά τη δημοσίευση της απόφασης περί κτήσης ιθαγένειας. Με τη ρύθμιση της δεύτερης παραγράφου αυξάνεται το ποσοστό επί των εισπραττόμενων εσόδων από 35% σε 50% από τα παράβολα που διατίθεται για την κάλυψη δαπανών των υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών που χειρίζονται θέματα ιθαγένειας. Η αύξηση αυτή δικαιολογείται από τις επιβαρύνσεις που προκύπτουν από την αναδιάρθρωση των υπηρεσιών και του ειδικού εξοπλισμού που χρειάζονται οι νέες διαδικασίες πολιτογράφησης. Άλλωστε η αύξηση αυτή αντισταθμίζεται εν μέρει από την παρατηρούμενη, βάσει των στατιστικών στοιχείων, αύξηση μέσα στο 2018 των αιτήσεων πολιτογράφησης αλλογενών κατά 12% και των αιτήσεων πολιτογράφησης ομογενών κατά 8% περίπου σε σχέση με το 2017.

Άρθρο 43

Τροποποίηση Οργανισμού Υπουργείου Εσωτερικών

Με την παρούσα διάταξη τροποποιείται ο Οργανισμός του Υπουργείου Εσωτερικών υπό το πρίσμα της διάταξης του άρθρου 248 του ν.4555/2018.

Άρθρο 44

Τροποποίηση σύνθεσης επιτροπής για τη σύνταξη Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας

Με το παρόν άρθρο τροποποιείται η σύνθεση της Επιτροπής για τη σύνταξη του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, στα πλαίσια διευκόλυνσης του έργου της.

Άρθρο 45

Ανάλογη εφαρμογή διατάξεων άρθρου 8 του ν. 3200/1955

Με το παρόν άρθρο προβλέπεται ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 8 του ν. 3200/1955 περί προσφυγής ενώπιον Υπουργού κατά των αποφάσεων των περιφερειακών Διευθύνσεων Ιθαγένειας.

Άρθρο 46

Καθορισμός ιθαγένειας ανιθαγενών Ρομά με μακρά ιστορική παρουσία στην Ελλάδα

Για την τακτοποίηση των Ρομά με μακρά ιστορική παρουσία στην Ελλάδα προτείνονται τρεις βαθμίδες διαδικασιών, παρουσιαζόμενες από την απλούστερη προς την περισσότερο σύνθετη, όπου κάθε μια αντιστοιχεί στο επίπεδο επάρκειας των στοιχείων που προσκομίζουν οι ενδιαφερόμενοι και

την βεβαιότητα της κρίσης ότι ο αιτών ανήκει στους Ρομά με μακρά ιστορική παρουσία στην Ελλάδα.

Άρθρο 47

Καταργούμενες διατάξεις

Με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου καταργείται η προϋπόθεση παρέλευσης ενός έτους από την απόφαση κτήσης ιθαγένειας με πολιτογράφηση, η οποία συνιστούσε κώλυμα διορισμού, αίροντας τη δυσμενή διακριτική μεταχείριση σε βάρος των πολιτογραφημένων, η οποία προσέκρουε στις συνταγματικά κατοχυρωμένες αρχές της ισότητας και της ίσης μεταχείρισης, ανεξαρτήτως φυλής, θρησκείας, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής. Με την παράγραφο 2 καταργείται η εν λόγω διάταξη λόγω της κωδικοποίησης της διαδικασίας του καθορισμού της ιθαγένειας που εισάγεται με τον παρόντα νόμο. Με την παράγραφο 3 καταργείται η εν λόγω διάταξη ως ήδη καταργηθείσα με μεταγενέστερες διατάξεις νόμων.

Άρθρο 48

Τροποποίηση του άρθρου 8 του ν. 3469/2006

Με το παρόν άρθρο τροποποιείται το πρώτο εδάφιο της περ. ιδ' της παρ.1 του άρθρου 8 του ν. 3469/2006, όπως η περίπτωση αυτή προστέθηκε με το άρθρο 25 του ν. 4351/2015 (Α'164) λόγω της ρύθμισης που εισάγεται με τη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 του παρόντος.

Άρθρο 49

Έναρξη ισχύος διατάξεων Μέρους Δεύτερου

Με το προτεινόμενο άρθρο προβλέπεται η έναρξη ισχύος των διατάξεων των άρθρων από την έναρξη ισχύος του παρόντος, εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 32, 33 παρ. 3 και 39, τα οποία ισχύουν από 30-4-2019, καθώς και ότι οι διατάξεις του παρόντος νόμου καταλαμβάνουν και τις εκκρεμείς αιτήσεις, με την επιφύλαξη όσων ορίζονται παραπάνω.

Μέρος Τρίτο

Διατάξεις σχετικές με τις εκλογές στην Τοπική Αυτοδιοίκηση – Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας ΥΠΕΣ

Κεφάλαιο Α΄

Ρυθμίσεις σχετικές με την ανάδειξη των δημοτικών αρχών

Άρθρο 50

Τροποποίηση του άρθρου 9 του ν. 3852/2010

Με τη ρύθμιση του άρθρου αυτού, επιτυγχάνεται ισομερής κατανομή της δημοτικής περιόδου σε ό, τι αφορά τις ημερομηνίες εκλογής προεδρείου συμβουλίων και επιτροπών, κατά την πρώτη εφαρμογή των διατάξεων, στην αυτοδιοικητική περίοδο από 1η Σεπτεμβρίου 2019 έως 31 Δεκεμβρίου 2023, κατά τρόπον ώστε οι θητείες των οργάνων αυτών να είναι χρονικά ίσες, δηλαδή είκοσι έξι (26) μήνες η κάθε μία από αυτές, δεδομένου ότι η πρώτη, μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4555/2018, αυτοδιοικητική περίοδος θα είναι διάρκειας 52 μηνών. Διευκρινίζεται, επίσης, ότι, κατά την πρώτη αυτή εφαρμογή, η εκλογή προέδρου κοινότητας με μόνιμο πληθυσμό άνω των 300 κατοίκων διενεργείται κατά το μήνα Σεπτέμβριο.

Άρθρο 51

Τροποποιήσεις του άρθρου 14 του ν. 3852/2010

Με τη ρύθμιση της παρ. 1 προβλέπεται ότι το κώλυμα - ασυμβίβαστο των μελών των Ανεξάρτητων Αρχών, είτε πρόκειται για τις συνταγματικά κατοχυρωμένες τέτοιες Αρχές, είτε για αυτές που συστήνονται με κοινό νόμο, συντρέχει εφόσον τα μέλη αυτά, βάσει της ειδικότερης νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία της κάθε Αρχής, υποχρεούνται, κατά τη διάρκεια θητείας τους, σε πλήρη και αποκλειστική απασχόληση ή αναστολή άσκησης οποιουδήποτε άλλου δημοσίου λειτουργήματος ή καθηκόντων αμειβόμενων ή μη σε οποιαδήποτε θέση στο δημόσιο τομέα.

Με την παρ. 2 σκοπείται η διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των προσώπων, που ορίζονται στα όργανα διοίκησης των νομικών προσώπων της περίπτ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 3852/2010 αποκλειστικά λόγω ιδιότητας (ex officio), με τους αιρετούς, που ορίζονται ως τέτοιοι ή εκλέγονται στα όργανα διοίκησης των νομικών αυτών προσώπων και για τους οποίους ο νομοθέτης μερίμνησε ειδικά με το άρθρο 26 του ν. 4257/2014 (Α' 93). Η τοποθέτηση των προσώπων αυτών στις σχετικές θέσεις πραγματοποιείται βάσει διάταξης τυπικού ή ουσιαστικού νόμου, χωρίς να μεσολαβεί οποιαδήποτε κρίση, αξιολόγηση ή διαδικασία εκλογής. Ως εκ τούτου είναι απολύτως εύλογο να εξομοιωθεί η περίπτωση τους με αυτή των αιρετών ή όσων έχουν εκλεγεί στα ανωτέρω αξιώματα, ως προς τα θεσπιζόμενα κωλύματα εκλογιμότητας. Επιπλέον, αναδιατυπώνεται η έννοια της χωρικής περιφέρειας των δήμων με τον ακριβέστερο όρο των διοικητικών ορίων αυτών και, αντίστοιχα, η έννοια της χωρικής περιφέρειας των νομικών προσώπων με τον ορθό όρο της χωρικής αρμοδιότητας αυτών. Η χωρική αρμοδιότητα του κάθε νομικού προσώπου μπορεί να ορίζεται, κατά περίπτωση, στον ιδρυτικό του νόμο ή στο καταστατικό του εν λόγω νομικού προσώπου ή να προκύπτει κατά την άσκηση των καθηκόντων του υποψηφίου αιρετού.

Η διάταξη της παρ. 3 αποσαφηνίζει ότι το προβλεπόμενο κώλυμα καταλαμβάνει αποκλειστικά όσους άσκησαν καθήκοντα προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης των αναφερόμενων στη διάταξη φορέων, στους δήμους εντός των οποίων εκτεινόταν η χωρική αρμοδιότητα της Διεύθυνσης ή της Γενικής Διεύθυνσης της οποίας προϊΐσαντο.

Με τη διάταξη της παρ. 4, αναδιατυπώνονται στο ορθό οι ορισμοί του Συμπαραστάτη του δημότη και της επιχείρησης και του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του πολίτη και της επιχείρησης, με σαφή προσδιορισμό της χωρικής έκτασης που το προβλεπόμενο αυτό κώλυμα και, αντίστροφα, η δυνατότητα άρσης αυτού καταλαμβάνουν.

Με την παρ. 5, παρέχεται, κατά την πρώτη εφαρμογή της διάταξης, η δυνατότητα και στους δικηγόρους με έμμισθη εντολή των δήμων, εφόσον έχουν παραιτηθεί, προκειμένου να άρουν το κώλυμα συμμετοχής τους στις δημοτικές εκλογές, να επανέλθουν στην υπηρεσία τους, σύμφωνα με το άρθρο 32 του ν.4257/2014. Επίσης, αποσαφηνίζεται ότι, όπως ίσχυε και υπό

την προϊσχύουσα μορφή του άρθρου 14 του ν. 3852/2010, το κώλυμα που συντρέχει στο πρόσωπο των θρησκευτικών λειτουργών δεν αίρεται, ακόμη και αν ο θρησκευτικός λειτουργός παραιτηθεί πριν από την ανακήρυξη των υποψηφίων.

Με τη ρύθμιση της παρ. 6, αίρονται χρονικές ασυμβατότητες όσον αφορά την πλήρωση των προϋποθέσεων του νέου κωλύματος που αφορά τα στελέχη διοίκησης των νομικών προσώπων των δήμων και τους προϊστάμενους οργανικής μονάδας επιπέδου Γενικής διεύθυνσης ή Διεύθυνσης δήμων και νομικών προσώπων αυτών, σε σχέση με τη διαφορετική ημερομηνία διεξαγωγής των αυτοδιοικητικών εκλογών που προβλέφθηκε κατά την πρώτη εφαρμογή του ν.4555/2018, με τη μεταβατική διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 9 του ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε. Ειδικότερα, από την έναρξη εφαρμογής του ν. 4555/2018, ήτοι από τις 19.7.2018, έως τη διενέργεια των αυτοδιοικητικών εκλογών μεσολαβεί χρονικό διάστημα βραχύτερο εκείνου εντός του οποίου τα πρόσωπα που εμπíπτουν για πρώτη φορά στο σχετικό κώλυμα θα μπορούσαν να έχουν απαλλαγεί από τα καθήκοντα του προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης ή από την ιδιότητα του μέλους της διοίκησης νομικών προσώπων των δήμων, προκειμένου να συμμετάσχουν στις αυτοδιοικητικές εκλογές. Για το λόγο αυτό και ειδικά για την πρώτη εφαρμογή των σχετικών διατάξεων, προβλέπεται η δυνατότητα άρσης του κωλύματος, εφόσον τα πρόσωπα που, για πρώτη φορά, εμπíπτουν σε αυτό, παραιτηθούν από την αντίστοιχη ιδιότητά τους.

Άρθρο 52

Τροποποιήσεις των άρθρων 18, 18Α, 18Β και 18 Γ του ν.3852/2010

Με τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου αυτού, αυξάνεται λελογισμένα ο αριθμός των υποψηφίων δημοτικών και κοινοτικών συμβούλων, αντίστοιχα, που μπορεί να περιέχεται σε κάθε δημοτικό ή κοινοτικό συνδυασμό, προκειμένου, χωρίς υπέρβαση του αναγκαίου μέτρου, να καθίσταται δυνατός ο συγκερασμός της συμπερίληψης υποψηφίων που μπορεί να έχουν ήδη εκλεγεί και να έχουν τη σχετική εμπειρία άσκησης των

καθηκόντων τους, με την ανάγκη ανανέωσης των συνδυασμών δια της προσθήκης νέων προσώπων.

Με τις παρ. 3 έως 5, ενσωματώνεται στις σχετικές τροποποιούμενες διατάξεις, η πρόβλεψη ότι πλέον δεν θα υφίσταται, στα ψηφοδέλτια για την ανάδειξη των κοινοτικών συμβουλίων, επικεφαλής του συνδυασμού.

Με την διάταξη της παρ. 6, ορίζεται κατά τρόπο σαφή το δικαιολογητικό που απαιτείται να προσκομίσουν οι ενδιαφερόμενοι για να ανακηρυχτούν υποψήφιοι, με το οποίο αποδεικνύεται η εγγραφή τους στα δημοτολόγια του δήμου όπου προτίθενται να θέσουν υποψηφιότητα.

Η ρύθμιση της παρ. 7 δίδει τη δυνατότητα στους υποψήφιους να εκδώσουν το ηλεκτρονικό παράβολο που είναι αναγκαίο προκειμένου η υποψηφιότητά τους να γίνει αποδεκτή από το αρμόδιο πρωτοδικείο.

Άρθρο 53

Τροποποιήσεις του άρθρου 21 του ν. 3852/2010

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, γίνεται η αναγκαία προσαρμογή των τροποποιούμενων ρυθμίσεων στην κατάργηση της πρόβλεψης υποψηφίου προέδρου συμβουλίου κοινότητας άνω των 300 κατοίκων.

Άρθρο 54

Τροποποίηση του άρθρου 26 του ν. 3852/2010

Με τη ρύθμιση του άρθρου αυτού, αφενός διευκολύνονται οι δήμοι στη διανομή των ψηφοδελτίων στα αντίστοιχα εκλογικά τμήματα των επιμέρους κοινοτήτων της χωρικής τους περιφέρειας, με την αναγραφή σε αυτά και του ονόματος της κοινότητας στην οποία αφορούν και αφετέρου γίνεται η αναγκαία προσαρμογή στην πρόβλεψη ότι δεν θα υφίσταται πλέον επικεφαλής των συνδυασμών για τα συμβούλια κοινότητας.

Άρθρο 55

Τροποποιήσεις του άρθρου 27 του ν. 3852/2010

Με την παρ. 1 του άρθρου αυτού, προβλέπεται η δυνατότητα των εκλογέων, στις εκλογές για την ανάδειξη των συμβουλίων κοινότητας, ανεξαρτήτως του αριθμού των μελών των εκλεγόμενων συμβουλίων, να εκφράσουν την προτίμησή με έως δύο (2) σταυρούς προτίμησης.

Με την παρ. 2, η τροποποιούμενη διάταξη του άρθρου 27 του ν. 3852/2010 προσαρμόζεται ορολογικά στο γεγονός ότι, το όργανο διοίκησης των κοινοτήτων έως τριακοσίων (300) κατοίκων είναι, ύστερα από το ν. 4555/2018, ο πρόεδρος και όχι το συμβούλιο της κοινότητας, ενώ, με την παρ. 3, η τροποποιούμενη διάταξη επαναδιατυπώνεται, καθώς πλέον, σύμφωνα με το νέο τρόπο ανάδειξης του προέδρου των συμβουλίων κοινοτήτων άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων, δεν υφίσταται πλέον επικεφαλής του συνδυασμού υποψηφίων συμβούλων κοινότητας.

Άρθρο 56

Τροποποιήσεις του άρθρου 30 του ν. 3852/2010

Με την παρ. 1 του άρθρου αυτού τίθεται, ιδίως, ως κριτήριο για την κατανομή των εδρών ανά εκλογική περιφέρεια ο μόνιμος πληθυσμός, καθώς πλέον δεν συλλέγονται στοιχεία πραγματικού πληθυσμού.

Με τις διατάξεις της παρ. 2 ρυθμίζεται το ζήτημα της κατανομής των εναπομενουσών εδρών, σε εκλογικές περιφέρειες που δεν έχουν λάβει έδρα ή στις οποίες δεν μπορεί να αποδοθεί έδρα, λόγω ίσου μεταξύ τους μόνιμου πληθυσμού. Με τη ρύθμιση της παραγράφου αυτής, αντί να προκριθεί η επιλογή της αφαίρεσης όλων των προς διάθεση στις περιφέρειες αυτές εδρών από τη μεγαλύτερη σε πληθυσμό εκλογική περιφέρεια, επιλογή που θα οδηγούσε στην υποεκπροσώπηση της περιφέρειας αυτής, προκρίνεται η αφαίρεση των αναγκαίων προς διάθεση εδρών από κάθε εκλογική περιφέρεια με μεγαλύτερο πληθυσμό, κατά φθίνουσα σειρά, ως δικαιότερη και αναλογικότερη λύση.

Άρθρο 57

Τροποποίηση του άρθρου 31 του ν. 3852/2010

Η ρύθμιση του άρθρου αυτού έχει ως σκοπό να αντιστοιχίσει την έννοια του «επιτυχόντος συνδυασμού» και την έννοια του «επιλαχόντος συνδυασμού» με το νέο τρόπο εκλογής των αιρετών, αυτόν της απλής αναλογικής, στο μέτρο που δήμαρχος μπορεί να εκλεγεί και ο υποψήφιος του δεύτερου σε δύναμη συνδυασμού.

Άρθρο 58

Τροποποίηση του άρθρου 32 του ν. 3852/2010

Με τη διάταξη αυτού του άρθρου, καλύπτεται ένα κενό που εμφανίζεται στην περίπτωση που οι συνδυασμοί, με βάση το εκλογικό μέτρο, καταλάβουν έδρες περισσότερες από αυτές που είναι προς διάθεση. Στην περίπτωση αυτή αφαιρείται η έδρα από το συνδυασμό ο οποίος, ενώ έχει συγκεντρώσει το εκλογικό μέτρο, εμφανίζει το μικρότερο σχετικώς υπόλοιπο εγκύρων ψηφοδελτίων σε σχέση με τους άλλους συνδυασμούς, που επίσης έλαβαν έδρες βάσει του εκλογικού μέτρου.

Άρθρο 59

Τροποποιήσεις του άρθρου 33 του ν. 3852/2010

Με τη ρύθμιση του άρθρου αυτού γίνονται ορολογικές προσαρμογές των εννοιών του «επιτυχόντος συνδυασμού» και του «επιλαχόντος συνδυασμού» με το ισχύον ήδη εκλογικό σύστημα της απλής αναλογικής, λαμβανομένου ιδίως υπόψη ότι δήμαρχος μπορεί να εκλεγεί και ο υποψήφιος του δεύτερου σε δύναμη συνδυασμού.

Άρθρο 60

Τροποποιήσεις του άρθρου 34 του ν. 3852/2010

Με την διάταξη της παρ. 1 αντιμετωπίζεται το ενδεχόμενο ισοψηφίας κατά τη διαδικασία κατανομής των μονοεδρικών εκλογικών περιφερειών. Με την παρ. 2 αποσαφηνίζεται ότι η κατανομή των εκλογικών εδρών ανά

συνδυασμό αρχίζει από το συνδυασμό με τη μικρότερη εκλογική δύναμη. Τέλος, με την παρ. 3 προβλέπεται ότι, δεδομένου ότι κατά το στάδιο αυτό έχουν αξιοποιηθεί τα διαθέσιμα υπόλοιπα, οι τυχόν εναπομένουσες έδρες θα πρέπει να απονέμονται στους συνδυασμούς που έχουν λάβει τις περισσότερες ψήφους στις οικείες εκλογικές περιφέρειες και όχι συνολικά στο δήμο.

Άρθρο 61

Τροποποίηση του άρθρου 35 του ν. 3852/2010

Με τη ρύθμιση του άρθρου αυτού, εισάγονται απαραίτητες ορολογικές προσαρμογές στο ισχύον εκλογικό σύστημα.

Άρθρο 62

Τροποποιήσεις του άρθρου 38 του ν. 3852/2010

Με τη διάταξη της παρ. 1 αποσαφηνίζεται ότι, κατά την κατάταξη των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων ανά εκλογική περιφέρεια λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των σταυρών προτίμησης που έλαβε ο κάθε υποψήφιος στο σύνολο του δήμου και όχι μόνο στην οικεία εκλογική περιφέρεια, ενώ με την παρ. 2 γίνονται αναγκαίες ορολογικές προσαρμογές.

Άρθρο 63

Τροποποίηση του άρθρου 40 του ν. 3852/2010

Με την προτεινόμενη ρύθμιση, η διαδικασία ανάδειξης προέδρου συμβουλίου κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων, αντιστοιχείται προς τις διατάξεις του άρθρου 31 του ν. 3852/ 2010, ως προς την εκλογή Δημάρχου, σε περίπτωση όπου ο πρώτος συνδυασμός έλαβε ποσοστό μεγαλύτερο από το 50%. Στην περίπτωση αυτή, σύμφωνα με τη ρύθμιση του άρθρου αυτού, πρόεδρος του συμβουλίου της οικείας κοινότητας

αναδεικνύεται απευθείας ο πρώτος σε σταυρούς προτίμησης υποψήφιος σύμβουλος του πλειοψηφήσαντος, κατά τα ανωτέρω, συνδυασμού.

Άρθρο 64

Τροποποίηση του άρθρου 44 του ν. 3852/2010

Με το άρθρο αυτό γίνονται απαραίτητες ορολογικές προσαρμογές, σύμφωνα με το ισχύον εκλογικό σύστημα.

Άρθρο 65

Τροποποιήσεις του άρθρου 47 του ν. 3852/2010

Με το άρθρο αυτό γίνονται απαραίτητες ορολογικές προσαρμογές, σύμφωνα με το ισχύον εκλογικό σύστημα.

Άρθρο 66

Τροποποίηση του άρθρου 48 του ν. 3852/2010

Με το άρθρο αυτό γίνονται απαραίτητες ορολογικές προσαρμογές, σύμφωνα με το ισχύον εκλογικό σύστημα.

Άρθρο 67

Τροποποιήσεις του άρθρου 79 του ν. 3852/2010

Με τις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού, επέρχονται τροποποιήσεις στη διαδικασία ανάδειξης του προέδρου στα συμβούλια κοινότητας. Ειδικότερα, στους συνδυασμούς για την εκλογή των συμβουλίων κοινότητας δεν θα υπάρχει πλέον υποψήφιος πρόεδρος του συμβουλίου, αλλά μόνο υποψήφιοι σύμβουλοι. Ο πρόεδρος του συμβουλίου θα εκλέγεται έμμεσα, από το ίδιο το συμβούλιο κοινότητας, με μυστική ψηφοφορία. Υποψήφιοι για το αξίωμα του προέδρου του συμβουλίου θα είναι οι πρώτοι σε σταυρούς προτίμησης σύμβουλοι από τους δύο πρώτους κατά σειρά εκλογής συνδυασμούς.

Άρθρο 68

Τροποποιήσεις του άρθρου 283 του ν. 3852/2010

Με σειρά διατάξεων του ν. 4555/2018 καθορίστηκε ως μέτρο, για την εφαρμογή των ρυθμίσεων του ν. 3852/2010 που αναφέρονται σε πληθυσμιακά κριτήρια, ο «μόνιμος» πληθυσμός αντί του «πραγματικού». Ο λόγος για τη συγκεκριμένη μεταβολή ήταν ότι, σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο της ΕΛΣΤΑΤ, από την επόμενη απογραφή, δεν θα συλλέγονται πλέον στοιχεία «πραγματικού» πληθυσμού. Με τη ρύθμιση του άρθρου αυτού αποσαφηνίζεται ότι το κριτήριο του «μόνιμου», αντί του έως τώρα ισχύοντος «πραγματικού» πληθυσμού εφαρμόζεται ενιαία, σε κάθε περίπτωση σχετικής αναφοράς, ακόμα και αν δεν προβλέφθηκε ειδικά η τροποποίηση κάθε επιμέρους διάταξης τυπικού ή ουσιαστικού νόμου που περιλαμβάνει τέτοια αναφορά. Επιπλέον, προβλέπεται ότι η ισχύς του ενιαίου αυτού κριτηρίου, του «μόνιμου» πληθυσμού καταλαμβάνει και τις αμέσως επόμενες, από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, αυτοδιοικητικές εκλογές, ενώ ορίζεται ότι, κατά τα λοιπά, η έναρξη της γενικής και καθολικής ισχύος του κριτηρίου αυτού, του «μόνιμου» αντί του «πραγματικού» πληθυσμού αρχίζει από την επόμενη αυτοδιοικητική περίοδο, προκειμένου να μην υπάρξουν αμφιβολίες ή αμφισβητήσεις αναφορικά με τη νομιμότητα της σύνθεσης των υφιστάμενων, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, αιρετών αυτοδιοικητικών οργάνων.

Με την παρ. 2 προβλέπονται οι απαραίτητες, αντίστοιχες προσαρμογές και στην παρ. 13 του άρθρου 283 του ν. 3852/2010, αναφορικά με την απόφαση του Διοικητή της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, σχετικά με την αναλογική κατανομή, τυχόν πληθυσμού, ο οποίος δεν είναι δυνατόν να κατανεμηθεί στις δημοτικές κοινότητες (ήδη κοινότητες) του άρθρου 2, παρ. 4 του ν. 3852/ 2010, λόγω ελλειπών στοιχείων τόπου εγκατάστασης. Σημειώνεται ότι η κύρωση του μόνιμου πληθυσμού των δημοτικών κοινοτήτων του άρθρου 2, παρ. 4 του ν. 3852/ 2010 έχει διενεργηθεί με την υπ' αριθμ. ΓΠ-206/ 21.3.2014 (Β' 718) απόφαση του Διοικητή της ΕΛΣτατ «τροποποίηση της

απόφασης με αριθμό 1382/Γ5-132/ 05.02.2014 (ΦΕΚ 255/Β'07.02.2014) και θέμα «Κύρωση των αποτελεσμάτων Μόνιμου και De Facto πληθυσμού της Απογραφής Πληθυσμού - Κατοικιών 2011 ανά Δημοτική Κοινότητα, των οικισμών με πληθυσμό 100.000 κατοίκων και άνω».

Κεφάλαιο Β΄

Ρυθμίσεις σχετικές με την ανάδειξη των περιφερειακών αρχών

Άρθρο 69

Τροποποίηση του άρθρου 114 του ν. 3852/2010

Με την προτεινόμενη τροποποίηση, επιτυγχάνεται ισομερής κατανομή της περιφερειακής περιόδου, σε ό, τι αφορά τις ημερομηνίες εκλογής προεδρείου συμβουλίων και επιτροπών, κατά την πρώτη εφαρμογή των διατάξεων, στην αυτοδιοικητική περίοδο από 1η Σεπτεμβρίου 2019 έως 31 Δεκεμβρίου 2023, κατά τρόπον ώστε οι θητείες των οργάνων αυτών να είναι χρονικά ίσες, δηλαδή είκοσι έξι (26) μήνες η κάθε μία από αυτές, δεδομένου ότι η πρώτη, μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4555/2018, αυτοδιοικητική περίοδος θα είναι διάρκειας 52 μηνών.

Άρθρο 70

Τροποποιήσεις του άρθρου 117 του ν.3852/2010

Με τη ρύθμιση της παρ. 1, προβλέπεται ότι το κώλυμα - ασυμβίβαστο των μελών των Ανεξάρτητων Αρχών, είτε πρόκειται για τις συνταγματικά κατοχυρωμένες τέτοιες Αρχές, είτε για αυτές που συστήνονται με κοινό νόμο, συντρέχει εφόσον τα μέλη αυτά, βάσει της ειδικότερης νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία της κάθε Αρχής, υποχρεούνται, κατά τη διάρκεια θητείας τους, σε πλήρη και αποκλειστική απασχόληση ή αναστολή άσκησης οποιουδήποτε άλλου δημοσίου λειτουργήματος ή καθηκόντων αμειβόμενων ή μη σε οποιαδήποτε θέση στο δημόσιο τομέα.

Με την παρ. 2, αποσαφηνίζεται ότι το προβλεπόμενο κώλυμα καταλαμβάνει μόνον όσους άσκησαν καθήκοντα προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης των αναφερόμενων στη διάταξη φορέων, ενώ γίνεται και ορολογική προσαρμογή της αντικαθιστώμενης διάταξης, με τη χρήση του ορθού όρου «διοικητικά όρια» της περιφέρειας (αντί του όρου «χωρική περιφέρεια»).

Με την παρ. 3, διορθώνεται η εσφαλμένη παραπομπή που είχε εμφιλοχωρήσει στο αρ. 50 του ν. 4555/2018 με την ορθή παραπομπή στο άρθρο 233 του ν. 3852/2010.

Με την παρ. 4, συμπληρώνεται η μεταβατική διάταξη της αντικαθιστώμενης παραγράφου, με την παροχή δυνατότητας συμμετοχής, ειδικά για τις επόμενες περιφερειακές εκλογές, σε πρόσωπα τα οποία εμπίπτουν σε κωλύματα της παρ. 1 του άρθρου 117 του ν. 3852/2010, όπως αναδιατυπώθηκαν και ανακαθορίστηκαν με το ν. 4555/2018, χωρίς να προβλεφθεί ταυτόχρονα και η χρονική δυνατότητα να άρουν τα σχετικά κωλύματα, παραιτούμενα των θέσεων τους. Τέλος, δεδομένου ότι, με το άρθρο 50 του ν. 4555/2018, προβλέφθηκε για πρώτη φορά, ως προς τους Ο.Τ.Α. β' βαθμού, κώλυμα εκλογιμότητας για τους υπαλλήλους της περιφέρειας, για αιρετό αξίωμα της οποίας υποβάλλεται υποψηφιότητα, το οποίο αίρεται εφόσον οι υπάλληλοι παραιτηθούν από τη από τη θέση τους, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 30 του π.δ. 26/2012 και δεδομένου του μη επαρκούς διαστήματος, μέχρι τις αμέσως επόμενες περιφερειακές εκλογές, ώστε να συντελεστούν οι απαραίτητες νομοθετικές προσαρμογές, προς διασφάλιση του ασφαλιστικού καθεστώτος των υπαλλήλων που θα παραιτηθούν από τη θέση τους και θα εκλεγούν, με το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου αυτής, τοποθετείται η έναρξη ισχύος του σχετικού κωλύματος στις εκλογές που θα ακολουθήσουν αυτές που θα διεξαχθούν για πρώτη φορά σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4555/2018.

Με την παρ. 5 προστίθεται και ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης στα κωλύματα εκλογιμότητας των περιφερειακών εκλογών, με τη δυνατότητα παραίτησης πριν την ανακήρυξη των υποψηφίων, κατ' αντιστοιχία με τα κωλύματα των δημοτικών εκλογών.

Άρθρο 71

Τροποποιήσεις του άρθρου 120 του ν. 3852/2010

Με τη διάταξη της παρ. 1, αυξάνεται λελογισμένα ο αριθμός των υποψηφίων περιφερειακών συμβούλων που μπορεί να περιέχεται σε περιφερειακό συνδυασμό, προκειμένου, χωρίς υπέρβαση του αναγκαίου μέτρου, να καθίσταται δυνατός ο συγκερασμός της συμπερίληψης υποψηφίων που μπορεί να έχουν ήδη εκλεγεί και να έχουν τη σχετική εμπειρία άσκησης των καθηκόντων τους, με την ανάγκη ανανέωσης των συνδυασμών δια της προσθήκης νέων προσώπων.

Με την παρ. 2, προσδιορίζεται ακριβέστερα το πιστοποιητικό από το οποίο προκύπτει η εγγραφή του ενδιαφερόμενου υποψηφίου στο οικείο δημοτολόγιο δήμου της περιφέρειας στην οποία αναφέρεται η υποψηφιότητά του.

Με την παρ. 3, θεσπίζεται η δυνατότητα προσκόμισης και ηλεκτρονικού παραβόλου προκειμένου να γίνει η ανακήρυξη του υποψηφίου από το αρμόδιο πρωτοδικείο.

Με την παρ. 4, διευκρινίζεται ότι το αρμόδιο πρωτοδικείο για την επίδοση της δήλωσης του συνδυασμού είναι το πολυμελές πρωτοδικείο της έδρας της περιφέρειας και το πρωτοδικείο Αθηνών στην Περιφέρεια Αττικής, σε συμφωνία και με τις προβλέψεις της παρ. 8 του άρθρου 120, ενώ διορθώνεται και η παραπομπή της αντικαθιστώμενης παραγράφου.

Άρθρο 72

Τροποποιήσεις του άρθρου 123 του ν. 3852/2010

Με την παρ. 1 του άρθρου αυτού, διαγράφεται η φράση «αντιπεριφερειάρχης περιφερειακής ενότητας». δεδομένου ότι, με το ν. 4555/2018, καταργήθηκαν οι διακριτές υποψηφιότητες αντιπεριφερειάρχων.

Με την παρ. 2, τίθεται συγκεκριμένη προθεσμία δύο ημερών πριν τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας για την κατάθεση της δήλωσης αντικατάστασης του υποψήφιου περιφερειάρχη, κατ' αναλογία των αντίστοιχων προβλέψεων των δημοτικών εκλογών, προκειμένου να αποφευχθούν διαφορετικές ερμηνείες ως προς την προθεσμία. Επιπλέον διορθώνεται η εσφαλμένη

παραπομπή στο άρθρο 121 του ν. 3852/2010, το οποίο καταργήθηκε με το άρθρο 52 του ν. 4555/2018 .

Με την παρ. 3, επίσης, διορθώνεται εσφαλμένη παραπομπή στο άρθρο 121 του ν. 3852/2010, το οποίο καταργήθηκε με το άρθρο 52 του ν. 4555/2018.

Άρθρο 73

Τροποποίηση του άρθρου 125 του ν. 3852/2010

Με τη ρύθμιση αυτή διορθώνεται η εκ παραδρομής αναφορά στον περιφερειάρχη, ως τον αρμόδιο να εκδώσει και να δημοσιεύσει το πρόγραμμα της εκλογής, το οποίο αποτελεί υποχρέωση του δημάρχου.

Άρθρο 74

Τροποποίηση του άρθρου 129 του ν. 3852/2010

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, το τροποποιούμενο άρθρο προσαρμόζεται στο ισχύον εκλογικό σύστημα των περιφερειακών εκλογών και συγκεκριμένα με τις διατάξεις των άρθρων 129Α και 120, σύμφωνα με τις οποίες οι εκλογείς δύνανται να επιλέξουν τους υποψηφίους της προτίμησής τους, μόνο από την εκλογική περιφέρεια στην οποία ανήκουν.

Άρθρο 75

Τροποποιήσεις του άρθρου 140 του ν. 3852/2010

Με την παρ. 1 του άρθρου αυτού ορίζεται ότι, σε περίπτωση ισοψηφίας μεταξύ συνδυασμών, κατά την κατανομή των μονοεδρικών περιφερειών, η έδρα καταλαμβάνεται από τον μικρότερο σε εκλογική δύναμη, συνολικά στην περιφέρεια, συνδυασμό. Με την παρ. 2 διευκρινίζεται ότι η κατανομή των εδρών ξεκινά με την απόδοση των αντίστοιχων εδρών στον μικρότερο σε εκλογική δύναμη συνδυασμό της περιφέρειας, ενώ με την παρ. 3 διευκρινίζεται ότι το κριτήριο των περισσότερων ψήφων, που αναφέρεται στην τροποποιούμενη διάταξη ως προς την κατανομή αδιάθετων εδρών, αφορά

την προς διάθεση εκλογική περιφέρεια και όχι το σύνολο των ψήφων του συνδυασμού σε όλη την περιφέρεια.

Άρθρο 76

Τροποποίηση άρθρου 160 του ν. 3852/2010 – Ορισμός Επάρχου

Με τις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού, αποσαφηνίζεται ο τρόπος ορισμού επάρχου, στα πρώην νησιωτικά επαρχεία, με απόφαση του περιφερειάρχη, κατ' αναλογία με τον ορισμό των χωρικών αντιπεριφερειάρχων. Ως έπαρχος, δηλαδή, μπορεί να οριστεί περιφερειακός σύμβουλος της οικείας περιφερειακής ενότητας, είτε από την παράταξη του περιφερειάρχη είτε από άλλη παράταξη, εφόσον ο ορισμός εγκριθεί από την πλειοψηφία των συμβούλων της παράταξης αυτής. Σε περίπτωση που δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές, ως έπαρχος μπορεί να οριστεί, με απόφαση του περιφερειάρχη περιφερειακός σύμβουλος από οποιαδήποτε περιφερειακή ενότητα της περιφέρειας.

Άρθρο 77

Τροποποίηση του άρθρου 45 του ν. 3421/2005

Με την διάταξη του άρθρου αυτού, επικαιροποιείται η σχετική πρόβλεψη της τροποποιούμενης ρύθμισης, αναφορικά με τη διευκόλυνση συμμετοχής της νέας γενιάς και των στρατεύσιμων εν γένει στα κοινά και της επιδίωξης εκλογής αυτών στα αιρετά αξιώματα και προσαρμόζεται στο σήμερα ισχύον θεσμικό πλαίσιο περί Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Κεφάλαιο Γ'

Διατάξεις σχετικές με το προσωπικό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Άρθρο 78

Τροποποίηση διατάξεων του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, που αφορούν υπηρεσιακές μεταβολές του προσωπικού της τοπικής αυτοδιοίκησης

Με την παρ. 1 του άρθρου αυτού, ρυθμίζονται ζητήματα αδειών των υπαλλήλων ΟΤΑ α΄ βαθμού. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την ισχύουσα διάταξη της παραγράφου 7 του άρθρου 65 του ν.3584/2007 (Κώδικας Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων), οι υπάλληλοι των ΟΤΑ α΄ βαθμού υποχρεούνται να υπηρετήσουν στον οικείο ΟΤΑ για χρονικό διάστημα ίσο με το τριπλάσιο του χρόνου της άδειας που έλαβαν για τη συμμετοχή τους σε μεταπτυχιακά προγράμματα. Ωστόσο, η αντίστοιχη υποχρέωση υπηρετήσης για τους δημόσιους υπαλλήλους, βάσει του άρθρου 58 παρ. 7 του ν. 3528/2007, δεν περιορίζεται στον φορέα από τον οποίο έλαβε την άδεια ο υπάλληλος, αλλά δύναται να παρασχεθεί σε οποιοδήποτε φορέα του δημοσίου τομέα. Για λόγους ισονομίας και ισότητας μεταξύ των υπαλλήλων του δημόσιου τομέα και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, προτείνεται η παρούσα διάταξη, με την οποία παρέχεται όμοια δυνατότητα και στους υπαλλήλους των ΟΤΑ. Άλλωστε, μετά την έναρξη του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας του ν. 4440/2016 εξαλείφθηκαν και οι όποιες ειδικές προβλέψεις είχαν διατηρηθεί σε ισχύ που περιόριζαν την κινητικότητα των υπαλλήλων μεταξύ δημοσίου και ΟΤΑ, ιδίως του ν.3584/2007 (Κώδικας Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων). Οι ΟΤΑ α΄ βαθμού περιλαμβάνονται ρητά στο ρυθμιστικό πεδίο του ν.4440/2016, σύμφωνα με το άρθρο 3, τόσο ως φορείς προέλευσης όσο και υποδοχής υπαλλήλων, επομένως μπορούν να αντλήσουν εξειδικευμένο προσωπικό μέσω του συστήματος αυτού.

Με τη ρύθμιση της παρ. 2 μειώνεται συνολικά κατά δύο (2) έτη για τους δημοτικούς υπαλλήλους κατηγορίας ΔΕ, κατόχους αποφοιτηρίου δημοσίου ΙΕΚ ή Πτυχίου Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, επιπέδου 5, του «Μεταλυκειακού έτους - Τάξης Μαθητείας», ο χρόνος που απαιτείται για τη βαθμολογική τους εξέλιξη. Η παρούσα ρύθμιση κρίνεται αναγκαία, αφενός για την εναρμόνιση των διατάξεων που αφορούν στη βαθμολογική κατάταξη υπαλλήλων του Δημοσίου και των υπαλλήλων των ΟΤΑ Α΄ Βαθμού, αφετέρου για την ίση μεταχείριση των κατόχων των

προκείμενων τίτλων δημόσιου ΙΕΚ και του «Μεταλυκειακού έτους - Τάξης Μαθητείας», οι οποίοι αντιστοιχούν στο επίπεδο 5 σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 4186/2013, όπως ισχύει, και αποτελεί απόρροια της συνολικής αναβάθμισης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, λόγω προτεραιοποίησης της στην εκπαιδευτική πολιτική.

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις των παρ. 3, 4 και 5 εισάγονται οι αναγκαίες τροποποιήσεις στο σύστημα επιλογής προϊσταμένων οργανικών μονάδων στους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ, προκειμένου να υπάρξει εναρμόνιση των διατάξεων που αφορούν στις επιλογές προϊσταμένων οργανικών μονάδων του Δημοσίου και των ΟΤΑ α΄ βαθμού, καθώς, με σειρά διατάξεων νόμων τροποποιήθηκαν οι διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα (ν. 3528/2007) που αφορούν στο σύστημα επιλογής προϊσταμένων οργανικών μονάδων, χωρίς να τροποποιηθούν και οι ομοίου περιεχομένου αντίστοιχες διατάξεις του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών & Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007).

Με το άρθρο 213 του ν. 4555/2018, αναπροσδιορίστηκε μεταξύ άλλων ο αριθμός των προβλεπόμενων θέσεων ειδικών συμβούλων και ειδικών και επιστημονικών συνεργατών των δημάρχων, ενώ επαναφέρθηκε μία χρήσιμη δυνατότητα κάλυψης μίας εκ των θέσεων αυτών, από στελέχη που έχουν υπηρετήσει την Τοπική Αυτοδιοίκηση ή διαθέτουν μία σημαντική εμπειρία που είναι χρήσιμο να μπορεί να αξιοποιηθεί από τις εκάστοτε δημοτικές αρχές. Με την παρ. 6, αφενός διευκρινίζεται ότι οι θέσεις, από τις ανωτέρω, που μπορούν να καλυφθούν από πρώην δήμαρχο ή με στελέχη αποφοίτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν εμπειρία ή επαγγελματική εξειδίκευση σε αυτοδιοικητικά θέματα αποτελούν θέσεις ειδικού συνεργάτη (και όχι ειδικού συμβούλου ή επιστημονικού συνεργάτη, καθώς οι τελευταίες αυτές θέσεις εξ ορισμού απαιτούν την κατοχή αυξημένων τυπικών προσόντων, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 163 του ν.3584/2007). Επίσης, με την παρ. 6 του άρθρου αυτού, παρέχεται η δυνατότητα κάλυψης μίας εκ των προβλεπόμενων ήδη θέσεων ειδικών συνεργατών, από δημοσιογράφο (με σκοπό την κάλυψη των αναγκών ενημέρωσης των δημοτών για τα ζητήματα που αφορούν τα θέματα του δήμου και το έργο των δημοτικών αρχών) και ορίζεται ότι, προϋπόθεση για την κάλυψη της θέσης από δημοσιογράφο είναι είτε να είναι αυτός μέλος αναγνωρισμένης δημοσιογραφικής ένωσης είτε να αποδεικνύει τουλάχιστον διετή

επαγγελματική εμπειρία με την ιδιότητα του δημοσιογράφου, μέσω της καταβολής των ασφαλιστικών του εισφορών στον οικείο ασφαλιστικό φορέα.

Άρθρο 79

Δημοσίευση των πράξεων μετάταξης των υπαλλήλων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης

Στο άρθρο 101 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007), υπάρχει ρητή πρόβλεψη για τη δημοσίευση της περίληψης των προβλεπόμενων στον Κώδικα πράξεων υπηρεσιακών μεταβολών των υπαλλήλων, με μέριμνα του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Ωστόσο, επειδή οι διατάξεις των άρθρων 74, 78, 181 και 182 του ν. 3584/2007, με τις οποίες ρυθμίζονταν οι μετατάξεις των υπαλλήλων ΟΤΑ σε άλλους ΟΤΑ α΄ βαθμού, έχουν καταργηθεί με το άρθρο 19 του ν. 4440/2016, ενώ, σε μεταγενέστερες γενικές και ειδικές διατάξεις, προβλέπονται μετατάξεις υπαλλήλων σε ΟΤΑ α΄ ή β΄ βαθμού, συμπεριλαμβανομένου του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας, χωρίς να γίνεται ρητή μνεία στη διαδικασία δημοσίευσης των σχετικών πράξεων των αρμοδίων οργάνων των ΟΤΑ στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με τη διάταξη του άρθρου αυτού, καθιερώνεται ότι η δημοσίευση γίνεται με μέριμνα του οικείου Επόπτη ΟΤΑ, ως έχοντος την αρμοδιότητα, σε κάθε περίπτωση.

Άρθρο 80

Τροποποίηση άρθρου 15 του ν. 4257/2014

Εν μέσω δραστικών περιορισμών των προσλήψεων, με τη διάταξη του άρθρου 15 του ν. 4257/2014, δόθηκε η δυνατότητα στο Δήμαρχο να μετακινεί προσωπικό του δήμου, αλλά και των δημοτικών ιδρυμάτων και νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου του δήμου, συμπεριλαμβανομένων των συνδέσμων που συμμετέχει ο δήμος, καθώς και των δημοτικών επιχειρήσεων και να το διαθέτει για την κάλυψη άμεσων υπηρεσιακών αναγκών των φορέων αυτών, αλλά και αντιστρόφως, για χρονικό διάστημα δύο (2) ετών με δυνατότητα παράτασης της μετακίνησης για

άλλα δύο (2) έτη, αξιοποιώντας έτσι την εμπειρία του σε θέματα των ΟΤΑ, σε όποια υπηρεσία κρίνεται αναγκαίο.

Με δεδομένο ότι εξακολουθούν να ισχύουν περιορισμοί στις προσλήψεις ενώ, παράλληλα, δεν έχουν ενταχθεί πλήρως οι ΟΤΑ στο Ενιαίο Σύστημα Κινητικότητας για την άντληση προσωπικού με μετάταξη ή απόσπαση, κρίνεται απαραίτητη η προτεινόμενη ρύθμιση, σύμφωνα με την οποία, στην περίπτωση που εξακολουθούν να υφίστανται οι σχετικές υπηρεσιακές ανάγκες, οι υπάλληλοι που μετακινήθηκαν δύνανται, μετά το πέρας του χρονικού διαστήματος της κατά τα ανωτέρω μετακίνησης, κατόπιν αίτησής τους και με απόφαση του αρμοδίου προς διορισμό οργάνου, να μετατάσσονται στους φορείς στους οποίους είχαν μετακινηθεί.

Άρθρο 81

Τροποποίηση διατάξεων του ν. 3852/2010 σχετικών με υπηρεσιακές μεταβολές προσωπικού των Ο.Τ.Α

Με τη ρύθμιση της παρ. 1, προβλέπεται η μεταφορά της θέσης στην περίπτωση μη ύπαρξης κενής οργανικής, προκειμένου να επιτρέπεται η άμεση στελέχωση του Συνδέσμου και με προσωπικό ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ), καθώς για το προσωπικό ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των ΟΤΑ α΄ βαθμού, από τις κείμενες διατάξεις των άρθρων 168 επ. του ν. 3584/2007, παρέχεται η δυνατότητα πρόβλεψης κενών οργανικών θέσεων ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου μόνο ειδικού επιστημονικού προσωπικού, καθώς και μουσικών.

Με την παρ. 2 διευκρινίζεται ότι τα τυπικά προσόντα που απαιτούνται για την κατάληψη της θέσης μετακλητού ιδιαίτερου γραμματέα περιφερειάρχη είναι εκείνα των διοικητικών γραμματέων, που είναι άλλωστε και τα κύρια καθήκοντα της θέσης αυτής και όχι εκείνα των μετακλητών συμβούλων και συνεργατών.

Άρθρο 82

Εξαιρέσεις από την αναστολή προσλήψεων λόγω εκλογών

Με τις διατάξεις του άρθρου 17 του ν. 3870/2010 (Α΄ 138), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 78 του ν.4257/2014, εξισώθηκε η περίοδος

αναστολής προσλήψεων και πάσης φύσεως υπηρεσιακών μεταβολών πριν τη διεξαγωγή των αυτοδιοικητικών εκλογών με την περίοδο αναστολής λόγω των εθνικών εκλογών, ενώ στην ίδια διάταξη θεσπίσθηκαν εξαιρέσεις από την αναστολή προσλήψεων μόνο για τις αυτοδιοικητικές εκλογές έτους 2014, καθότι η περίοδος αναστολής συνέπιπτε με το χρονικό διάστημα κατά το οποίο οι ΟΤΑ οφείλουν να προβούν στην κάλυψη αμιγώς εποχικών αναγκών τους, όπως η πυροπροστασία και η ναυαγοσωστική κάλυψη των ακτών, αλλά και η ενίσχυση των υπηρεσιών καθαριότητας (όπου συντρέχουν περιπτώσεις εποχικά αυξημένων σχετικών αναγκών και μόνον υπό την προϋπόθεση αυτή), ενώ την 1^η Σεπτεμβρίου, ημερομηνία ανάληψης των νέων αρχών, οι φορείς της Αυτοδιοίκησης όφειλαν να προσλάβουν προσωπικό για τη στελέχωση των παιδικών σταθμών.

Η μακρόχρονη αναστολή προσλήψεων στους Ο.Τ.Α., σε συνδυασμό με σοβαρές διοικητικές και οργανωτικές ανακατατάξεις στην Τ.Α., που δεν συνοδεύτηκαν από την παροχή της αντίστοιχης δυνατότητας επαρκούς στελέχωσης, έχουν δημιουργήσει σοβαρά υπηρεσιακά και λειτουργικά κενά στους αυτοδιοικητικούς οργανισμούς. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με το μακρό διάστημα αναστολής, που μεσολαβεί ανάμεσα στις αυτοδιοικητικές εκλογές και την ανάληψη των καθηκόντων των νέων αιρετών διοικήσεων των ΟΤΑ (σε αντίθεση με ό, τι συμβαίνει την περίπτωση των εθνικών εκλογών) καθιστά το μέχρι τώρα ισχύον σχετικό καθεστώς σοβαρό ανασταλτικό παράγοντα για τη λυσιτελή και έγκαιρη πλήρωση των σοβαρών υπηρεσιακών κενών των Ο.Τ.Α. Με τη ρύθμιση της παρ. 1 του άρθρου αυτού, εισάγεται πάγια εξαίρεση των διορισμών και προσλήψεων στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού και τα νομικά πρόσωπα αυτών, από την ανωτέρω αναστολή, κατά το διάστημα από την προκήρυξη των αυτοδιοικητικών εκλογών μέχρι την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών, εφόσον οι εν λόγω προσλήψεις και διορισμοί διενεργούνται με τις διαδικασίες και τα κριτήρια του ν. 2190/1994 και υπό την προϋπόθεση οι προκηρύξεις των αντίστοιχων θέσεων να έχουν δημοσιευθεί από το ΑΣΕΠ πριν από την προκήρυξη των αυτοδιοικητικών εκλογών. Σε κάθε περίπτωση, η κατάρτιση τόσο των προσωρινών όσο και των οριστικών αποτελεσμάτων από το ΑΣΕΠ (διαδικασία ούτως ή άλλως χρονοβόρα, λόγω του αντικειμενικού φόρτου της εν λόγω Ανεξάρτητης Αρχής), με τις αντίστοιχες θεσμικές εγγυήσεις αμεροληψίας και αξιοκρατίας,

αποσυνδέει, εξ αντικειμένου, τις εν λόγω προσλήψεις από την εκλογική διαδικασία. Επίσης, εξαιρείται της αναστολής των υπηρεσιακών μεταβολών η διαδικασία επιστροφής των πρώην δημοτικών αστυνομικών από σωφρονιστικά καταστήματα για τη στελέχωση των υπηρεσιών της δημοτικής αστυνομίας των Δήμων, σε εφαρμογή του άρθρου 278 του ν. 4555/2018, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 16 του ν. 4571/2018, με τις προϋποθέσεις που τίθενται εκ του νόμου και κατόπιν αιτήσεων που υποβλήθηκαν εντός προθεσμίας με καταληκτική ημερομηνία ένα (1) μήνα από τη δημοσίευση του ν. 4571/2018, ήτοι 30-11-2018. Η διαδικασία των μετατάξεων αυτών έχει δρομολογηθεί ήδη από τον Ιούλιο του 2018, διάστημα που αντικειμενικά αποσυνδέει τις εν λόγω μεταβολές από οποιονδήποτε συσχετισμό τους με τις επόμενες αυτοδιοικητικές εκλογές, ανεστάλη δε για ορισμένο χρονικό διάστημα, μέχρι την πλήρωση των σοβαρών υπηρεσιακών κενών στα σωφρονιστικά καταστήματα, με την υπό εξέλιξη διαδικασία μόνιμων διορισμών σε αυτά.

Περαιτέρω, με τις ρυθμίσεις των παρ. 2 και 3 εξαιρούνται των περιορισμών τόσο άρθρου 17 του ν. 3870/2010 όσο και του άρθρου 28 του ν. 2190/1994 οι προσλήψεις με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου ή μίσθωσης έργου σε μια σειρά ειδικότητες και κλάδους που, λόγω της φύσης των υπηρεσιακών αναγκών που καλούνται να καλύψουν και της εποχικότητας αυτών, επαναλαμβάνονται κάθε χρόνο, κατατείνουν δε στην κάλυψη υπηρεσιακών αναγκών που, λόγω της φύσης τους, δεν επιδέχονται καθυστερήσεων ή αναβολών οι οποίες αντικειμενικά θα μπορούσαν να σημειωθούν σε περίπτωση χρονικής σύμπτωσης αυτών είτε με τις αυτοδιοικητικές είτε με τις εθνικές εκλογές ή τις Ευρωεκλογές. Επιπλέον, αναφορικά με την εξαίρεση που εισάγεται για τις προσλήψεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των προγραμμάτων κοινωφελούς χαρακτήρα, επιδιώκεται να αποφευχθεί ο κίνδυνος να μείνουν αρκετές υπηρεσίες σε δήμους και φορείς του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας χωρίς το ανθρώπινο δυναμικό στο οποίο υπολογίζουν προκειμένου να υλοποιήσουν το έργο τους, καθώς και να μην ανασταλεί μια διαδικασία μέσω της οποίας σχεδόν εννέα χιλιάδες (9.000) μακροχρόνια άνεργοι απασχολούνται και έχουν την ευκαιρία να λαμβάνουν ένα αξιοπρεπές μηνιαίο εισόδημα με παράλληλη προσφορά στις τοπικές κοινωνίες και το περιβάλλον

Τέλος, με τη ρύθμιση της παρ. 3 εξαιρούνται των περιορισμών του άρθρου 28 του ν. 2190/1994 οι διορισμοί, οι προσλήψεις και κάθε σχετική υπηρεσιακή μεταβολή για την πλήρωση θέσεων, στις ανταποδοτικές υπηρεσίες των ΟΤΑ α' βαθμού και των νομικών προσώπων αυτών που περιλαμβάνονται στην προκήρυξη 3Κ/2018 ΑΣΕΠ (τ. ΑΣΕΠ 4/2018). Η διαδικασία για την πρόσληψη μόνιμου προσωπικού στις θέσεις αυτές είχε εκκινήσει ήδη με το άρθρο 24 του ν. 4479/2017 και κατατείνει στην κάλυψη με μόνιμο προσωπικό των σοβαρών υπηρεσιακών κενών στις ανταποδοτικές υπηρεσίες των ΟΤΑ, σε υπηρεσίες δηλαδή που είναι επιφορτισμένες με την κάλυψη επιτακτικών, ζωτικής σημασίας για το δημόσιο συμφέρον αναγκών. Λόγω του εξαιρετικά μεγάλου αριθμού αιτήσεων που υποβλήθηκαν στον εν λόγω διαγωνισμό, η έκδοση των οριστικών αποτελεσμάτων εκκρεμεί επί πολλούς μήνες, γεγονός που οδήγησε στη νομοθετική επιλογή της παράτασης των απασχολούμενων δυνάμει των προσωρινών αποτελεσμάτων (άρθρο 77 του ν. 4582/2018). Πέραν του αντικειμενικού γεγονότος ότι ο χρόνος δημοσίευσης της εν λόγω προκήρυξης αποσυνδέει εξ αντικειμένου τη διαδικασία των διορισμών αυτών από οποιαδήποτε εκλογική αναμέτρηση, τυχόν αναστολή της δημοσίευσης των οριστικών αποτελεσμάτων ή της ανάληψης των καθηκόντων των οριστικά επιτυχόντων, θα είχε ως αποτέλεσμα μία σημαντική περαιτέρω καθυστέρηση της πλήρωσης των σχετικών θέσεων με μόνιμο προσωπικό, γεγονός που θα ήταν επιζήμιο για το δημόσιο συμφέρον που οι μόνιμοι αυτοί διορισμοί καλούνται να θεραπεύσουν. Αντίστοιχα, από τους περιορισμούς του άρθρου 28 του ν. 2190/1994 εξαιρούνται και οι θέσεις που καλύπτονται σύμφωνα με το άρθρο 82 του ν. 4483/2017, καθώς η διαδικασία για την εφαρμογή των διατάξεων του εν λόγω άρθρου έχει ήδη εκκινήσει από τον Ιούλιο του 2017, σε χρόνο, δηλαδή, που εξ αντικειμένου αποσυνδέεται από οποιαδήποτε εκλογική αναμέτρηση.

Άρθρο 83

Άδεια εξετάσεων σε υπαλλήλους οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού, που φοιτούν στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Με τη διάταξη του άρθρου αυτού, εξασφαλίζεται η δυνατότητα χορήγησης των αδειών που προβλέπονται στα άρθρα 65, 66 και 67 του ν. 3584/2007 και σε όσους υπαλλήλους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης

α΄ βαθμού φοιτούν στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και διαμορφώνονται έτσι όροι ισότητας στην άσκηση του σχετικού δικαιώματος, μεταξύ των υπαλλήλων του Δημόσιου Τομέα και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δεδομένου ότι αυτό παρέχεται ήδη στους δημόσιους υπαλλήλους βάσει του άρθρου 23 παρ. 2 του ν. 4452/2017 (Α΄ 26).

Άρθρο 84

Τροποποίηση του άρθρου 14 του ν.2190/1994

Με την προτεινόμενη ρύθμιση εξαιρούνται οι προκηρυσσόμενες θέσεις τακτικού προσωπικού, ήτοι μόνιμου προσωπικού και προσωπικού με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, όλων των κλάδων και ειδικοτήτων ΔΕ και ΥΕ κατηγορίας, πλην των διοικητικών, των κάθε είδους ανταποδοτικών υπηρεσιών καθαριότητας και των υπηρεσιών κοιμητηρίων των ΟΤΑ α΄ βαθμού και των νομικών προσώπων αυτών, από την κάλυψη, σε ποσοστό 10%, από άτομα με αναπηρία 50% τουλάχιστον, του προηγούμενου εδαφίου. Η εξαίρεση αυτή κρίνεται απαραίτητη, καθώς αφενός το προσωπικό που προσλαμβάνεται στις ανωτέρω θέσεις πρέπει να είναι σε θέση, από άποψη φυσικής καταλληλότητας, να ανταποκρίνεται στα καθήκοντα αυτών των θέσεων, οι οποίες απαιτούν την εκτέλεση εργασιών από τη φύση τους επικίνδυνων και ανθυγιεινών, όπως των εργατών καθαριότητας, των οδηγών απορριμματοφόρων, των συνοδών απορριμματοφόρων, των οδοκαθαριστών, των χειριστών μηχανημάτων έργων, των εναερίων ηλεκτρολόγων, των εργατών ταφής κ.α. και αφετέρου για την προστασία της υγείας των ατόμων της εν λόγω κατηγορίας.

Άρθρο 85

Τροποποίηση του Κώδικα Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων για τη γραμματειακή υποστήριξη του Ειδικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου και των υπηρεσιακών συμβουλίων των ο.τ.α. α΄ βαθμού

Με τις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού, τροποποιούνται διατάξεις των άρθρων 4 και 5 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, που αφορούν στη γραμματειακή υποστήριξη του Ειδικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου και των Υπηρεσιακών Συμβουλίων των ΟΤΑ α΄ βαθμού, προκειμένου αυτές να εναρμονιστούν με τις αλλαγές που επέφερε ο

ν. 4369/2016 στο σύστημα βαθμολογικής εξέλιξης των υπαλλήλων. Ειδικότερα, ορίζεται ότι οι υπάλληλοι στους οποίους ανατίθενται καθήκοντα γραμματειακής υποστήριξης των ανωτέρω συμβουλίων, πρέπει να έχουν το βαθμό Α', αντί του προβλεπόμενου σήμερα βαθμού Δ', προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι υπάλληλοι/γραμματείς έχουν την απαιτούμενη εμπειρία να φέρουν εις πέρας τις υποχρεώσεις τους, στο πλαίσιο της γραμματειακής υποστήριξης των συμβουλίων.

Άρθρο 86

Τροποποίηση του άρθρου 91 του ν. 4583/2018

Με το άρθρο 91 του ν. 4583/2018, προβλέφθηκε η ένταξη του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» σε μόνιμες οργανικές μονάδες των δήμων και η άρση της χρόνιας εργασιακής επισφάλειας των εργαζομένων στο Πρόγραμμα, με την πρόβλεψη αντίστοιχων θέσεων μόνιμου προσωπικού και τη δρομολόγηση των διαδικασιών προκήρυξης των θέσεων αυτών, με σημαντική αναγνώριση της εργασιακής εμπειρίας των ήδη εργαζομένων στο Πρόγραμμα. Κατά την οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής της διάταξης, προσδιορίστηκαν ως προϋποθέσεις υπαγωγής των ΟΤΑ α' βαθμού σε αυτό, αφενός η σύμβαση των εν λόγω ΟΤΑ με την ΕΕΤΑ Α.Ε. το έτος 2011 και αφετέρου η ύπαρξη ενεργών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου των ΟΤΑ αυτών με απασχολούμενους στο Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», οι οποίες να έχουν παραταθεί σύμφωνα με το άρθρο 153 του ν. 4483/2017. Μεταξύ των εργαζομένων, ωστόσο, που απασχολούνταν στο Πρόγραμμα με ενεργές συμβάσεις κατά την έναρξη ισχύος του άρθρου 91 του ν. 4583/2018, υπήρχαν και απασχολούμενοι οι οποίοι, είτε απασχολούνται στο πλαίσιο συμβάσεων που συνάφθηκαν μεταξύ της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης Α.Ε. (ΕΕΤΑΑ) και των οικείων φορέων το έτος 2012 –και όχι το έτος 2011, που προβλέπει η τροποποιούμενη ρύθμιση και κατά το οποίο συνάφθηκαν κατά κανόνα οι σχετικές συμβάσεις- είτε παρείχαν τις υπηρεσίες τους με συμβάσεις, οι οποίες χαρακτηρίζονταν ως μίσθωσης έργου ή παροχής υπηρεσιών. Επίσης, σε πολύ περιορισμένες περιπτώσεις, οι υπηρεσίες του Προγράμματος, παρέχονταν μεν εντός των ορίων

συγκεκριμένων Ο.Τ.Α. και για τους ωφελούμενους των περιοχών αυτών, πλην όμως από φορείς άλλους (π.χ. νομικά πρόσωπα της Εκκλησίας) και όχι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι οποίοι επίσης είχαν συμβληθεί με την Ε.Ε.Τ.Α.Α. και επιχορηγούνταν κανονικά από τους εθνικούς πόρους. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, οι εργαζόμενοι συνυπολογίζονταν στο δυναμικό του Προγράμματος η δε μισθοδοσία αυτών περιλαμβανόταν στην ήδη χρηματοδοτούμενη από το Πρόγραμμα δαπάνη και συνεπώς το κόστος της ανάληψης και αυτής της δαπάνης από τον κρατικό προϋπολογισμό σύμφωνα με τις προβλέψεις της παρ. 7 του άρθρου 91 του ν. 4583/2018 είχε ήδη προϋπολογιστεί. Προκειμένου, συνεπώς, να μην απολεσθούν οι κοινωνικά σημαντικές αυτές θέσεις, να αντιμετωπιστεί κανονιστικά, για την ταυτότητα του νομικού λόγου, η περίπτωση και αυτών των θέσεων με τον τρόπο που αντιμετωπίστηκαν και οι λοιπές ενεργές θέσεις απασχόλησης στο Πρόγραμμα και να μην διαταραχθεί η λειτουργία του Προγράμματος στους ΟΤΑ που απασχολούσαν, μέχρι τώρα, εργαζόμενους με αυτό το καθεστώς εργασίας, με το άρθρο αυτό διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής της τροποποιούμενης διάταξης, κατά τρόπο που να καταλαμβάνει σαφώς και τις ανωτέρω περιπτώσεις.

Άρθρο 87

Ρυθμίσεις για τις μετατάξεις σχολικών φυλάκων που τέθηκαν σε διαθεσιμότητα με το άρθρο 80 του ν. 4172/2013

Κατά την πρόσφατη περίοδο δημοσιονομικής κρίσης, η Αυτοδιοίκηση αποσιλώθηκε από σημαντικές κατηγορίες προσωπικού, όπως οι Δημοτικοί Αστυνομικοί και οι Σχολικοί Φύλακες, με αποτέλεσμα βασικές ελλείψεις σε κομβικούς τομείς και δυσλειτουργίες, οι οποίες γίνεται προσπάθεια να αποκατασταθούν, σύμφωνα και με το πάγιο αίτημα των ίδιων των Ο.Τ.Α.

Με τη διάταξη του άρθρου 278 του ν.4555/2018, δόθηκε η δυνατότητα στο προσωπικό Δημοτικής Αστυνομίας που υπηρετούσε στους δήμους, είχε τεθεί σε διαθεσιμότητα με τις διατάξεις του άρθρου 80 του ν.4172/2013 και στη συνέχεια μετατάχθηκε σε Καταστήματα Κράτησης, να μεταταχθεί, κατόπιν αίτησής του, σε υπηρεσίες Δημοτικής Αστυνομίας των δήμων.

Με την παρούσα διάταξη δίνεται η δυνατότητα και στους Σχολικούς Φύλακες που υπηρετούσαν στους δήμους και οι θέσεις των οποίων καταργήθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 80 του ν. 4172/2013, ενώ στη συνέχεια μετατάχθηκαν σε θέσεις ΥΕ Βοηθητικού Υγειονομικού Προσωπικού σε Νοσοκομεία της Χώρας, να μετατάσσονται, με αίτησή τους, είτε στην υπηρεσία στην οποία υπηρετούσαν πριν την κατάργηση της θέσης τους, είτε σε άλλον δήμο, στην ίδια ειδικότητα στην οποία υπηρετούσαν πριν τη θέση τους σε διαθεσιμότητα. Εκτιμάται ότι η μετάταξη των σχολικών φυλάκων θα συμβάλει ουσιαστικά στη διαφύλαξη της σχολικής περιουσίας αλλά και στην προστασία μαθητών και διδασκόντων, καθότι πρόκειται για προσωπικό με πολυετή εμπειρία στο αντικείμενο αυτό. Άλλωστε, η κάλυψη των αναγκών της φύλαξης σχολικών μονάδων με άλλο τρόπο δεν καθίσταται πρόσφορη, λόγω των αυστηρών περιορισμών που έχουν επιβληθεί στις προσλήψεις πάσης φύσεως προσωπικού τα τελευταία έτη.

Άρθρο 88

Τροποποίηση του άρθρου 19 του ν. 4440/2016

Με τις τελικές διατάξεις του άρθρου 19 παρ. 1 περ. α' και ι' του ν. 4440/2016, εξαιρούνται μεταξύ άλλων οι αποσπάσεις σε γραφεία αιρετών ΟΤΑ α' και β' βαθμού και στην Ένωση Περιφερειών Ελλάδος (ΕΝ.ΠΕ) αντίστοιχα, από την εφαρμογή του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας, όπως επίσης και οι αποσπάσεις και οι μετατάξεις του ειδικού ένστολου προσωπικού δημοτικής αστυνομίας με την παρ. 2 του άρθρου 19 του ίδιου νόμου. Ωστόσο, οι διατάξεις του άρθρου 74 του ν. 3584/2007, με τις οποίες διενεργούνταν οι μετατάξεις του ειδικού ένστολου προσωπικού δημοτικής αστυνομίας, μέχρι την έναρξη εφαρμογής του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας καταργήθηκαν με την παρ. 3 του άρθρου 19 του ν. 4440/2016. Το ίδιο έγινε και με τις παρ. 11^α και 11^β του άρθρου 247 του ν. 3852/2010, με το οποίο διενεργούνταν οι αποσπάσεις σε γραφεία αιρετών ΟΤΑ β' βαθμού και στην Ένωση Περιφερειών Ελλάδος (ΕΝ.ΠΕ), αντίστοιχα. Επομένως, για να είναι εφικτή η διενέργεια των ανωτέρω μετατάξεων και αποσπάσεων, εκτός Ενιαίου

Συστήματος Κινητικότητας, με την προτεινόμενη ρύθμιση επαναφέρουμε σε ισχύ τις προαναφερόμενες διατάξεις, σε εναρμόνιση με τις προβλέψεις του ν. 4440/2016.

Άρθρο 89

Αύξηση του μέγιστου επιτρεπόμενου αριθμού των συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου και μίσθωσης έργου στους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού

Λόγω της υφιστάμενης αναστολής προσλήψεων τακτικού προσωπικού, οι Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και τα νομικά τους πρόσωπα συμπληρώνουν ή μετριάζουν σοβαρά λειτουργικά τους κενά, σε νευραλγικούς για το κοινωνικό σύνολο τομείς δραστηριότητας, καταφεύγοντας στη σύναψη συμβάσεων εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου ή συμβάσεων μίσθωσης έργου, η δαπάνη των οποίων καλύπτεται από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους. Η συνεχιζόμενη γενική αναστολή προσλήψεων, σε συνδυασμό με την απαγόρευση αύξησης, επί σειρά ετών, του μέγιστου επιτρεπόμενου προσωπικού με συμβάσεις ορισμένου χρόνου και μίσθωσης έργου, έχει καταστήσει δυσχερή ακόμη και την επικουρική αυτή δυνατότητα συμπλήρωσης των κενών, με αποτέλεσμα την εμφάνιση σοβαρών προβλημάτων λειτουργίας, σε υπηρεσίες πολύ σημαντικές για το κοινωνικό σύνολο, όπως οι παιδικοί σταθμοί, τα ΚΑΠΗ, τα δημοτικά ιατρεία, οι υπηρεσίες πολεοδομίας, οι τεχνικές, οικονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες.

Με τη ρύθμιση του άρθρου αυτού, προβλέπεται μια λελογισμένη αύξηση του μέγιστου αριθμού των συμβάσεων ορισμένου χρόνου και μίσθωσης έργου στους Ο.Τ.Α. και τα νομικά πρόσωπα αυτών (από τον αριθμό των 933, που ίσχυε επί σειρά ετών, στις 1.333 συμβάσεις) με στόχο την αντιμετώπιση στοιχειωδών λειτουργικών αναγκών και τον μετριασμό του αντίκτυπου της αναστολής των προσλήψεων στην κάλυψη σοβαρών αναγκών των πολιτών.

Άρθρο 90

**Αύξηση του ορίου υπερωριών σε περιοχές που επλήγησαν από
πυρκαγιές και έντονα καιρικά φαινόμενα.**

Λόγω της κήρυξης σε κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης Πολιτικής Προστασίας προέκυψε η ανάγκη για επιπλέον υπερωριακή απασχόληση υπαλλήλων Ο.Τ.Α. της Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής Αττικής (Δήμος Μεγαρέων, Δήμος Ελευσίνας, Δήμος Μάνδρας – Ειδυλλίας), για την αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών και τη διαχείριση των συνεπειών που προέκυψαν από έντονα καιρικά φαινόμενα (έντονες βροχοπτώσεις και φονικές πλημμύρες), για το χρονικό διάστημα από 15-11-2017 έως και 15-5-2018. Περαιτέρω, η ίδια ανάγκη προέκυψε και σε Δήμους της Ανατολικής Αττικής, λόγω της φονικής πυρκαγιάς στο Μάτι Αττικής στις 23 και 24 Ιουλίου 2018.

Οι εμπλεκόμενοι Δήμοι Μεγαρέων και Ραφήνας – Πικερμίου με σχετικά υπομνήματα τους, ενημέρωσαν το Υπουργείο Εσωτερικών, ότι το κατ' εξαμήνο ανώτατο όριο των εκατόν είκοσι (120) ωρών υπερωριακής απασχόλησης ανά υπάλληλο εξαντλήθηκε για τους υπαλλήλους τους, οι οποίοι εργάστηκαν (και εξακολουθούν να εργάζονται) υπερωριακά σε εργασίες όπως: καταγραφή και αποτίμηση ζημιών, καθαρισμό δρόμων, λιμένα και παραλιακής ζώνης, διάνοιξη οδών, καταγραφή οικογενειών που έχουν πληγεί, συγκέντρωση ειδών πρώτης ανάγκης, παραλαβή αιτήσεων και δικαιολογητικών για τη χορήγηση επιδομάτων, αποκατάσταση δικτύου ύδρευσης και ηλεκτροφωτισμού, κ.λπ.

Με τη ρύθμιση του άρθρου αυτού, καθίσταται δυνατή η καταβολή της αμοιβής για την υπερωριακή εργασία που, για τους ανωτέρω λόγους, παρέσχε το προσωπικό των Ο.Τ.Α. που τέθηκαν σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης και αυξάνεται το όριο του άρθρου 20 του ν.4354/2015 κατά σαράντα (40) ώρες για απογευματινή υπερωριακή εργασία και κατά είκοσι (20) ώρες για υπερωριακή εργασία κατά τις Κυριακές και εξαιρέσιμες ημέρες, ήτοι εξήντα (60) ώρες συνολικά ανά εξάμηνο.

Άρθρο 91

**Επέκταση του πεδίου εφαρμογής της παρ. 5 του άρθρου 99 του ν.
4483/2017**

Με την παρ. 5 του άρθρου 99 του ν. 4483/2017, προβλέφθηκε η δυνατότητα των υπαλλήλων πρώην δημοτικών αστυνομικών που μετατάχθηκαν υποχρεωτικά σε υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών, αλλά σε περιφερειακή ενότητα άλλη από εκείνη στην οποία υπηρετούσαν ως δημοτικοί αστυνομικοί, να μετατάσσονται σε υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών στις περιφερειακές ενότητες όπου υπηρετούσαν πριν τη μετάταξή τους. Σκοπός της διάταξης αυτής ήταν η άρση των υπέρμετρα δυσμενών συνεπειών των ως άνω υποχρεωτικών μετατάξεων, που ακολούθησαν την κατάργηση των θέσεων δημοτικών αστυνομικών με το ν. 4172/2013, σε βάρος των υπαλλήλων αυτών, οι οποίοι υποχρεώθηκαν να μεταβάλουν τον τόπο κατοικίας τους και να επωμιστούν τις συνεπαγόμενες επιπτώσεις της αναγκαστικής αυτής μετακίνησής τους, στον οικογενειακό και οικονομικό τους προγραμματισμό.

Η γραμματική διατύπωση, εντούτοις, της εν λόγω διάταξης, η οποία αναφέρεται σε υπαλλήλους που «υπηρετούν σε υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών» δεν καθιστά σαφές, αν, στο πεδίο εφαρμογής αυτής, υπάγονται και υπάλληλοι, που μετατάχθηκαν μεν σε υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών, πλην όμως, κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του ν. 4483/2017 υπηρετούσαν σε υπηρεσίες της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων Α.Α.Δ.Ε.), η οποία συστάθηκε με το ν. 4389/2016 (Α' 94), σε χρόνο δηλαδή μεταγενέστερο της αρχικής τους μετάταξης, σύμφωνα με την Ανακοίνωση 5/2013 του τότε Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Με τη διάταξη του άρθρου αυτού, προβλέπεται ρητά ότι, στο πεδίο εφαρμογής της ερμηνευόμενης διάταξης υπάγονται και οι υπάλληλοι πρώην δημοτικοί αστυνομικοί, που, μετατάχθηκαν μεν αρχικά σε υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών, αλλά, που, κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του ν. 4483/2017 είχαν ήδη μεταταγεί αυτοδίκαια, με μεταφορά της θέσης τους, στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 4389/2016. Τέλος, με τη διάταξη προβλέπεται ότι αιτήσεις για μετάταξη που είχαν υποβληθεί από τους εν λόγω υπαλλήλους εμπρόθεσμα και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της ερμηνευόμενης διάταξης, αλλά είτε δεν είχαν εξεταστεί

είτε είχαν απορριφθεί επειδή θεωρήθηκε ότι οι υπάλληλοι αυτοί δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης, θα γίνονται δεκτές.

Άρθρο 92

Τροποποίηση άρθρου 96 του ν. 4483/2017

Μεταξύ των αρμοδίων, για τη διενέργεια του ελέγχου των κατ' οίκον ασθενούντων υπαλλήλων ΟΤΑ, ιατρών περιλήφθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 96 του ν. 4483/2010 και οι ιατροί δημόσιας υγείας του Ε.Σ.Υ. Η διατύπωση, ωστόσο, της εν λόγω διάταξης, αναφερόμενη μόνο σε ειδικότητες ιατρών, έχει δημιουργήσει ζητήματα εφαρμογής και ερμηνείας του τροποποιούμενου άρθρου, καθώς δεν ανταποκρίνεται με ακρίβεια στις υφιστάμενες προβλέψεις του ν. 3379/2005 και του π.δ. 415/1994, από το συνδυασμό των οποίων προκύπτει ότι η ιδιότητα του ιατρού δημόσιας υγείας Ε.Σ.Υ. δεν συνιστά διακριτή ειδικότητα. Ως εκ των ανωτέρω ερμηνευτικών αμφισβητήσεων, έχει ανακύψει επιπλέον ζήτημα νομιμότητας της καταβολής των αμοιβών ιατρών δημόσιας υγείας του Ε.Σ.Υ. για υπηρεσίες ελέγχου κατ' οίκον ασθενούντων υπαλλήλων Ο.Τ.Α. Τις αμφισβητήσεις αυτές επιλύει το άρθρο αυτό, τροποποιώντας τη διατύπωση του άρθρου 96 του ν. 4483/2017 και προβλέποντας ρητά ότι η καταβολή των αμοιβών για παροχή τέτοιων υπηρεσιών σε ιατρούς δημόσιας υγείας του Ε.Σ.Υ. είναι νόμιμη.

Άρθρο 93

Ερμηνεία της παρ. 4 του άρθρου 103 του ν. 4483/2017

Με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 103 του ν.4483/2017 προβλέφθηκε ότι ο μηνιαίος βασικός μισθός των ειδικών κατηγοριών Αρχιμουσικός ή Διευθυντής Χορωδίας, Εξάρχων, Κορυφαίος Α', Κορυφαίος Β', Κορυφαίος και Μουσικός, καθορίζεται, σύμφωνα με το βασικό μισθό του ενιαίου μισθολογίου, κατά τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο Β' του ν.4354/2015, όπως ισχύει, πολλαπλασιαζόμενο επί των ειδικών συντελεστών της παραγράφου αυτής, ανά ειδική κατηγορία μουσικού, και στρογγυλοποιημένο στην πλησιέστερη μονάδα του ευρώ.

Επειδή, κατά την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης, διαπιστώθηκαν διαφορετικές ερμηνείες σχετικά με τον υπολογισμό των ειδικών συντελεστών, ανά ειδική κατηγορία, στη διαμόρφωση του βασικού μισθού, αλλά και στην περαιτέρω μισθολογική εξέλιξη των υπαλλήλων που υπάγονται στην εν λόγω διάταξη, κρίνεται αναγκαίος ο προσδιορισμός της αληθούς έννοιας της διάταξης αυτής. Για το λόγο αυτό, με το παρόν άρθρο καθίσταται ευκρινές ότι οι ειδικοί συντελεστές της παραγράφου 4 του άρθρου 103 του ν.4483/2017 καταρχάς πολλαπλασιάζονται στον βασικό/εισαγωγικό μισθό της κάθε κατηγορίας μουσικού, αναλόγως της εκπαιδευτικής βαθμίδας την οποία κατέχει. Επομένως, οι συντελεστές για τους Μουσικούς της ΔΕ κατηγορίας θα υπολογιστούν αρχικά στη βάση των 858 ευρώ, για τους ΤΕ στα 1037 ευρώ και για τους μουσικούς ΠΕ κατηγορίας στη βάση των 1092 ευρώ αντίστοιχα. Για την περαιτέρω εξέλιξη και διαμόρφωση των μισθολογικών κλιμακίων των μουσικών, ο μηνιαίος μισθός τους θα διαμορφωθεί προσθέτοντας, στο αμέσως προηγούμενο κλιμάκιο, το σταθερό ποσό που θα προκύψει από τον πολλαπλασιασμό των ειδικών συντελεστών που προβλέπονται στο άρθρο 14 του ν. 4354/2015, όπως ισχύει, επί της ανωτέρω μισθολογικής βάσης για κάθε κατηγορία.

Άρθρο 94

Τροποποίηση του άρθρου 26 του ν. 4325/2015

Με τη διάταξη της παρ. 8 του άρθρου 26 του ν. 4325/2015, αναγνωρίστηκαν πρόδηλες ιδιαιτερότητες του κλάδου των μουσικών, ως προς την κατάταξή τους στην κατηγορία ΤΕ και προβλέφθηκε ότι αναγκαίο προς τούτο προσόν είναι η κατοχή, όχι πτυχίου ανώτατου τεχνολογικού ιδρύματος, αλλά τυπικών προσόντων που πιστοποιούν υψηλού επιπέδου μουσικές γνώσεις, καθώς αυτό αποτελεί το αντικείμενο της επαγγελματικής τους ενασχόλησης και των υπηρεσιών που παρέχουν στους Ο.Τ.Α. Παρά ταύτα, υπάρχουν περιπτώσεις μουσικών, που, ενώ είναι κάτοχοι των απαιτούμενων κατά την εν λόγω διάταξη τυπικών προσόντων, αποδεικνύοντας έτσι το υψηλό επίπεδο της μουσικής τους εκπαίδευσης, ενώ διαθέτουν σημαντική επαγγελματική εμπειρία ως μουσικοί, εντούτοις δεν διαθέτουν απολυτήριο εξατάξιου γυμνασίου ή λυκείου, με αποτέλεσμα να διαμορφώνονται όροι άνισης μεταχείρισής αυτών, σε σχέση με συναδέλφους τους, με κριτήρια

αλλότρια προς το κατεξοχήν αναγκαίο προσόν για τη διαμόρφωση της υπηρεσιακής τους θέσης, που είναι ο βαθμός της -πιστοποιούμενης- μουσικής γνώσης και εκπαίδευσής τους και η επαγγελματική τους εμπειρία. Για το λόγο αυτό, με το παρόν άρθρο, συμπληρώνεται η τροποποιούμενη διάταξη με την πρόβλεψη ότι, για την κατάταξη στην κατηγορία ΤΕ Μουσικών, σε περίπτωση που ο μουσικός δεν κατέχει απολυτήριο εξατάξιου γυμνασίου ή λυκείου, απαιτείται, πλέον του διπλώματος ή πτυχίου μουσικής εκπαίδευσης και αποδεδειγμένη, πενταετής τουλάχιστον, επαγγελματική εμπειρία στην εκτέλεση του οικείου μουσικού οργάνου.

Άρθρο 95

Μετακίνηση προσωπικού από ΟΤΑ α' βαθμού σε δημοτικές επιχειρήσεις ειδικού σκοπού ραδιοφωνίας - τηλεόρασης

Λόγω της συνεχιζόμενης γενικής αναστολής προσλήψεων, αλλά και της ειδικής πλήρους αναστολής προσλήψεων που ίσχυσε, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 282 του ν. 3852/2010 (Α' 87), για τις δημοτικές επιχειρήσεις ειδικού σκοπού με αντικείμενο τη λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού, μέχρι την κατάργησή της με το άρθρο 18 του ν. 4483/2017 (Α' 107), οι εν λόγω δημοτικές επιχειρήσεις περιήλθαν σταδιακά σε κατάσταση σοβαρής υποστελέχωσης που, σε πολλές περιπτώσεις, καθιστά επισφαλή την ανταπόκρισή τους ακόμα και στις στοιχειώδεις ανάγκες λειτουργικής επάρκειας για την εκπλήρωση του σκοπού τους. Την ίδια στιγμή, σε αντίστοιχους Ο.Τ.Α. α' βαθμού ή Ν.Π.Δ.Δ. αυτών, μπορεί να υπάρχει προσωπικό ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, με την ειδικότητα του δημοσιογράφου ή του ηχολήπτη, το οποίο θα μπορούσε να καλύψει τις αντίστοιχες στοιχειώδεις υπηρεσιακές ανάγκες των εν λόγω δημοτικών επιχειρήσεων ειδικού σκοπού, χωρίς παράλληλα να δημιουργηθεί, για το διάστημα αυτό, σοβαρό υπηρεσιακό και λειτουργικό κενό στον φορέα της οργανικής του θέσης. Για το λόγο αυτό με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, παρέχεται η δυνατότητα μετακίνησης του προσωπικού των προαναφερόμενων ειδικοτήτων, από τον Ο.Τ.Α. α' βαθμού της οργανικής του θέσης, σε δημοτικές επιχειρήσεις με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικού

ή τηλεοπτικού σταθμού, προς κάλυψη των αντίστοιχων υπηρεσιακών αναγκών, με απόφαση του δημάρχου, ύστερα από αίτημα του υπαλλήλου, για χρονικό διάστημα τριών (3) ετών με δυνατότητα ανανέωσης για ίσο χρόνο. Κατά το διάστημα της μετακίνησης, το προσωπικό που μετακινείται διατηρεί το ίδιο υπηρεσιακό, μισθολογικό και ασφαλιστικό καθεστώς.

Κεφάλαιο Δ΄

Διατάξεις σχετικές με την οργάνωση, τη λειτουργία και τα οικονομικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Άρθρο 96

Τροποποίηση του άρθρου 100 του ν. 3852/2010

Με την παρούσα διάταξη διορθώνεται η προφανής παραδρομή που είχε εμφιλοχωρήσει στη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 179 του ν. 4555/2018 (Α' 133), με την οποία δόθηκε η εντύπωση ότι προγραμματικές συμβάσεις ήταν δυνατόν να συνάπτονται από τους φορείς που αναφέρονται περιοριστικά στην παρ. 1 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (δήμοι, περιφέρειες, σύνδεσμοι δήμων κλπ) και με νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, χωρίς κανένα περιορισμό ή εγγύτερο προσδιορισμό. Εντούτοις αυτή η ερμηνευτική προσέγγιση δεν έχει ούτε είχε ποτέ έρεισμα στην ελληνική έννομη τάξη και είναι τελείως ξένη προς τη φύση και τη λειτουργία των προγραμματικών συμβάσεων, όπως αυτές ερμηνεύονται παγίως από το Ελεγκτικό Συνέδριο (ενδεικτικά ΕΣ 2007/2014 Τμ. Μειζ., 3582/2015 Τμ. VI, 28/2012 Τμ. IV). Οι προγραμματικές συμβάσεις αποσκοπούν στην εξοικονόμηση και όχι στη διάθεση πόρων, γεγονός που σημαίνει ότι δεν συνιστούν χρηματοδοτικό μηχανισμό, ούτε λειτουργούν ως μηχανισμός απευθείας αναθέσεων, ούτε δύνανται να χρησιμοποιούνται καταχρηστικώς για την παράκαμψη διατάξεων που θέτουν όρους και περιορισμούς στη δράση των Ο.Τ.Α και των νπδδ ή απαιτούν την τήρηση συγκεκριμένων όρων και προϋποθέσεων για την άσκησή της (ΝΣΚ 44/2017, Τμ. Ε', σκ. 15). Ως εκ τούτου κρίνεται

επιβεβλημένη η συγκεκριμένη επανόρθωση δια της νομοθετικής οδού, προς άρση κάθε σχετικής αμφιβολίας.

Άρθρο 97

Τροποποίηση του άρθρου 13 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

Με τη διάταξη αυτή, συμπληρώνονται οι περιπτώσεις αναγκαίου καθορισμού ορίων, με την περίπτωση σύστασης νέας κοινότητας, εντός των διοικητικών ορίων δήμου.

Άρθρο 98

Ενώσεις δημοτικών επιχειρήσεων με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών σταθμών

Με τη ρύθμιση του άρθρου αυτού, παρέχεται η δυνατότητα μιας θεσμικά οργανωμένης συνεργασίας μεταξύ των δημοτικών επιχειρήσεων ειδικού σκοπού, με αντικείμενο τη λειτουργία ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών, με στόχο το συντονισμό και την από κοινού ανάληψη των αναγκαίων δράσεων και πρωτοβουλιών για τη διαρκή οργανωτική, λειτουργική και τεχνική αναβάθμιση των δημοτικών ραδιοτηλεοπτικών μέσων, τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες και τη μέριμνα για τη διασφάλιση και προαγωγή του ρόλου της δημοτικής ραδιοφωνίας και τηλεόρασης. Οι ενώσεις που προβλέπονται με το άρθρο αυτό, θα λειτουργούν σύμφωνα με τα άρθρα 267 του Κ.Δ.Κ. και 741 του Α.Κ. Τέλος, με το τελευταίο εδάφιο, προκειμένου να προληφθούν πιθανές ερμηνευτικές αμφισβητήσεις ως προς τη νομιμότητα συμμετοχής στις ενώσεις, επιχειρήσεων που δεν προβλέπουν ρητά μια τέτοια συμμετοχή στους καταστατικούς τους σκοπούς, ορίζεται ότι η δυνατότητα της συμμετοχής τους υφίσταται χωρίς να είναι αναγκαία η, ούτως ή άλλως χρονοβόρα, διαδικασία τροποποίησης των καταστατικών τους.

Άρθρο 99

Αντικατάσταση του άρθρου 3 του ν. 1069/1980

Με τις διατάξεις του Μέρους Πρώτου του ν. 4483/2017 επικαιροποιήθηκε, εκσυγχρονίστηκε και βελτιώθηκε πολύπλευρα το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την οργάνωση και λειτουργία των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ), όπως αυτό είχε διαμορφωθεί κατά βάση από τον ιδρυτικό νόμο των επιχειρήσεων αυτών, το ν. 1069/1980. Με το άρθρο 348 του ν. 4512/2018, επιχειρήθηκαν περαιτέρω βελτιώσεις σε επιμέρους πτυχές του θεσμικού πλαισίου αυτού και ειδικότερα στον τρόπο επιλογής των ανεξάρτητων μελών των διοικητικών συμβουλίων των ΔΕΥΑ, καθώς και στη διαδικασία πρόσληψης, στο είδος και στη διάρκεια εργασίας των Γενικών Διευθυντών των εν λόγω επιχειρήσεων. Ως προς την επιλογή των ανεξάρτητων μελών των ΔΣ των ΔΕΥΑ, προβλέφθηκε με την εν λόγω διάταξη ότι αυτή θα γίνεται κατ' αρχήν από το Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Διοικήσεων (ΕΣΕΔ) και εν συνεχεία, κατόπιν επιλογής από αυτό των τριών επικρατέστερων υποψηφίων, η τελική επιλογή θα γίνεται από το ΔΣ της επιχείρησης. Στο διάστημα που μεσολάβησε από τη θέσπιση του νέου αυτού συστήματος επιλογής, διαπιστώθηκε ότι η εμπλοκή του ΕΣΕΔ στη διαδικασία επιλογής άμισθων μελών του ΔΣ των ΔΕΥΑ, ιδίως στις μικρότερες από τις επιχειρήσεις αυτές, στην περιφέρεια, δεν συνιστά πρόσφορο τρόπο στελέχωσης τέτοιων συλλογικών οργάνων, καθώς, πέρα από τη σημαντική καθυστέρηση και δυσανάλογη γραφειοκρατικοποίηση της διαδικασίας, το ίδιο το ενδιαφέρον, εξειδικευμένων στελεχών υψηλών προσόντων, για την κατάληψη μιας τέτοιας άμισθης θέσης, είναι περιορισμένο. Με το άρθρο αυτό, λοιπόν, επανέρχεται η προ του ν. 4512/2018 διαδικασία και προβλέπεται η επιλογή των μελών αυτών του ΔΣ από τα οικεία δημοτικά συμβούλια. Ειδικά δε για τις θέσεις ανεξαρτήτων μελών, προβλέπεται αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 των μελών των δημοτικών συμβουλίων, προκειμένου τα μέλη που επιλέγονται να πληρούν αυξημένα εχέγγυα αμεροληψίας και αξιοκρατίας.

Άρθρο 100

Αντικατάσταση του άρθρου 6 του ν. 1069/1980

Μεταξύ των επιμέρους αλλαγών που επέφερε το άρθρο 348 του ν. 4512/2018 στο σύστημα διοίκησης των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης

και Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ) ήταν και οι σχετικές με τις προϋποθέσεις πρόσληψης, τον τρόπο επιλογής και τη διάρκεια της θητείας των Γενικών Διευθυντών των εν λόγω επιχειρήσεων. Κατά το διάστημα που μεσολάβησε από τη θέση σε ισχύ των ανωτέρω μεταβολών, διαπιστώθηκε ότι επί μέρους πτυχές του νέου σχετικού ρυθμιστικού πλαισίου, όπως η προϋπόθεση ότι, μεταξύ των αναγκαίων προσόντων για την πρόσληψη Γενικού Διευθυντή είναι η πλήρωση μίας τουλάχιστον από τις προϋποθέσεις εγγραφής στο Εθνικό Μητρώο Επιτελικών Στελεχών και η κατοχή πτυχίου μίας εκ των συγκεκριμένων και περιοριστικά αναφερόμενων στη διάταξη ειδικοτήτων, η πρόβλεψη ότι η επιλογή των Γενικών Διευθυντών θα διέρχεται από την εξ αντικείμενου χρονοβόρα διαδικασία του Ειδικού Συμβουλίου Επιλογής Διοικήσεων (ΕΣΕΔ) και ο περιορισμός της θητείας των επιλεγόμενων Γενικών Διευθυντών στα τέσσερα (4) έτη με δυνατότητα μίας ισόχρονης ανανέωσης, δεν εναρμονίζονται λειτουργικά με το χαρακτήρα και τη φύση των συγκεκριμένων δημοτικών επιχειρήσεων και δεν εκπληρώνουν με όρους λυσιτελείς την ανάγκη για ταχεία και αποτελεσματική στελέχωση των συγκεκριμένων θέσεων διοικητικής ευθύνης των ΔΕΥΑ. Για αυτούς του λόγους, με το άρθρο αυτό προβλέπεται η επαναφορά του προ του ν. 4512/2018 σχετικού κανονιστικού πλαισίου, όπως αυτό είχε διαμορφωθεί με το ν. 4483/2017, ενώ, με την παρ. 2, προβλέπεται ότι με τις διατάξεις αυτού δεν θίγονται ενεργές, κατά την έναρξη ισχύος του άρθρου αυτού, συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας αορίστου ή ορισμένου χρόνου.

Άρθρο 101

Διατάξεις για τη μεταφορά μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δημόσιων σχολείων

Με τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου αυτού, αντιμετωπίζονται προβλήματα που ανέκυψαν μετά την θέση σε ισχύ της Κ.Υ.Α. 50025/2018 (Β' 4217), με την οποία ρυθμίστηκαν ζητήματα μεταφοράς μαθητών, ως προς τις περιπτώσεις εκείνες όπου οι διαδικασίες οργάνωσης της μεταφοράς μαθητών είχαν ήδη εκκινήσει, βάσει της προϊσχύουσας Κ.Υ.Α. 24001/2013 (Β' 1449).

Ειδικότερα, σε πολλές περιπτώσεις, οι αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφέρειας είχαν ήδη εκκινήσει, βάσει της ισχύουσας τότε Κ.Υ.Α. 24001/2013, τις διαδικασίες για τη μεταφορά των δικαιούχων μαθητών και είχαν ήδη εκδοθεί διαπιστωτικές πράξεις και αποφάσεις αρμόδιων οργάνων από την Περιφέρεια πριν την έναρξη ισχύος της νέας Κ.Υ.Α 50025/2018. Επειδή, λοιπόν, υπήρχαν μαθητές που δικαιούνταν μεταφοράς κατά την έναρξη της σχολικής χρονιάς 2018-2019, βάσει του θεσμικού πλαισίου που ίσχυε πριν τη θέση σε ισχύ της Κ.Υ.Α. 50025/2018, εισάγονται εξαιρέσεις, μόνο για το σχολικό έτος 2018-2019, ως προς τους δικαιούχους των Ειδικών Μαθητικών Δελτίων (ΕΜΔ) που έχουν διανεμηθεί πριν τις 26-9-2018 (και τα οποία ΕΜΔ προβλέπεται ότι ισχύουν κανονικά και για το τρέχον διδακτικό έτος), ως προς τους δικαιούχους μεταφοράς για την εφαρμογή του αντικειμένου της κολύμβησης (για τους οποίους προβλέπεται ότι δύνανται να μεταφέρονται και με ΕΜΔ) και ως προς τη μεταφορά μαθητών των καλλιτεχνικών σχολείων και των σχολείων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, από το τόπο διαμονής τους ή από συγκεκριμένο τόπο συγκέντρωσής τους, στο σχολείο που φοιτούν και αντίστροφα (και η οποία προβλέπεται ότι δύναται να πραγματοποιείται, χωρίς τους χιλιομετρικούς περιορισμούς της παρ. 1 του άρθρου 1 της Κ.Υ.Α. 50025/2018).

Με τη διάταξη της δεύτερης παραγράφου, επεκτείνεται μέχρι τις 30.06.2019 η δυνατότητα της Οικονομικής Επιτροπής των Περιφερειών που προκήρυξαν διαγωνισμούς για τη μεταφορά μαθητών να αποφασίζει την ανάθεση της εκτέλεσης των σχετικών δρομολογίων στους προσωρινούς μειοδότες ή προσωρινούς αναδόχους, μέχρι την ολοκλήρωση των διαγωνισμών με την υπογραφή των οικείων συμβάσεων. Επίσης, δίνεται η δυνατότητα στην Οικονομική Επιτροπή, με απόφασή της, να παρατείνει την εκτέλεση των συμβάσεων, που ήταν σε ισχύ στις 31.12.2018 έως τις 30.06.2019, εάν δεν έχουν αναδειχθεί μειοδότες ή προσωρινοί ανάδοχοι στους εκκρεμείς διαγωνισμούς. Τούτο καθίσταται αναγκαίο, προκειμένου να διασφαλιστεί η μεταφορά όλων των μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δημοσίων σχολείων, δεδομένου ότι α) διαγωνιστικές διαδικασίες αποβαίνουν άγονες,

λόγω του σύνθετου χαρακτήρα της διαδικασίας διαμόρφωσης του προγράμματος των δρομολογίων, η οποία προϋποθέτει τον συντονισμό υπηρεσιών από διαφορετικούς φορείς (Περιφέρειες, Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων) και β) συχνά τυχαίνει να προκύπτουν νέα δρομολόγια κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.

Με την παράγραφο 3 του προτεινόμενου άρθρου εξασφαλίζεται η εύρυθμη διεξαγωγή της μεταφοράς μαθητών για τα σχολικά έτη 2019-2020, 2020-2021 και 2021 -2022. Συγκεκριμένα, δίνεται η δυνατότητα στην Περιφέρεια να προβαίνει και κατά τα ως άνω σχολικά έτη, υπό τις προϋποθέσεις της παρ. 4 του άρθρου δεκάτου εβδόμου του ν. 4286/2014 (Α' 194), σε διαφοροποίηση (υπέρβαση) των ορίων που τίθενται στην Κ.Υ.Α. 50025/2018 (Β' 4217) και να μεταφέρει με δημόσια σύμβαση μαθητές σε αποστάσεις μικρότερες των κατωτέρων ορίων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης δημοσίων σχολείων.

Άρθρο 102

Παράταση της προθεσμίας προσκόμισης του πιστοποιητικού πυρασφάλειας, της οικοδομικής άδειας και της απόφασης παραχώρησης της παρ. 1 του άρθρου 6 του π.δ. 99/2017

Με το πδ 99/2017 (Α' 141) καθορίστηκε, για πρώτη φορά, ένα ολοκληρωμένο και πλήρες κανονιστικό πλαίσιο αδειοδότησης των δημοτικών παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών. Το διάστημα της πλήρους προσαρμογής των ήδη λειτουργούντων σταθμών στις διατάξεις του εν λόγω πδ ορίστηκε να οργανωθεί σταδιακά, προκειμένου να μην διαταραχθεί η ομαλή λειτουργία των δομών. Για το λόγο αυτό, θεσπίστηκαν τρία στάδια, εκ των οποίων το πρώτο έληγε στις 31.7.2018, το δεύτερο λήγει στις 23.9.2019 και το τρίτο στις 23.9.2022. Με τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας του πρώτου σταδίου, οι δήμοι όφειλαν να χορηγήσουν άδεια ίδρυσης και λειτουργίας στους δημοτικούς σταθμούς, οι οποίοι θα πρέπει προηγουμένως να

προσκομίσουν τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 6 του πδ 99/2017 (Α' 141).

Ένα από τα οριζόμενα δικαιολογητικά είναι και το πιστοποιητικό πυρασφάλειας του σταθμού. Επειδή όμως με το νέο Κανονισμό Πυροπροστασίας Κτιρίων (πδ 41/2018, Α' 80) διαφοροποιούνται οι κανόνες πυροπροστασίας και επειδή η έναρξη ισχύος του νέου Κανονισμού είχε τεθεί σε χρόνο μεταγενέστερο της λήξης της προθεσμίας του προαναφερόμενου πρώτου σταδίου, έχει δοθεί ήδη μία πρώτη παράταση, μέχρι 31-12-2018, προκειμένου, οι ενδιαφερόμενοι δήμοι και τα νομικά τους πρόσωπα να κληθούν να προσκομίσουν το συγκεκριμένο πιστοποιητικό, σύμφωνα με το νέο θεσμικό πλαίσιο. Επιπλέον, είχε προβλεφθεί ότι, αρχικά έως την 31-7-2018 και, κατόπιν νέας παράτασης έως 31-12-2018, όφειλαν να διαθέτουν οικοδομική άδεια ή άλλο πιστοποιητικό ή βεβαίωση νομιμοποίησης του κτιρίου και απόφαση παραχώρησης των χώρων σε περίπτωση παραχώρησης ή παραχωρητήριο.

Επειδή οι εν λόγω δήμοι και τα νομικά τους πρόσωπα δεν έχουν καταφέρει στην πλειοψηφία τους να διαμορφώσουν τους όρους προσαρμογής τους στον προαναφερθέντα νέο Κανονισμό και λαμβάνοντας υπόψη την υποστελέχωση των τεχνικών υπηρεσιών των δήμων και τις χρονοβόρες διαδικασίες που απαιτούνται για την έκδοση των ως άνω αναφερόμενων δικαιολογητικών, κρίνεται απαραίτητη η παράταση του χρονικού διαστήματος κατάθεσης των συγκεκριμένων δικαιολογητικών, ώστε οι Δήμοι να μπορούν να ολοκληρώσουν όλες τις απαραίτητες διαδικασίες χωρίς να διαταραχτεί η λειτουργία των παιδικών σταθμών, μέχρι και την 31.07.2019.

Τέλος, με την προτεινόμενη διάταξη καθίσταται σαφές ότι σε περίπτωση που δεν αποκτηθούν τα ως άνω δικαιολογητικά εντός της ταχθείσας αποκλειστικής προθεσμίας (δηλ. μέχρι 31.07.2019), τότε η τυχόν χορηγηθείσα άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του δημοτικού σταθμού ανακαλείται.

Άρθρο 103

Ρυθμίσεις για μη ηλεκτροδοτούμενα ακίνητα

Με τη ρύθμιση της πρώτης παραγράφου, αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 222 του ν. 4555/2018 (Α' 133) έτσι ώστε να παρασχεθεί στους ιδιοκτήτες ακινήτων, των οποίων έχει διακοπεί η ηλεκτροδότηση, ικανό χρονικό περιθώριο, προκειμένου να υποβάλουν στον οικείο δήμο την, αναγκαία για την απαλλαγή από τα αναλογούντα τέλη καθαριότητας και φωτισμού, δήλωση, περί μη χρήσης τους. Παράλληλα, εξασφαλίζεται η ομαλή εφαρμογή της πάγιας διάταξης της παραγράφου 1 του αρ. 3 του ν. 25/1975 (Α' 74), όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του αρ. 222 του ν. 4555/2018 (Α' 133), σύμφωνα με την οποία η ημερομηνία υποβολής της εν λόγω δήλωσης συνιστά τη χρονική αφετηρία της απαλλαγής.

Σκοπός της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου αυτού είναι η, επιβεβλημένη και βάσει των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των πολιτών, διαγραφή ή παράλειψη βεβαίωσης οφειλών σχετιζόμενων με την επιβολή ενιαίου τέλους καθαριότητας και φωτισμού για ακίνητα που, ενώ δεν είχαν ηλεκτροδοτηθεί, επιβαρύνονταν με το τέλος, λόγω της μη πλήρωσης των προϋποθέσεων της παρ. 1 του αρ. 5 του ν. 3345/2005 (Α' 138), η οποία αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του αρ. 222 του ν. 4555/2018. Με την τελευταία ρύθμιση κατέστη σαφές ότι η προϋπόθεση της υποβολής υπεύθυνης δήλωσης για τη μη χρήση του ακινήτου, προκειμένου αυτό να απαλλαγεί από την επιβολή του ως άνω τέλους, ισχύει αποκλειστικά για ακίνητα στα οποία διακόπτεται η ηλεκτροδότηση. Στην περίπτωση δε ακινήτων που δεν έχουν ποτέ ηλεκτροδοτηθεί και άρα δεν έχει υποβληθεί στο δήμο η προβλεπόμενη στο άρθρο 2 του ν. 25/1975 δήλωση, η επιβολή τελών πρέπει να συνεχεται με τη χρήση του ακινήτου.

Κεφάλαιο Ε'

**Διατάξεις σχετικές με την οργάνωση και λειτουργία του Υπουργείου
Εσωτερικών και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων**

Άρθρο 104

**Αναδιάρθρωση Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης Υπουργείου
Εσωτερικών**

Η διαρκώς αυξανόμενη διάδοση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) τόσο στην κεντρική κυβέρνηση, όσο και στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπου - λόγω και της φύσης των αρμοδιοτήτων τους - παρέχονται άμεσα υπηρεσίες προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, καθιστά διαρκώς αυξανόμενη τη βαρύτητα του ρόλου αλλά και την ποσότητα του παραγόμενου έργου της Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών, που καλείται να ασκήσει τις αρμοδιότητές της όχι μόνο εντός του πλαισίου του Υπουργείου, αλλά και σε σχέση με τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και τους Ο.Τ.Α., σεβόμενο πάντοτε τη συνταγματικά κατοχυρωμένη αυτοτέλεια των τελευταίων. Μάλιστα, ειδικά μετά τις τελευταίες νομοθετικές πρωτοβουλίες του Υπουργείου Εσωτερικών, σχετικά με τη μεταφορά των Διευθύνσεων Ιθαγένειας, που λειτουργούσαν σε κάθε Αποκεντρωμένη Διοίκηση, στην κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών, ως αποκεντρωμένων υπηρεσιών αυτού (άρθρο 248 ν. 4555/2018), διευρύνεται σημαντικά η προστιθέμενη αξία των πληροφοριακών συστημάτων που αναπτύσσει και διαχειρίζεται η Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του εν λόγω Υπουργείου, αλλά και ο φόρτος εργασίας που καλείται να διαχειριστεί.

Περαιτέρω, σε ό, τι αφορά τις κάθε είδους εκλογικές διαδικασίες (ευρωπαϊκές, εθνικές, αυτοδιοικητικές εκλογές κ.λπ.) είναι σαφές, όπως προκύπτει και από την πρόσφατη (12/9/2018) σύσταση C(2018) 5949 final της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς τα κράτη μέλη ότι «η διαδικτυακή επικοινωνία έχει μειώσει τους φραγμούς και το κόστος επικοινωνίας με τους πολίτες στο πλαίσιο των

εκλογών. Την ίδια στιγμή έχει αυξήσει τις δυνατότητες στόχευσης των πολιτών με έναν μη διαφανή τρόπο, μέσω πολιτικών διαφημίσεων και μηνυμάτων και παράνομης επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων των πολιτών στο πλαίσιο των εκλογών». Την ίδια στιγμή, όπως τονίζεται στην ίδια σύσταση, οι εκλογικές διαδικασίες διεξάγονται πλέον σε ένα διαφορετικό περιβάλλον από πλευράς ασφάλειας. Ακόμα και τα κράτη, όπως η Ελλάδα, που χρησιμοποιούν έγχαρτα ψηφοδέλτια, η εκλογική διαδικασία στηρίζεται επίσης σε ηλεκτρονικά εργαλεία, όπως για παράδειγμα για την προετοιμασία των εκλογικών τμημάτων, την κατάρτιση και διαχείριση των εκλογικών καταλόγων, το διορισμό των εκλογικών αντιπροσώπων, την καταμέτρηση και μετάδοση των αποτελεσμάτων. Περιστατικά ασφαλείας στο διαδίκτυο, περιλαμβανομένων κυβερνο-επιθέσεων με στόχο την εκλογική διαδικασία, τις υποδομές είτε των πολιτικών κομμάτων και υποψηφίων είτε των δημόσιων αρχών που ασχολούνται με την εκλογική διαδικασία, μπορούν να δυνητικά να υπονομεύσουν την ακεραιότητα και τη νομιμότητα της εκλογικής διαδικασίας και την εμπιστοσύνη των πολιτών στους αιρετούς εκπροσώπους τους, η οποία στηρίζεται στην προϋπόθεση διεξαγωγής ελεύθερων εκλογών. Με αυτά τα δεδομένα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί τα κράτη-μέλη αφ' ενός να καταπολεμήσουν εκστρατείες παραπληροφόρησης και αφ' ετέρου να μην επιτρέψουν περιστατικά κυβερνοασφάλειας που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τη δημοκρατική διαδικασία των εκλογών, τόσο για τις επικείμενες ευρωπαϊκές εκλογές του 2019, όσο και συνολικότερα, συγκροτώντας εθνικά δίκτυα των αρμόδιων αρχών προς το σκοπό αυτό.

Κατόπιν όλων των ανωτέρω, με παρόν άρθρο επιδιώκεται η εσωτερική αναδιάρθρωση της Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών προκειμένου να μπορέσει να ασκήσει αποτελεσματικά τις αρμοδιότητες που απορρέουν από τον καθ' ύλην επιτελικό της ρόλο, με στόχο, μεταξύ άλλων, και την οριζόντια υποστήριξη των συστημάτων της για ισοκατανομή του φόρτου εργασίας, πληρέστερη αξιοποίηση του υφιστάμενου ανθρώπινου δυναμικού, αντιμετώπιση της

έλλειψης προσωπικού, και αντιμετώπιση των νέων αναγκών που δημιουργεί ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων (GDPR).

Άρθρο 105

Εθνικό Εκλογικό Δίκτυο

Με το άρθρο αυτό θεσμοθετείται το Εθνικό Εκλογικό Δίκτυο («Δίκτυο»), με σκοπό την προστασία της ακεραιότητας των εκλογικών διαδικασιών και της εμπιστοσύνης των πολιτών σε αυτές λόγω της χρήσης του διαδικτύου και γενικώς ΤΠΕ, τόσο για τη διεξαγωγή προεκλογικών εκστρατειών όσο και για αυτή καθεαυτή την οργάνωση της εκλογικής διαδικασίας. Ήδη, για τα θέματα κυβερνοασφάλειας, έχει λειτουργήσει ένα άτυπο δίκτυο στο Υπουργείο Εσωτερικών και με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων στη διεξαγωγή των εκλογών φορέων, με σημαντική επιτυχία στην πρόληψη και αντιμετώπιση κινδύνων στις υποδομές πληροφορικής και επικοινωνίας και στα πληροφοριακά συστήματα τόσο του Υπουργείου Εσωτερικών, όσο και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, των Περιφερειών και των Δήμων, κυρίως, αλλά όχι αποκλειστικά, κατά την περίοδο διεξαγωγής πάσης φύσεως εκλογικών αναμετρήσεων εθνικής εμβέλειας, στις οποίες διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο οι εν λόγω φορείς.

Η θεσμική κατοχύρωση του εν λόγω δικτύου αναμένεται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητά του και, κυρίως, να του προσδώσει έναν ουσιαστικό ρόλο ενίσχυσης της κυβερνοασφάλειας στους φορείς της αποκεντρωμένης διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης, με συνεχείς δράσεις πρόληψης και αντιμετώπισης των σχετικών κινδύνων, σε συμμόρφωση και προς την ενωτέρω σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 106

**Διακίνηση εγγράφων μέσω του πληροφοριακού συστήματος του
Υπουργείου Εσωτερικών**

Σκοπός της ρύθμισης του άρθρου αυτού είναι η αποτελεσματική εφαρμογή της προβλεπόμενης στο άρθρο 12 παρ. 2 του ν. 3979/2011 (Α' 138), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, υποχρέωσης των φορέων του Δημοσίου να επικοινωνούν μεταξύ τους με τη χρήση ΤΠΕ. Με δεδομένο δε ότι το μεγαλύτερο μέρος της αλληλογραφίας του Υπουργείου Εσωτερικών αφορά έγγραφα από και προς τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμούς και τα νομικά τους πρόσωπα, καθώς και τους λοιπούς εποπτευόμενους φορείς του, με διασπορά σε όλη την Επικράτεια, κρίνεται σκόπιμο το Υπουργείο Εσωτερικών να αξιοποιήσει μεταβατικά, και μέχρι τη θέση σε λειτουργία του κεντρικού συστήματος ηλεκτρονικής διακίνησης εγγράφων της παρ. 6 του άρθρου 12 του ν. 3979/2011, όπως ισχύει, το πληροφοριακό σύστημα που χρησιμοποιεί η Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών (τομέας Εσωτερικών), σύμφωνα με την υπ' αριθ. 8551/26.3.2018 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών (Β' 1087), και για τη διακίνηση της αλληλογραφίας του από και προς τους ανωτέρω φορείς. Με τον τρόπο αυτό αναμένεται σημαντική εξοικονόμηση υλικών και ανθρώπινων πόρων και μείωση λειτουργικών δαπανών, καθώς και περιορισμός των γραφειοκρατικών βαρών και εν τέλει επιτυγχάνεται η βέλτιστη δυνατή εξυπηρέτηση των πολιτών και των φορέων, μέσω της αξιοποίησης των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι ΤΠΕ. Με την προτεινόμενη ρύθμιση καθορίζονται οι ελάχιστες διατυπώσεις που επιβάλλεται να πληρούν τα κατά τα ανωτέρω παραγόμενα και διακινούμενα έγγραφα, χωρίς να θίγεται η ισχύουσα γενική νομοθεσία για όλους τους άλλους τρόπους διακίνησης της υπηρεσιακής αλληλογραφίας, ενώ εξουσιοδοτείται ο Υπουργός Εσωτερικών να ρυθμίζει με απόφασή του κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

Κατάργηση διατάξεων του ν. 3852/2010

Υστερα από τη ριζική αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου περι ελέγχου νομιμότητας των Ο.Τ.Α. με το νόμο 4555/2019 και τη θέσπιση νέων όρων οργάνωσης, λειτουργίας και στελέχωσης των Αυτοτελών Υπηρεσιών Εποπτείας Ο.Τ.Α., οι διατάξεις των άρθρων 239 και 240 του ν. 3852/2010, παραμένουν άνευ αντικειμένου. Παρά το γεγονός ότι τα εν λόγω άρθρα θεωρούνται σιωπηρώς καταργηθέντα από τον μεταγενέστερο και ειδικότερο νόμο 4555/2018, για λόγους ασφάλειας δικαίου και συστηματικής ομοιογένειας, με τις διατάξεις του άρθρου αυτού προβλέπεται ρητά η κατάργηση των εν λόγω άρθρων.

Άρθρο 108

Τροποποιήσεις του άρθρου 218 του ν.3852/2010

Με τη διάταξη της παρ. 2 τροποποιείται η περίπτωση α' της παρ. 5 του άρθρου 218 του ν. 3852/2010 και προβλέπεται ότι το έως τώρα Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού και Ηλεκτρονικών Διαδικασιών της Διεύθυνσης Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης των ΑΥΕ ΟΤΑ, μετονομάζεται σε Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού, καθώς οι σχετικές με τις ηλεκτρονικές διαδικασίες και με τη διαχείριση των πληροφορικών συστημάτων εν γένει του ΥΠΕΣ και των περιφερειακών και αυτοτελών υπηρεσιών του αρμοδιότητες, μεταβιβάζονται, με το παρόν σχεδίου νόμου, στη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών, προκειμένου να ασκούνται αυτές με τρόπο ενιαίο, καθολικό και ομοιόμορφο και προκειμένου να διασφαλιστεί η λυσιτελής διαλειτουργικότητα των ηλεκτρονικών και πληροφοριακών συστημάτων όλων των υπηρεσιών του Υπουργείου, κεντρικών, περιφερειακών και αυτοτελών. Για το λόγο αυτό, με τη διάταξη της παρ. 1 διαγράφεται η λέξη «τεχνική» από τις αρμοδιότητες του σχετικού τμήματος. Επίσης, προστίθεται νέα υποπερίπτωση στην περιπτ. α' της παρ. 5 του άρθρου 218 του ν. 3852/2010, σύμφωνα με την οποία οι αρμοδιότητες του Τμήματος Ανθρώπινου Δυναμικού της Διεύθυνσης Διοικητικής και

Οικονομικής Υποστήριξης των ΑΥΕ Ο.Τ.Α του Υπουργείου Εσωτερικών συμπληρώνονται με την αρμοδιότητα για την εν γένει υπηρεσιακή κατάσταση των Εποπτών Ο.Τ.Α. Με την ίδια παράγραφο, διορθώνεται συνολικά η αρίθμηση των υποπεριπτώσεων της εν λόγω περίπτωσης.

Με τη διάταξη της παρ. 3 συμπληρώνονται οι αρμοδιότητες του Τμήματος Μισθοδοσίας της Διεύθυνσης Εποπτείας ΟΤΑ, καθώς, ενώ με τις υφιστάμενες διατάξεις έχουν προβλεφθεί οι αρμοδιότητες για την εκκαθάριση δαπανών, δεν έχει εντούτοις συμπεριληφθεί ρητά και η αρμοδιότητα της εξόφλησης αυτών. Δεδομένου ότι η Διεύθυνση Εποπτείας Ο.Τ.Α. σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις έχει ως σκοπό, τη διοικητική, τεχνική και οικονομική υποστήριξη των Αυτοτελών Υπηρεσιών Εποπτείας Ο.Τ.Α., κρίνεται απολύτως απαραίτητο να συμπεριληφθούν στις αρμοδιότητες του εν λόγω Τμήματος και οι αρμοδιότητες της εξόφλησης, ώστε οι διαδικασίες καταβολής των μισθοδοτικών παροχών και της εξόφλησης των δαπανών να πραγματοποιούνται ενιαία και χωρίς καθυστέρηση.

Επιπλέον, με τη ρύθμιση της παρ. 4 απαλείφεται, από την παρ. 7 του τροποποιούμενου άρθρου, η αναφορά στη Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α., καθώς, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Π.Δ. 54/2018 (Α' 103) περί Διοικητικής Ταξινόμησης, κάθε Υπηρεσία υπάγεται σε Ειδικό Φορέα ο οποίος πρέπει να αντανακλά την οργανωτική και ιεραρχική της δομή. Δεδομένου ότι η εν λόγω Διεύθυνση υπάγεται ιεραρχικά στον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών, οι δαπάνες λειτουργίας και μισθοδοσίας της θα πρέπει να καλύπτονται από τον Ειδικό Φορέα της Κεντρικής Υπηρεσίας. Επιπροσθέτως στην ρύθμιση αναφέρεται ότι οι σχετικές πιστώσεις για τις Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α. εγγράφονται σε ξεχωριστό Ειδικό Φορέα και όχι σε Ειδικό Κωδικό όπως ισχύει, για την χρηστή λογιστική παρακολούθηση των σχετικών εξόδων.

Άρθρο 109

Τροποποίηση του άρθρου 228 του ν. 3852/2010

Με τη διάταξη του άρθρου αυτού αποσαφηνίζεται ότι, ακόμα και στις περιπτώσεις όπου πιθανολογείται η ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη του αιτούντος, η αίτηση αναστολής απορρίπτεται εφόσον αυτή παρίσταται ως προδήλως αβάσιμη ή απαράδεκτη.

Άρθρο 110

Τροποποίηση άρθρου 263 του ν. 4555/2018

Με τις διατάξεις του άρθρου 263 του ν. 4555/2018 (ΦΕΚ 133 Α') συστήνεται σε κάθε Αποκεντρωμένη Διοίκηση μία (1) θέση ειδικού συμβούλου και μία (1) θέση ειδικού συνεργάτη, για την υποβοήθηση των καθηκόντων του οικείου Συντονιστή. Με το παρόν άρθρο οι εν λόγω διατάξεις συμπληρώνονται, περιλαμβάνοντας αναγκαίες ρυθμίσεις επί ζητημάτων που αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση των υπαλλήλων που θα καλύψουν τις θέσεις αυτές, τη χρονική διάρκεια της απόσπασης, αλλά και τη δυνατότητα άρσης αυτής πριν από τη λήξη της διάρκειάς της. Επιπλέον, αποσαφηνίζονται περαιτέρω τα απαιτούμενα προσόντα που αποδεικνύουν την επιστημονική και επαγγελματική κατάρτιση και εμπειρία των υπό απόσπαση υπαλλήλων, προκειμένου να διασφαλιστεί η καταλληλότητα αυτών στην άσκηση των καθηκόντων που αναλαμβάνουν.

Άρθρο 111

Θέσεις δικηγόρων με έμμισθη εντολή στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις

Στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις έχουν μεταβιβαστεί πληθώρα αρμοδιοτήτων της Κρατικής Διοίκησης που αφορούν σε θέματα δύσκολα και εξειδικευμένα (δασικά, υδάτων, μετανάστευσης κ.α.), που ανήκουν και στην συναρμοδιότητα πολλών Υπουργείων, με συνέπεια να προκύπτουν πολλά ζητήματα τα οποία χρήζουν ειδικότερης νομικής συμβολής.

Δεδομένου ότι τα κατά τόπους Δικαστικά Γραφεία του ΝΣΚ, αφενός χειρίζονται μεγάλο όγκο υποθέσεων και από άλλους φορείς, αφετέρου τα

θέματα που τίθενται από τις Α.Δ., λόγω της εξειδίκευσής τους απαιτούν αρκετό χρόνο ενασχόλησης, δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν με αποσπασματικές λύσεις αλλά απαιτούν τη διαρκή νομική στήριξη, κρίνεται σκόπιμο να συσταθούν στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις θέσεις δικηγόρων με πάγια έμμοιθη εντολή. Οι Δικηγόροι αυτοί θα παρέχουν νομικές συμβουλές και θα γνωμοδοτούν όταν κρίνεται αναγκαίο για την ορθότερη λειτουργία της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Κεφάλαιο ΣΤ'

Διατάξεις σχετικές με τις εκλογές δαπάνες

Άρθρο 112

Τροποποιήσεις του ν. 3023/2002

Η εμπειρία πρακτικής εφαρμογής του ν. 3023/2002, όπως ισχύει μετά και τις επάλληλες τροποποιήσεις του, ιδίως από το 2014 και μετά, ανέδειξε εσωτερικές αντινομίες και κενά του θεσμικού πλαισίου, που δυσχεραίνουν ουσιαστικά τον σε βάθος και αποτελεσματικό έλεγχο της χρηματοδότησης και της εν γένει οικονομικής διαχείρισης των πολιτικών κομμάτων και των υποψηφίων στις εθνικές εκλογικές αναμετρήσεις.

Προς το σκοπό αυτό, με πρωτοβουλία της Προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου της Βουλής κατά το άρθρο 3Α του ν. 3213/2003, συγκροτήθηκε και λειτούργησε ομάδα εργασίας με τη συμμετοχή στελεχών της Ειδικής Υπηρεσίας Επιτροπής Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης, του Υπουργείου Εσωτερικών και του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Γενική Γραμματεία Καταπολέμησης της Διαφθοράς), η οποία υπέβαλε πόρισμα προς τους συναρμόδιους Υπουργούς, με σειρά προτάσεων για τις αναγκαίες τροποποιήσεις του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, ώστε να διευκολυνθεί το ελεγκτικό έργο της αρμόδιας Επιτροπής.

Με τις προτεινόμενες διατάξεις, υιοθετούνται οι πλέον επείγουσες προτάσεις της ομάδας εργασίας, οι οποίες είναι αναγκαίες ενόψει των επικείμενων

εκλογικών αναμετρήσεων, ενώ επέρχονται και άλλες επιμέρους επικαιροποιήσεις του ν. 3023/2003. Ειδικότερα:

Με την περίπτ. α' της παρ. 1, βελτιώνεται ο ορισμός της «εκλογικής κρατικής χρηματοδότησης», ώστε να είναι σαφές ότι αυτή δεν είναι εξειδικευμένη, δεν συνδέεται δηλαδή με εκλογικές, με τη στενή έννοια, δαπάνες, αλλά έχει την έννοια έκτακτης κρατικής χρηματοδότησης γενικού χαρακτήρα, από την οποία τα κόμματα μπορούν να καλύπτουν κάθε είδους δαπάνες τους. Με την περίπτ. β', αποσαφηνίζεται το χρονικό σημείο έναρξης της περιόδου ελέγχου προεκλογικών δαπανών και εσόδων για τους υποψήφιους αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθώς αυτοί δεν αποκτούν τη σχετική ιδιότητα πριν την ανακήρυξή τους ως υποψήφιοι κατά την εκλογική νομοθεσία. Με την περίπτ. γ' της ίδιας παραγράφου, απαλείφεται η αναφορά στους αιρετούς αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων από τον ορισμό των εκλογικών δαπανών στο άρθρο 1 παρ. 1 περ. ια) του ν. 3023/2002, όπως ισχύει, προκειμένου να μη δημιουργείται σύγχυση με τις πάγιες λειτουργικές δαπάνες των γραφείων των ήδη υπηρετούντων Βουλευτών και Ευρωβουλευτών, κατά τον Κανονισμό της Βουλής, χωρίς φυσικά αυτό να σημαίνει ότι τα συγκεκριμένα πρόσωπα εξαιρούνται, για τις αμιγώς εκλογικές δαπάνες τους, του προβλεπόμενου ελέγχου. Με την παρ. 2, απαλείφεται κάθε αναφορά του ν. 3023/2002 στους συνδυασμούς και τους υποψηφίους των αυτοδιοικητικών εκλογών, η χρηματοδότηση και οικονομική διαχείριση των οποίων διέπεται από ειδική νομοθεσία (ν. 3870/2010), βάσει της οποίας μάλιστα απαγορεύεται κάθε χρηματοδότηση από μη φυσικά πρόσωπα, συνεπώς και από πολιτικά κόμματα.

Με τη ρύθμιση της παρ. 3, αναπροσαρμόζεται η διάταξη για το ανώτατο όριο δαπανών των υποψηφίων ευρωβουλευτών, καθώς μετά τη διάσπαση της Β' εκλογικής περιφέρειας Αθηνών με το άρθρο 255 του ν. 4555/2018, άλλαξε η σειρά κατάταξης των εκλογικών περιφερειών βάσει των πληθυσμιακών τους δεδομένων, τα οποία αποτελούν κριτήριο για τον υπολογισμό του ανώτατου ορίου δαπανών των υποψηφίων ανά εκλογική περιφέρεια. Ακολούθως, προκύπτει ότι η μεγαλύτερη εκλογική περιφέρεια είναι, πλέον, η περιφέρεια

Β3 Νοτίου Τομέα Αθηνών, και κατά συνέπεια, το απόλυτο μέγεθος του ποσού των εκατόν τριάντα πέντε χιλιάδων (135.000) ευρώ να μην αντιστοιχεί στο ανώτατο όριο εκλογικών δαπανών που ισχύει για τους υποψήφιους της περιφέρειας Β3 Νοτίου Τομέα Αθηνών. Με την παρούσα τροποποίηση, επέρχεται μια σημαντική μείωση του ανώτατου ορίου δαπανών των υποψηφίων ευρωβουλευτών, καθώς η περιφέρεια Β3 Νοτίου Τομέα Αθηνών υπολείπεται σε πληθυσμό της πρώην Β' Αθηνών, και κατά συνέπεια, περιορίζεται η εξάρτηση από οικονομικά συμφέροντα και δημιουργείται ένα πλαίσιο καλύτερων όρων, στο οποίο μειώνεται η ανισότητα μεταξύ των υποψηφίων με βάση τους οικονομικούς πόρους που μπορούν αυτοί να διαθέσουν κατά τη διαδικασία συμμετοχής τους στις εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Με τις διατάξεις των παρ. 4 και 5, εισάγεται πρόβλεψη για τις απαγορεύσεις στα υποψήφια μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατ' αντιστοιχία με τα ισχύοντα για τους υποψήφιους βουλευτές. Επισημαίνεται ότι η εισαγωγή της εν λόγω ρύθμισης καθίσταται αναγκαία λόγω της μεταβολής του τρόπου ανάδειξης των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τα οποία εκλέγονται, πλέον, με βάση τους σταυρούς προτίμησης που λαμβάνουν κατά την ψηφοφορία.

Με την περίπτ. α' της παρ. 6, αφαιρούνται οι αυτοδιοικητικοί συνδυασμοί από τα πρόσωπα στα οποία η επιτροπή δύναται να επιβάλει πρόστιμο, κατ' εφαρμογή των αλλαγών που επέρχονται με την παρ. 2. Με την περίπτ. β' της ίδιας παράγραφο, προστίθεται στις απαριθμούμενες αρμοδιότητες της επιτροπής η τήρηση ηλεκτρονικής εφαρμογής για τις υποβολές των γνωστοποιήσεων καθώς και των υποχρεώσεων των ελεγχόμενων προσώπων, ενώ εξουσιοδοτείται ο πρόεδρος της επιτροπής, μετά από εισήγηση της ίδιας, να ρυθμίζει τα ειδικότερα θέματα που αφορούν τη λειτουργία της εν λόγω ηλεκτρονικής εφαρμογής.

Τέλος, με την παρ. 7, εισάγεται μεταβατική διάταξη ειδικά για το έτος 2019, προκειμένου η ηλεκτρονική υποβολή των απαιτούμενων στοιχείων να είναι προαιρετική για τους υπόχρεους, σε ό,τι αφορά τις εθνικές εκλογικές

αναμετρήσεις που θα διεξαχθούν εντός του 2019, καθώς και τα στοιχεία που υποβάλλονται από τα ελεγχόμενα πρόσωπα υπό τα στοιχεία ιδα', ιδγ' και ιδε' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν.3023/2002 όπως ισχύει, για το οικονομικό έτος 2018.

Άρθρο 113

Έναρξη ισχύος

Με το τελευταίο αυτό άρθρο, ορίζεται ο χρόνος έναρξης ισχύος των διατάξεων του παρόντος.

Αθήνα 7 Μαρτίου 2019

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΡΑΓΑΣΑΚΗΣ

για τον ίδιο ατομικά και
ανά τον αρμόδιο, για υπηρε-
σιακή χρήση, Υπουργού
Οικονομίας και Ανάπτυξης
(αφ. 45 παρ. 6 του Α.Δ.63/2005
Α 198).

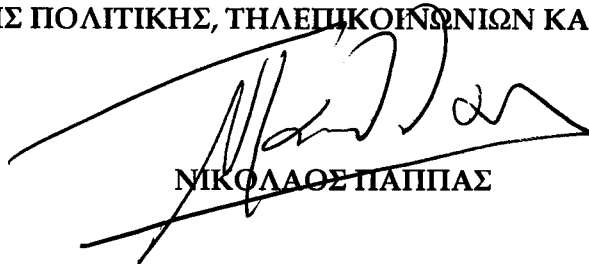
ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

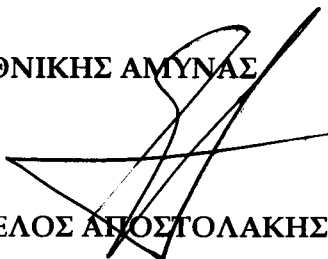
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΧΑΡΙΤΙΔΗΣ

ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΑΒΡΟΓΛΟΥ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΕΥΤΥΧΙΑ ΑΧΤΣΙΟΓΛΟΥ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΟΛΓΑ ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

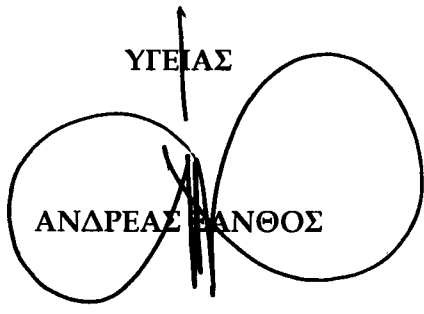
ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

ΥΓΕΙΑΣ

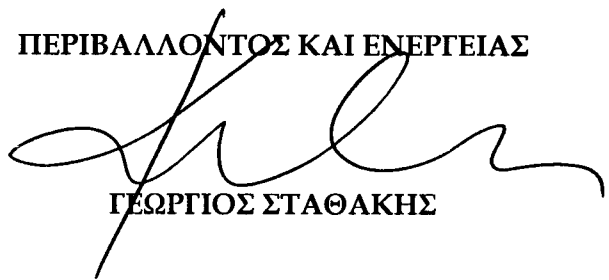
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΘΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ

ΜΑΡΙΑ - ΕΛΙΖΑ ΞΕΝΟΠΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΘΑΚΗΣ

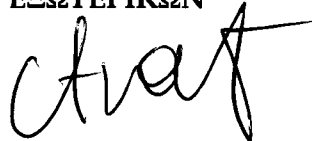
ΟΙ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΘΕΑΝΩ ΦΩΤΙΟΥ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΥΛΙΑΡΑΚΗΣ

ΥΓΕΙΑΣ

ΠΑΥΛΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΦΑΜΕΛΛΟΣ

ΟΙ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΜΑΡΙΝΑ ΧΡΥΣΟΒΕΛΩΝΗ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

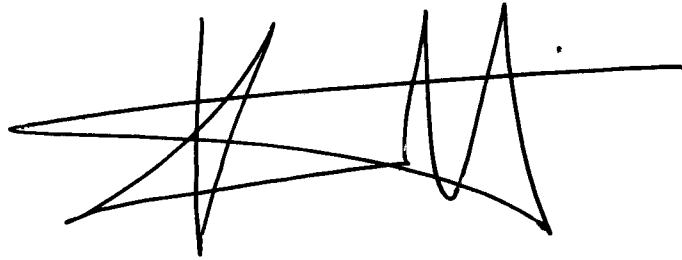
ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΙΔΗΣ

ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΒΓΥΘΕΡΙΟΣ ΚΡΕΤΣΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΥΛΕΓΓΥΗΣ

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a horizontal line that extends to the right.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΑΡΚΑΣ